

Guranje tema »pod stol«

Kada se dojmovi i komentari o nedavnom službenom posjetu predsjednika Srbije Hrvatskoj zbroje, nepodijeljeno je zadovoljstvo uzlaznom putanjom u odnosima dviju zemalja, ali je prisutno i nezadovoljstvo pažnjom koja se na ovakvim susretima pridaje položaju Hrvata koji žive ili su živjeli (dok nisu postali »nepodobni«) u Srbiji. Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Petar Kuntić, koji je nazočio svim razgovorima i iznio stavove ove stranke, izrazio je zadovoljstvo stupnjem uspostavljenog povjerenja između dvojice predsjednika, međutim, kaže, nije ista situacija na nižim razinama vlasti upravo u onim institucijama koje bi trebale rješavati sva pitanja vezana uz ostvarivanje prava Hrvata u Srbiji. Hrvati u Srbiji, kaže, još uvijek nisu izjednačeni s ostalim manjinskim zajednicama u pogledu ostvarivanja kulturne autonomije, niti se, s druge strane, ostvaruju zaključci sa sjednice Međuvladinog mješovitog odbora. Uskoro će godinu dana od posljednje sjednice ovoga odbora, a za to vrijeme od preporuka i zaključaka upućenih srpskoj strani nije provedeno u djelo skoro ništa.

Predsjednik Demokratske zajednice Hrvata Đorđe Čović ocjenjuje kako se poboljšanje odnosa Hrvatske i Srbije (koje pozdravlja) još uvijek ne osjeća u praksi kada su u pitanju Hrvati koji žive u Srbiji i ističe kako do danas konkretno nije otvoreno niti jedno važnije pitanje koje se tiče njihova položaja i uvjeta djelovanja.

Nisu zadovoljni niti protjerani Hrvati iz Vojvodine. Zajednica prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata zatražila je od hrvatskog predsjednika da na dnevni red međudržavnih razgovora za službenog posjeta predsjednika Srbije stavi problem protjeranih, nestalih i ubijenih Hrvata u Srbiji u vrijeme Domovinskog rata. Ono što ih boli, kažu, nije samo to da do danas nitko od organizatora ili izvršitelja tih zlodjela nije odgovarao, već i to da se progonstvo Hrvata iz Srbije zaboravlja ne samo u Republici Srbiji i međunarodnim krugovima, već i u Republici Hrvatskoj. Ako je i »razumljivo« da srpska strana, zbog vlastitog imidža ili unutarnjih odnosa, ne želi da se ove teme stave na dnevni red, jednostavno je neshvatljivo kako hrvatski političari, koji imaju ustavnu obvezu skrbiti za Hrvate izvan Hrvatske, guraju ne »na stol«, već »pod stol« sve one teme i probleme koji se tiču upravo njih.

J. D.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Na marginama sureta Josipović-Tadić

UVJETI ZA »POVIJESNI« DOGAĐAJ.....6-7

TEMA

U Zagrebu održan 16. forum hrvatskih manjina

AKTUALNA MANJINSKA MEDIJSKA ZBILJA.....9-11

INTERVJU

Oliver Frlić, kazališni redatelj

OHRABRUJEM LJUDE DA GOVORE O DRUŠTVENOJ STVARNOSTI.....12-13

REPORTAŽA

Mišićevo

MJEŠTANI ZASLUŽUJU MJESNU ZAJEDNICU.....14-16

EKONOMIJA

U Srijemskim Karlovcima održana promocija Nacrta nacionalnog programa ruralnog razvoja

PROIZVOĐAČ ĆE ZNATI ŠTO OD KOGA MOŽE OČEKIVATI.....17

SUBOTICA

Predstavljeno istraživanje o poznavanju povijesti i stavovima građana prema događajima iz prošlosti

MIT O ZNANJU.....20-21

DOPISNICI

Susret mladih vojvođanskih Hrvata u Zagrebu

OSMISLITI BUDUĆA SUSRETANJA.....22

Traktorske blokade i borba za 8 tisuća hektara državne zemlje

SOMBOR U OBRUČU.....23

KULTURA

Radni susret predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini

PREREGISTRIRANA TEK TREĆINA, SVAKI NOVAC DOBRODOŠAO.....32-33

SPORT

Josip Stipić, cross country biciklist

VRIJEME ZA OPROŠTAJ.....47

NA MARGINAMA SUSRETA JOSIPOVIĆ-TADIĆ

Uvjeti za »povijesni« događaj

Tek nakon što se imenuju počinitelji zločina, podignu optužnice i donesu pravedne presude, moći će svi s puno simpatija čitati novinska izvješća o susretu dvojice predsjednika s estradnim, gospodarskim, sportskim, političkim i ostalim zvijezdama srbijanske i hrvatske javnosti u zagrebačkome Muzeju za umjetnost i obrt

Nedavni dvodnevni posjet srbijanskog predsjednika *Borisa Tadića* i njegova domaćina hrvatskog predsjednika *Ive Josipovića* s očekivanom su pozornošću pratila sva sredstva javnog priopćavanja, ne samo u Srbiji i Hrvatskoj, nego i u svijetu. Kako i ne bi kada, već po svojoj naravi i njegovim glavnim sudionicima, susreti takve vrste na najvišoj razini predstavljaju veliki doprinos na putu međusobne suradnje dviju država i rješavanja svih bilateralnih pitanja. A ta pitanja nisu samo politička i gospodarska, nego zadiru i u područje morala i humanizma, budući da mnoštvo obitelji još traži grobove svojih nestalih, mnogi se još ne mogu vratiti na porušena ognjišta, a za mnoge zločine još nisu podignute ni optužnice, što je objektivno teška nepravda prema žrtvama i njihovim roditeljima, djeci, suprugama i svim ostalim najbližima.

Stoga je Tadićeva i Josipovićeva iskazana spremnost da se i na tom području učine konkretni pomaci, kvalitativan pomak u međudržavnim odnosima, budući da se suvremena politika, po klasičnoj definiciji – »umijeće mogućega« – već dugo temelji na pragmatizmu, koji sam po sebi i nije nešto negativno, ali nema puno veze s idealističkim poimanjem politike kao »služenja općem dobru« ili »djelatnosti koja oplemenjuje«, kako je to još u srednjem vijeku definirao jedan od najvećih umova ljudskoga roda nakon antičkih filozofa – sv. Toma Akvinski u svom pozamašnome djelu »Država«.

NAPAST SENZACIONALIZMA I OPĆE EUFORIJE

Uz sve odlične, dobre, pohvalne i sve druge pozitivne medijske ocjene o susretu i izjavama dvojice predsjednika, od kojih je dobro barem spomenuti: da je politika otvorila vrata gospodarskoj suradnji dviju zemalja, da se prekine s pravljenjem afera od svake međusobne suradnje, da gospodarstava dviju država moraju biti otvorena i konkurentna te da je bratstvo i jedinstvo umrlo, a ostali vječni međusobni interesi, da se boreći se za prava svoga naroda uvijek

Konkretno, ni jedan se događaj, bez obzira o kojem je riječ, ne bi trebao odmah ocjenjivati, što je inače ustaljena praksa kod mnogih političara, analitičara, novinara i sl., »povijesnim«, jer kolikogod on bio iznimno vrijedan i značio prekretnicu (a nema sumnje da je to uistinu bio susret Tadić-Josipović) ta se ocjena može dati s određene povijesne distance. Prema tome, za nekoliko će se godina tek na temelju konkretnih rezultata, ispunjenih obećanja i dogovorenih zaključaka moći za bilo koji događaj odgovoriti na pitanje: Je li on bio povijesan? Osim

Boris Tadić i Ivo Josipović

mora otvarati prostor za jednak tretman i svakog drugog naroda, da nema političke opstrukcije u suradnji između dvaju gospodarstava, da ta suradnja nema alternativu i da je treba što prije ojačati u mnogim područjima, od energetike do farmacije itd. itd, dobro je ipak ne podlegnuti napasti senzacionalizma i opće euforije, jer oni ne pridnose objektivnom vrednovanju.

toga, i etimološki u temelju tog pridjeva je imenica »povijest«, pa prvi uvjet da bi se nešto cijeno povijesnim mora biti da je u povijesti.

Osim toga, vrlo će znakovito biti i konkretno ostvarenje predsjedničkih izjava, oko kojih nije bilo nikakvih dvojbi: da zločini ne zastarijevaju, da svaki zločin zaslužuje osudu, žrtve naš pijetet, a oni koji su ostali iza

žrtava zaslužuju ispriku, da ni Srbija ni Hrvatska, bez obzira kako povijest bila teška i neugodna, ne smiju sudjelovati u zataškavanju zločina, te da se priznanjem zločina, isprikom i žaljenjem stvaraju mogućnosti za oprostaj i za pomirenje.

PISMO KOJE ZASLUŽUJE PRIMJERENU POZORNOST

Konkretno, između ostaloga, riječ je i o dopisu Zajednice prognanih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, koji je 12. studenog 2010. s potpisom njezina predsjednika *Mate Jurića* poslan predsjedniku Josipoviću, a koji je ostao nekako na marginama susreta Tadić-Josipović, jer se, izgleda, o njemu uopće nije ni raspravljalo. U njemu se podsjeća: »Za vrijeme Domovinskog rata, od 1991. do 1995. godine, iz Republike Srbije protjerano je oko 40.000 Hrvata, od toga oko 25.000 iz Srijema. Isto tako, u vojvodanskom je dijelu Srijema u to vrijeme, gdje nije bilo rata, ubijeno ili nestalo pod nerazjašnjenim okolnostima dvadesetak Hrvata. Nažalost, nitko od organizatora i izvršitelja ovih zlodjela do danas nije odgovarao, jedino se u Haagu za ta zlodjela sudi *Vojislavu Šešelju*. Sa žaljenjem konstatiramo da se progonstvo Hrvata iz Srbije za vrijeme Domovinskog rata zaboravlja ne samo u Republici Srbiji i međunarodnim krugovima, već i u Republici Hrvatskoj.« Netko bi, možda, mogao prigovoriti Zajednici da je dopis upućen prekasno jer se protokol na tako visokoj razini sastavlja daleko prije samoga susreta. No, Zajednica prognanih Hrvata izrijeком odbacuje

takve primjedbe jer u dopisu doslovce ističe: »Svaki put prilikom susreta državnog vrha Republike Hrvatske s državnim vrhom Republike Srbije tražili smo da se na dnevni red međudržavnih razgovora stavi ovaj problem prognanih Hrvata iz Srbije za vrijeme Domovinskog rata«. Dakle, Ured hrvatskoga predsjednika, a posebice njegovi savjetnici, još od doba bivšeg predsjednika *Stjepana Mesića*, upoznati su sa svim činjenicama i problemima, koji muče Hrvate iz Srijema, Bačke i Banata. I to pismo zaslužuje primjerenu pozornost ne samo dvaju predsjednika nego i cjelokupne hrvatske, srbijanske i svjetske javnosti i ono će biti »lakmus papir« za ocjenjivanje je li nedavni susret Tadića i Josipovića bio »povijesnik«. Posebice zato što je riječ o već spomenutom, tako osjetljivom, moralnom i humanom području, budući da se navode ubijene konkretne osobe s imenima i prezimenima (čak i cijele obitelji), za čije zločine nije do sada podignuta niti jedna optužnica, i to na području »gdje nije bilo rata«, kao što je rečeno u dopisu, što daje posebnu težinu zlodjelima:

»KUKUJEVCI: Mučeni, ubijeni i masakrirani članovi obitelji Oskomić 30. srpnja 1993. godine: *Nikola Oskomić, Agica Oskomić, Marija Tomić-Oskomić*.

Obitelj Matijević, odvedeni od strane nepoznatih ljudi u noći kad su se pripremali za selidbu. Vjeruje se da su negdje ubijeni: *Franjo Matijević, Jozo Matijević, Ana Matijević, Živko Litrić* (ubijen u Kukujevcima). NOVI SLANKAMEN: Ivan Valović - smrt pod sumnjivim okolnostima, po nekim iskazima nađen mrtav na dvorištu s rupom na glavi, pokopan istog dana po odobrenju liječnika. *Petar Rukavina* - smrt pod sumnjivim okolnostima, nađen mrtav na ulici u kanalu. *Ilija Majer* - smrt pod sumnjivim okolnostima, nađen mrtav na ulici. *Nikola Rajković* - nestao 1991. godine, do danas se ništa

za njega ne zna. *Pavle Poljak* - poginuo na povratku s ratišta pod neutvrđenim okolnostima. HRTKOVC: *Milan Štefanac* - ubijen i masakriran 29. srpnja 1992. godine u ataru između Nikinaca i Hrtkovaca.

GOLUBINCI: *Marija Purić* - 6. veljače 1994. godine u kući ubijena nožem od strane od tri maskirane osobe. *Tomislav Radoš* - nasilno mobiliziran u JA, ubijen metkom u zatiljak.

MOROVIC: Braća Abjamović, službeno objašnjenje da su nestali, a vjeruje se da su ubijeni - *Mato Abjamović i Ivica Abjamović*.

BEŠKA: *Vjekoslav Karačić* - ubijen u JA pod nerazjašnjenim okolnostima.

SOT: *Ivan Janiček* - ubijen u Sotu i *Stevan Koršlak* - Rusin, ubijen u Sotu.«

UPOTPUNITI POPIS UBIJENIH

Usputno, bilo bi dobro da Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata radi povijesne istine upotpuni popis nevino ubijenih Hrvata i iz Bačke (npr. slučaj iz Sonte). Tek nakon što se imenuju počinitelji tih zločina, podignu optužnice i donesu pravedne presude, moći će svi s puno simpatija čitati novinska izvješća o nedavnom susretu (kao i svim budućim) dvojice predsjednika s estradnim, gospodarskim, sportskim, političkim i ostalim zvijezdama srbijanske i hrvatske javnosti u zagrebačkome Muzeju za umjetnost i obrt: Tadićevoj izjavi o *Severini*, njezinom odgovoru kako bi mu sve dala, minici pjevačice *Nine Badrić*, atraktivnoj Lepoj Breni koja je došla u pratnji glasovitog tenisača *Bobe Živojinovića*, zajedničkoj otpjevanoj pjesmi »Ju te san se zaljubija« uz klapu Hrvatske vojske »Sveti Juraj«, izmjenama srdačnih poljubaca, poziranjima pred fotoreporterima... Do tada u srcima mnoge bezimene i nepoznate sirotinje ostat će gorak osmijeh pri pogledu na zagrebački glamour!

Tomislav Vuković

PETAR KUNTIĆ, PREDSJEDNIK DSHV-A

Tražio sam da se ostvari ono što je potpisano

»U srbijanskom izaslanstvu tijekom posjeta predsjednika *Borisa Tadića* Zagrebu bio sam službeni predstavnik, kao čelnik političke stranke s hrvatskim predznakom i zastupnik u Narodnoj skupštini Srbije, što ovaj posjet razlikuje od prethodnih. Na svim razgovorima sam prisustvovao, te izložio pitanja od značaja za hrvatsku manjinu u Srbiji«, kaže predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

»Na Pantovčaku, kod predsjednika *Ive Josipovića*, među ostalim temama, kao što su pitanje nestalih osoba, proces povratka svih, pa i Hrvata u Srbiju, zatim pitanja povratka kulturnog blaga i pitanja granice, jedno od središnjih pitanja bio je položaj manjina. Otvoreno se razgovaralo o položaju jedne i druge manjine, a predsjednik Tadić je istaknuo kako će osobno dati puni doprinos izgradnji institucija Hrvata u Srbiji. I do sada smo imali jasnu deklarativnu podršku predsjednika Tadića, ali je na nižim razinama dolazilo do određene blokade. To oba predsjednika znaju i istaknuto je da povjerenje između dvojice predsjednika postoji, ali da još treba puno raditi na uspostavljanju povjerenja na nižim razinama i na suradnji između institucija. Predsjednik Josipović je istaknuo kako Hrvatska zahtijeva da se izborni zakon u republici Srbiji prilagodi bilateralnom sporazumu o zaštiti Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji. Istaknuo je kako je to pitanje stalno otvoreno i dok god se ne riješi neće se zatvarati, a ministar znanosti, obrazovanja i športa *Radovan Fuchs* je istaknuo kako pitanje obrazovanja Hrvata u Srbiji nije koncepcijski i do kraja riješeno i da je vrlo malo knjiga odobreno za

korištenje, te da je to jedan vrlo veliki problem. Drugo, istaknuo je, u Hrvatskoj je za različite potrebe srpske manjine prevedeno na srpski jezik 95 udžbenika, a u Srbiji nije prevedena doslovce niti jedna knjiga. Na to je predsjednik Tadić odgovorio kako je to stanje neodrživo i da se mora na svim razinama raditi kako bi Hrvati sljedeće školske godine imali svoje udžbenike tiskane u Srbiji. Ja sam naglasio kako postoje dva osnovna stupa za koje ćemo se mi zalagati u implementaciji prava. Jedno je pitanje manjinske samouprave gdje Hrvati moraju ostvariti isti stupanj kulturne autonomije kao i Mađari, Rumunji, Rusini i Slovaci. Ništa više, ali ni ništa manje. Mi smo druga po brojnosti manjina u AP Vojvodini i zahtijevamo da imamo i takav tretman. Drugi stup je bilateralni sporazum i želimo dosljednu primjenu sporazuma. Naime, pokazalo se kako je učinkovitost međuvladinog mješovitog odbora za ove četiri održane sjednice – vrlo mala. Pomaka ima, ali vrlo malih, i tražio sam da i jedna i druga država pomognu da se ono što je ratificirano u Hrvatskom saboru i Narodnoj skupštini bivše SR Jugoslavije – i ostvari u svim odrednicama koje se odnose na nas, vezano i za predstavnička tijela i sve drugo. Nećemo odustati i u svemu tome želimo podršku matične države Republike Hrvatske, ali i veću podršku domicilne države Republike Srbije. Ne možemo čekati sljedećih dvadeset godina s ovakvim stečevinama koje su pogodile hrvatsku manjinu u Srbiji i asimilacijom koja nam prijeti. Nama treba aktivna pomoć i trebamo sutra riješiti sve probleme, a ne za dvadeset godina.«

Vlast prihvaća, oporba kritizira

Izabrano 30 članova novog pokrajinskog tijela – Vijeća nacionalnih zajednica

Izvršene o izvršenju pokrajinske skupštinske odluke za 2010. godinu u razdoblju siječanj-rujan bila je središnja tema sjednice Skupštine Vojvodine, održane 25. studenoga. Pokrajinski tajnik za financije mr. Jovica Đukić u iscrpnom je izvješću naveo kako planirani proračun obuhvaća cifru od 56,552 milijardi dinara, a da su ostvarena primanja u spomenutom razdoblju u iznosu od 75,96 posto od planiranih sredstava, a rashodi iznose oko 66 posto planiranog. Proračunski deficit iznosi 58,7 posto planiranog iznosa od 9,353 milijardi, a ukupan fiskalni deficit iznosi 62,9 posto planiranog deficita u iznosu od 10,500 milijardi. Jovica Đukić je istaknuo kako je proračun u ovom razdoblju ukupno povećan za 94,3 mili-

juna dinara i to preko transfera za povjerene poslove, za nove nadležnosti, donacijama nevladinih organizacija i pojedinaca, donacijama ostalih razina vlasti i vlastitim prihodima. Nakon ovog slijedi konačno izvješće o izvršenju proračuna koje će biti podneseno u okviru završnog računa za ovu godinu.

Oporba je tvrdila kako ovo izvješće ne zaslužuje prijelaznu ocjenu, a posebice su ukazali na velike troškove Vlade – 1 milijun dinara za reprezentaciju, 8,3 milijuna za putovanja, telefonski računi Pokrajinskog tajništva za obrazovanje iznose 742.000 dinara, troškovi putovanja Pokrajinskog tajništva za kulturu su preko 9,3 milijuna dinara itd.

Na sjednici su izabrani i članovi Vijeća nacionalnih zajednica, kao novog tijela. Izabrano

je 30 članova Vijeća, od kojih je 15 s liste kandidata za izbor članova Vijeća pripadnika srpske nacionalne zajednice, a 15 s liste kandidata za izbor članova Vijeća pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica. Predstavnik hrvatske zajednice u ovome pokrajinskom tijelu je Dujo Runje, dopredsjednik demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i pokrajinski zastupnik. Donesena je i odluka o osnivanju Vojvodanskog simfonijskog orkestra koji će imati svojstvo pravne osobe, a vršitelj dužnosti ravnatelja bit će

Berislav Skenderović.

Osim ovih, na dnevnom se redu našla i odluka o donošenju akcijskog plana politike za mladež u AP Vojvodini za razdoblje 2010.-2014. Akcijski plan obuhvaća 9 područja i to: obrazovanje, zapošljavanje, zdravlje, kultura i slobodno vrijeme, aktivno uključivanje mladeži u društvo, izgradnja civilnog društva i volonterstvo, mobilnost i informiranje, zaštita okoliša i održivi razvitak, socijalna politika prema mladeži i sigurnost mladeži.

Ankica Jukić-Mandić

DZH NEZADOVOLJAN REZULTATIMA SUSRETA DVOJICE PREDSEDNIKA

Položaj Hrvata u Srbiji nije aktualiziran

Demokratska zajednica Hrvata pozdravlja suradnju Hrvatske i Srbije, pa tako i nedavni susret na najvišoj razini predstavnika dviju država, stoji u priopćenju DZH. Posjet predsjednika Srbije Zagrebu dobra je prigoda da se hrvatsko-srpski odnosi konačno počnu rješavati. Trenutačna situacija ne odgovara ni Srbiji ni Hrvatskoj.

»Aktualna politika dobrosusjedskih odnosa i zalaganje za europske integracije dobra su osnova za unapređenje suradnje u svim segmentima društvenog, gospodarskog i političkog djelovanja. Poboljšanje odnosa Hrvatske i Srbije je svakako u uzlaznoj putanji, ali ta se pozitivna inicijativa još uvijek ne osjeća u praksi kada su u pitanju Hrvati koji žive u Srbiji, kao i njihova integracija u svim sferama života i rada. Prijedlozi i teme razgovora posjeta u Zagrebu moraju se trasirati na iskrenim namjerama i inicijativama, nije dovoljno samo deklarativno izjašnjavanje, već se konkretno mora prijeći s riječi na dijela i u praksi. Neprihvatljivo je da položaj Hrvata u Srbiji tijekom dvodnevne posjeta nije aktualiziran, kao da niti ne postoje, naprotiv, umjesto da se problematika manjinskih zajednica koje žive na ovim prostorima zajednički sagleda, daju se štire izjave i obećanja. Rezultati posljednjeg posjeta zasad se ne naziru, i ne daju rezultate, s obzirom da do danas konkretno nije otvoreno niti jedno važnije pitanje koje se tiče položaja i uvjeta djelovanja Hrvata u Srbiji. Aktualna vlast još nije ozbiljno

razmatrala problematiku integracije Hrvata iz Srbije i ostalih manjina u državne institucije i politički sustav. Svi dosadašnji naponi i pokušaji bili su usmjereni na već poznata i deklarirana zalaganja sudionika u proteklom dvodnevnom posjetu. Demokratska zajednica Hrvata izražava nadu da će se konačno otpočeti s primjenom pozitivnih zakonskih rješenja kada su u pitanju položaj i prava nacionalnih manjina, i na taj način dati puni doprinos u demokratizaciji i afirmaciji društvenih vrijednosti. Hrvati u Srbiji ne bi smjeli predstavljati problem, već suprotno, trebali bi predstavljati sponu u suradnji i dobrosusjedskim odnosima Republike Hrvatske i Republike Srbije«, kaže se u priopćenju.

Na koncu, Demokratska zajednica Hrvata izražava nadu da će se na sljedećem susretu »ozbiljnije pristupiti ovoj važnoj problematici za izvjesniju i sretniju budućnost. U suprotnom, ovakvi će posjeti ubuduće imati sve manji značaj, a pogotovo za Hrvate u Srbiji koji očekuju ozbiljniji pristup odgovornih tijekom rješavanja aktualnih problema u budućim odnosima Hrvatske i Srbije«.

U Savjetu MZ i troje iz DSHV-a

U Bačkom Bregu su održani izbori za članove novog saziva Savjeta Mjesne zajednice, na koje je izašlo 38 posto stanovništva, odnosno 1100 s pravom glasa. Novi devetočlani Savjet sačinjavat će četvero kandidata koji su na izbore izašli ispred DS-a, dvoje ispred LDP-a i troje ispred DSHV-a (Adam Tubić, Ivan Gorjanac i Slobodanka Radičev). Ovih će se dana održati konstitutivna sjednica na kojoj će biti izabran predsjednik Savjeta Mjesne zajednice Bački Breg.

Z.G.

U ZAGREBU ODRŽAN 16. FORUM HRVATSKIH MANJINA

Aktualna manjinska medijska zbilja

Hrvatske nacionalne manjine iz zemalja srednje i jugoistočne Europe u suvremeno doba imaju na materinskome jeziku 35 novina, časopisa i drugih serijskih publikacija, a posljednjih godina trećina ih nema novca za kontinuirano izlaženje, usavršavanje novinara i suradnika koji rade sa zastarjelom informatičko-tehničkom opremom, rekla je Vesna Kukavica iz HMI

Forum hrvatskih manjina, održan prošloga petka u Zagrebu, u potpunosti je bio posvećen medijima. Zamišljen kao mjesto dijaloga o aktualnoj manjinskoj medijskoj zbilji i mogućnosti otvaranja novih komunikacijskih kanala, kako bi međusobnom suradnjom utjecali na poboljšanje kvalitete života i informiranosti u ovom dijelu Europe, forum je, 16. po redu, održan 26. studenoga u Hrvatskoj matici iseljenika, čiji je Odsjek za autohtone hrvatske manjine i bio organizator.

Na jednodnevnom stručnom skupu nazvanom »Mediji hrvatskih manjinskih zajednica i mogućnosti otvaranja novih komunikacijskih kanala« okupili su se predstavnici hrvatskih manjina i glavni urednici službenih manjinskih glasila iz: Austrije, Crne Gore, Češke, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije. Našu su zemlju zastupali predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Darko Sarić Lukendić, direktor Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« Ivan Karan, i odgovorna urednica tjednika Hrvatska riječ mr. sc. Jasminka Dulić.

U radu skupa sudjelovali su i predstavnici hrvatskih institucija zaduženi za problematiku hrvatskih manjina: pomoćnik savjetnika predsjednika Republike Hrvatske za unutarnju politiku dr. sc. Vladimir Lončarević, načelnik Samostalne službe za

Hrvate u inozemstvu i kulturu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Petar Barišić, viši stručni savjetnik u Upravi za međunarodnu suradnju i europske integracije Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Milan Bošnjak i ravnatelj Uprave za normative i upravno-pravne poslove Ministarstva kulture Ante Mandarić.

Na Forumu su sudjelovali i predstavnici veleposlanstava u RH: prvi tajnik i otpravnik poslova Veleposlanstva Republike Crne Gore Branislav Karadžić, veleposlanik Republike Makedonije Dančo Markovski, kao i generalna konzulica RH u Pečuhu Ljiljana Pancirov. U radu skupa sudjelovali su i urednici i publicisti hrvatskih

javnih medija: v. d. urednika obrazovnog programa HRT-a Mario Raguž, urednik emisije Glas Hrvatske Hrvatskog radija Domagoj Veršić, ravnateljica HINE Smiljanka Škugor-Hrnčević, glavna urednica IKE mr. sc. Suzana Peran, članice Vijeća za elektroničke medije Olga Ramljak i Marija Udiljak i glavni urednik web portala dnevnog lista Vjesnik Zlatko Herljević.

POGLED U BUDUĆNOST KREATIVNOG DIJALOGA

U pozdravnoj riječi ravnateljica HMI prof. Katarina Fuček podsjetila je na dosadašnje forume tijekom kojih su obrađivane teme vezane uz položaj manjinskih zajednica u poje-

dinim zemljama, kao što su – uloga Crkve, pristupni europski fondovi i sl. Prošlogodišnja tema foruma bio je prijedlog Strategije o odnosima RH s Hrvatima izvan Hrvatske, koja je sad u završnoj fazi izrade nakon javne rasprave. Istaknula je kako je to dokument iz kojeg će proizaći zakonodavni i institucionalni okvir za povezivanje u cilju ostvarivanja hrvatskog zajedništva putem kulturnih i društvenih djelatnosti bitnih za očuvanje i jačanje hrvatskoga identiteta. U osvrtu na ovogodišnju temu, ravnateljica HMI je istaknula kako je ona posebno važna, jer će otvoriti pogled u budućnost kreativnog dijaloga većine i manjine na našim prostorima, kao i pregled stanja u manjinskim medijima, te dotaknuti i ulogu domovinskih medija u informiranju o hrvatskim manjinama u europskim zemljama. Načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Petar Barišić rekao je kako promišljanja o temi foruma zahtijevaju poštovanje, s obzirom na sve ono što mediji znače manjinama u ostvarivanju prava u najvažnijim područjima života.

Na forumu su se okupili predstavnici hrvatskih manjina i glavni urednici manjinskih glasila

Marija Hećimović, Vesna Kukavica, Katarina Fuček i Petar Barišić

OSVRT NA PREGLED MEDIJA

Osvrt na pregled medija hrvatskih manjinskih zajednica u dvanaest europskih zemalja predstavila je voditeljica Odjela za nakladništvo HMI i moderator foruma prof. *Vesna Kukavica*. »U cijeloj Europi, procjenjuje se, ima 307 manjinskih zajednica s više od 103 milijuna pripadnika. Prema tome, svaki je 7. Europljanin pripadnik neke nacionalne ili etničke manjine. U toj golemoj skupini je i pola milijuna pripadnika hrvatskih etničkih zajednica koje žive stoljećima izvan matične zemlje«, rekla je u uvodu prof. Kukavica i dodala da hrvatske nacionalne manjine iz zemalja srednje i jugoistočne Europe u suvremeno doba imaju na materinskome jeziku 35 novina, časopisa i drugih serijskih publikacija te da ih trećina posljednjih godina nema novca za kontinuirano izlaženje, usavršavanje novinara i suradnika koji rade sa zastarjelom informatičko-tehničkom opremom. Prof. Kukavica je posebno izdvojila tri tjednika koji se izdvajaju osmišljenim uređivačkim profilom, dobrom čitanošću i vitalnom pretplatničkom mrežom. Na prvom mjestu su stoljetne gradišćanske »Hrvatske novine«, na drugom gotovo šezdesetogodišnji mađarski »Hrvatski glasnik« i među njima najmlađa vojvođanska »Hrvatska riječ«. Također je istaknula kako se uz 35 manjinskih časopi-

sa, posljednjih desetak godina nalazi podjednak broj neažuriranih web portala i mrežnih publikacija raznih vrsta i blogova. Elektronski mediji (radio i televizija) dostupniji su hrvatskim manjinama iz razvijenijih zemalja u kojima žive naše starije migrantske etničke grupe, poput onih u Austriji i Mađarskoj. U svom izlaganju osvrnula se i na vjerski tisak hrvatskih manjinskih zajednica, za koji je naglasila da je izvrstan, a u tom kontekstu je upozorila na izvrsnu suradnju Informativne katoličke agencije s tim glasilima. Raznovrsnošću sadržaja ističu se vjerski časopisi iz Austrije i Srbije. Na prvom je mjestu Glasnik Željezanske biskupije iz Gradišća, koji djeluje duže od tri desetljeća. Na drugom su mjestu dva katolička glasila vojvođanskih Hrvata. Župni

ured sv. Terezije iz Subotice duže od četvrt stoljeća objavljuje godišnjak, odnosno kalendar »Subotička Danica«, a katolički mjesečnik »Zvonik« izlazi duže od 15 godina. Prof. Kukavica je od vjerskih nakladnika kao posebno uspješan izdvojila Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Vojvodine te se kratko osvrnula i na stanje s manjinskim medijskim nakladnicima, koji financijski stoje jako loše, pa stoga i ne mogu ulagati u ljudske resurse, a niti u informatičku opremu.

SLIKA MANJINSKIH ZAJEDNICA U ELEKTRONIČKIM MEDIJIMA

O slici manjinskih zajednica u elektroničkim medijima u Hrvatskoj govorio je ured-

nik emisije Glas domovine u Redakciji za manjine, iseljništvo i civilno društvo HRT-a *Zvonko Božinović*. Uvodno je istaknuo koje specijalizirane emisije namijenjene Hrvatima izvan domovine postoje na HRT-u, a potom se osvrnuo na neke od problema. Na prvom mjestu je istaknuo nedostatak sredstava koji onemogućava veći angažman i nove sadržaje, zatim problem nepostojanja ugovora između hrvatske i inozemnih kuća oko razmjene materijala, te da se informiranje događa isključivo prijateljskim vezama. Upozorio je i kako u Vijeću HRT-a prema sadašnjem zakonu nema mogućnosti imenovanja predstavnika Hrvata izvan domovine, a to nije predviđeno niti u novom prijedlogu zakona. U osvrtu na prisutnost tema uz djelovanje manjinskih zajednica u tiskanim medijima Božinović je istaknuo također vrlo slabu zastupljenost. U nastavku prvog dijela foruma u kojem su sudjelovali predstavnici iz Hrvatske - Smiljanka Škugor-Hrnčević, ravnateljica HINE, i Zlatko Herljević, glavni urednik web portala Vjesnika, predstavili su nekoliko mogućnosti poboljšanja razmjene informacija, poglavito u elektronskim medijima.

Udio u raspravi uzeo je dr. *Božo Skoko*, koji je na forumu prisustvovao sa svojim studentima. On je kratko predstavio rezultate nedavnih istraživanja

Hrvatsku manjinu iz Srbije zastupali su: Ivan Karan, Jasminka Dulić i Darko Sarić Lukendić.

i slike Hrvatske u susjednim zemljama, a osvrnuo se i na analizu kako mediji u Hrvatskoj izvještaju. U pogledu prisutnosti informacija o djelovanju manjina, Skoko je predložio da one pojačaju odnose s javnošću prema domovini i tako direktno plasiraju vijesti. U drugom dijelu foruma predstavnici manjinskih zajednica i glavni urednici predstavili su svoje medije. Posebno su se osvrnuli na probleme vezane uz nedostatna financijska sredstva koja dobivaju od domicilnih zemalja te istaknuli važnim hitno omogućavanje sudjelovanja na natječajima za dobivanje potpore Ministarstva kulture RH, te potrebe inzistiranja na reciprocitetu.

PROBLEMI MANJINSKIH MEDIJA

Tako je direktor Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« Ivan Karan u svom izlaganju naglasio kako njegova ustanova nema problema s financiranjem zahvaljujući činjenici da je ona korisnik proračuna. »Naš osnivač je, na našu sreću, bila Skupština AP Vojvodine, a sada nas financira Vlada AP Vojvodine i to s 80 posto potrebnih sredstava. Nažalost, postoji problem što su neke, da tako kažem, tradicionalne manjinske zajednice slične brojnosti financirane s 40 posto više sredstava nego mi, a tu nepravdu pokušavamo, za sada bezuspješno, riješiti putem Mješovitog odbora

ra Srbija – Hrvatska«, rekao je Karan uz napomenu kako se određena sredstva, negdje oko 10 posto, dobivaju i od Grada Subotice, koji pokazuje izuzetan senzibilitet za nacionalne manjine, dok su ostatak potrebnih sredstava vlastiti prihodi. Karan je naglasio problem privatizacije svih medija u Srbiji i negativne signale koji dolaze iz Beograda, vezane uz Strategiju razvoja medija u Srbiji, kako manjinski mediji jako puno koštaju. Kuda to ide, lako se da zaključiti. »Nažalost, nemamo podršku ni od Nezavisnog društva novinara Vojvodine, koje također smatra da svi mediji trebaju biti privatizirani, uključujući i manjinske. Naime, kada bi danas netko donio zakon kojim se ukidaju manjinski mediji – to bi snažno odjeknulo i imalo negativne posljedice po donositelja takve odluke, ali ako netko donese zakon kojim se privatiziraju manjinski mediji, a to znači da oni ne mogu opstati, da će propasti, nitko se zbog toga neće posebno uzbuđivati. Zato mi, kao i ostale manjinske zajednice, smatramo da se manjinski mediji u Srbiji ne smiju i ne trebaju privatizirati, odnosno da osnivačka prava i dalje trebaju biti u HNV-u, a ne prenesena na nekog tko bi donosio odluke suprotne interesima manjinak«, upozorio je Karan i potcrtao nedostatnu financijsku pomoć iz Hrvatske. »Mi od naše matične države dobivamo samo 50 tisuća eura, što je oko 0,75 eura po članu

naše hrvatske zajednice, što je dakako sramotno malo, rekao bih da je to zapravo podcjenjivanje naše zajednice u Srbiji. Pa kada je već tako, a mi na našim kulturnim okupljanjima stalno ističemo kako sebe smatramo dijelom integrativnog hrvatskog kulturnog prostora, mislim da bi naša matična država svim Hrvatima izvan Hrvatske trebala omogućiti ravnopravno sudjelovanje na natječajima koje raspisuje Ministarstvo kulture, budući da većina nas ima dvojno državljanstvo. To konkretno znači da bi u natječajima treba-

lo samo izbaciti jednu rečenicu koja uvjetuje mjesto prebivališta u Hrvatskoj«, završio je direktor Hrvatske riječi iz Subotice.

Tijekom rasprave svi su se govornici složili u mišljenju kako je jačanje hrvatskih manjinskih zajednica putem obostranog informiranja i umrežavanja svih hrvatskih državnih i manjinskih medija od presudne važnosti za poboljšanje komunikacije, međusobne suradnje te prenošenja iskustava i inicijativa na dobrobit svih strana, rečeno je.

Zlatko Žužić

Zaključci

Forum je zaključen usvajanjem zaključaka u kojima se daje potpora Prijedlogu strategije i u točki u kojoj se ističe da kroz Programsko vijeće HRT-a, a sukladno Zakonu o HRT-u i njegovim potrebnim izmjenama, predstavnik Hrvata izvan Republike Hrvatske bude član Vijeća kako bi štitio interese u unapređenju i nadzoru radijskoga i televizijskog programa. Također se predlaže da u Strategiju uđe i potpora svim medijima u Hrvatskoj koji prate manjinsku problematiku, kako bi praćenje spomenute problematike bilo i zakonski određeno. U zaključcima se ističe kako je nužno u međudržavnim odnosima od domicilnih država tražiti da omoguću tamošnjim hrvatskim manjinama adekvatnu medijsku zastupljenost (novine, časopise, radio i TV-emisije, mrežne stranice i sl.) u skladu s poštovanjem manjinskih prava svojih državljana, odnosno medijsku zastupljenost koju Republika Hrvatska omogućuje nacionalnim manjinama u Hrvatskoj. Sudionici 16. foruma podržavaju otvaranja novih komunikacijskih kanala te razvijanje korištenja svih oblika medijskog komuniciranja, što će posebice biti olakšano skorim pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj Uniji. Manjinski će mediji i dalje sudjelovati u informiranju, jačanju identiteta, širenju hrvatskoga jezika te posredovanju i stvaranju kulturnih vrijednosti, kako bi utjecali na poboljšanje kvalitete života i informiranosti u ovom dijelu Europe, stoji na kraju zaključaka.

OLIVER FRLJIĆ, KAZALIŠNI REDATELJ

Ohrabrujem ljude da govore o društvenoj stvarnosti

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Iako je područje njegovog umjetničkog i društvenog djelovanja prilično široko (pisac, teoretičar, izvođač, glumac, organizator, aktivist...), Oliver Frljić je ipak najpoznatiji kao kazališni redatelj. Predstavnik je tzv. novog hrvatskog kazališnog vala i višestruko nagrađivan za svoja teatarska ostvarenja. U predstavama koje režira, a ponekad i sam glumi, obrađuje aktualne društvene teme poput demokracije, dominacije kapitala, moći i vlasti. Bar za sada, Frljić je svakako najpoznatiji po svojem autorskom projektu »Turbofolk« (u produkciji HNK Ivana pl. Zajca iz Rijeke), što ga je, između ostalih, imala priliku vidjeti i publika na ovogodišnjem festivalu »Desire Central Station« u Subotici. No, to nije bio jedini povod njegova boravka u ovom gradu: mladi redatelj ovdje ostaje do sredine prosinca za kada je najavljena premijera predstave »Kukavičluk«, koju postavlja u Narodnom kazalištu.

HR: Krenimo od »Turbofolka«. Budući da ste se radeći na ovoj predstavi bavili spomenutim fenomenom, koji je nastao 90-ih u Srbiji, kako objašnjavate njegovu popularnost, posebice među mladima u Hrvatskoj?

Mladi su u Hrvatskoj od '91. naovamo bili izloženi teroru onoga što se nazivalo autentičnom hrvatskom kulturom. Zapravo različite purifikacije koje su se u to vrijeme događale, od jezične do etničke,

našle su svoj vrhunac u jednom apsurdnom projektu koji se zvao duhovna obnova. Obnoviti se, valjda, trebala je jedna takva fantazma kao što je hrvatsko nacionalno biće. I onda je započelo teroriziranje autentičnom nacionalnom kulturom i to je išlo do tog apsurd da su neki instrumenti proglašavani nehrvatskim (npr. harmonika), dok je tamburica bila hrvatski instrument par excellence. Već tijekom rata turbofolk je bio prisutan u Hrvatskoj, ali je njegovo slušanje bilo ravno veleizdaji. Međutim, i uz tako oštru društvenu stigmatizaciju, on je bio prisutan, puštao se potihom. Krajem rata, polako se znalo čuti kako ovdje ili ondje postoji neki klub koji pušta »narodnjake«. Krajem devedesetih su počela sve češća gostovanja pjevača iz Srbije i Bosne. Padom HDZ-a 2000. dosta se stvari normaliziralo, pa je i pressing oko svega što ima srpski predznak popustio, tako da je na tom valu demokratizacije i turbofolk počeo dobivati pravo građanstva.

Danas ga mladi slušaju iz najmanje dva razloga. Jedan je otpor prema službenim kulturnim politikama koje misle da je najbolji način borbe protiv turbofolka njegovo zabranjivanje: službeno ili neslužbeno. Drugi razlog je taj što turbofolk materijalizira neke od osnovnih premisa neoliberalnog kapitalizma i njegove kulture: glorifikacija brzog bogaćenja, svodenje žene na objekt muške seksualne želje,

Mladi u Hrvatskoj danas slušaju turbofolk iz otpora prema službenim kulturnim politikama koje misle da je najbolji način borbe protiv turbofolka njegovo zabranjivanje, te zbog toga što on materijalizira neke od osnovnih premisa neoliberalnog kapitalizma * Pokušavam ohrabriti ljude da što otvorenije i što hrabrije u izrazu govore upravo o društvenoj stvarnosti * Utjecaj političkih elita u Hrvatskoj na kulturnu produkciju je veliki, ali se on ne manifestira kroz direktne zabrane, nego kroz sustav državnog i gradskog financiranja

militantni mačoizam koji krije latentnu homoseksualnost...

HR: Kako vam se čini festival Desire Central Station i što biste istaknuli kao njegove najjače adute u kontekstu kazališnih festivala koji se organiziraju na teritoriju ex-yu regije?

Nažalost, zbog rada na novoj predstavi nisam uspio pogledati cijeli program, ali mi se čini jako zanimljivim. Mislim da je dobro da ljudi u Subotici vide tako različit izbor predstava. One imaju različite estetike i odnose prema društvenoj stvarnosti. Publika se kultivi-

ra upravo gledanjem različitih predstava. Jako je teško praviti pomake u kazališnom jeziku u sredini koja je npr. godinama gledala predstave nastale u tradiciji građanske drame i njezinih konvencija. Zato mislim da ovaj festival izvršava dvostruki zadatak, on informira i formira nekog budućeg gledatelja. U tom kontekstu mi se čini odličnim potezom Desire akademija na kojoj su različiti ljudi, od teoretičara do praktičara, dijelili svoja iskustva s publikom.

HR: Kako ocjenjujete stanje na kazališnoj sceni u Hrvatskoj, te u ex-yu regi-

ji?

Teško mi je davati ocjene jer nemam kompletan uvid, čak ni u ono što se događa u Hrvatskoj, jer sam dosta odsutan zbog naravi posla kojim se bavim. Interesantna mi je neka generalna klima u Zagrebu u kojoj se sve više mojih kolega okreće jednoj vrsti socijalnog angažmana u svom kazališnom radu. To je jako zanimljivo, naročito nakon devedesetih godina u kojima je ta vrsta angažmana potpuno izostala i u kojima je većina radova potpuno ignorirala društvenu situaciju u kojoj smo živjeli. Vidim slične pokušaje i kod pojedinih kolega u regiji. Mislim da u kazališnom radu ne bi trebala postojati razlika između etike i estetike. Pokušavam ohrabriti ljude da što otvorenije i što hrabrije u izrazu govore upravo o društvenoj stvarnosti. Kazališna predstava može biti dobra samo ako govori nešto onim ljudima koji je gledaju u konkretnom vremenu i prostoru. Sve drugo postaje neka vrsta općenitog optuživanja i branjenja koje se nikoga ne tiče. Zato moje predstave uglavnom pokušavaju ići u jednu radikalizaciju scenskog jezika, ali i zadržati svijest o tome kome se, kada i gdje obra-

čaju.

HR: Trenutačno ste angažirani u Subotici, gdje spremate autorsku predstavu s ansamblom Drame na srpskom jeziku Narodnog kazališta. Kažite nam nešto više o tom projektu čija je premijera najavljena za 10. prosinca?

Projekt se zove »Kukavičluk« i govori o traumatičnim događajima koji su odredili ovo društvo. Započinje *Miloševićim* govorom s Gazimestana, a onda radi brzu montažu fragmenata različite dokumentarne građe. Predstava nema jasnu tezu, nego više otvara prostor gledateljima da iz ponuđenog »smon-tiraju« svoju predstavu i donesu zaključke. Primjerice, ako je toliko i toliko ljudi u tom i tom trenutku glasovalo za tu i tu političku opciju i toliko i toliko

Euripidovih »Bakhi« u split-skom HNK-u doživjela cenzuru. Kako to komentirate?

Stvar je ponajprije bila u gluposti i poltronstvu *Milana Štrlića*, voditelja HNK Split u tom trenutku. On se, zajedno s *Petrom Selemom*, u tom trenutku htio dodvoriti tadašnjem premijeru *Ivi Sanaderu*. Zbog toga je napravio tu brzopletu odluku koja je, da apsurd bude veći, ukinuta upravo na intervenciju Ive Sanadera. Štrlić je htio zaštititi Sanadera jer je u predstavi korišten njegov govor sa splitske Rive iz 2001., kada je kao predstavnik oporbe pozivao braniteljske udruge na nelegalno rušenje tadašnje vlasti. Smatram da je na kraju ipak dobro da su se zabrana predstave i sva medijska lavina oko nje dogodile, jer nakon toga će se

egzistencijalno ugrožen. A tu je zona utjecaja političkih elita ogromna. Slična stvar se dogodila organizaciji kojoj sam predsjednik – zagrebačkom Centru za dramsku umjetnost. Riječ je o nevladinoj udruzi koja se financira iz gradskog i državnog proračuna, te međunarodnih fondova. U drugoj polovici devedesetih, u vrijeme rigidnog tuđmanizma, zbog kritičkih tekstova o tadašnjem ministru kulture *Zlatku Vitezu* objavljenih u časopisu »Frakcija« koji izdajemo, sam časopis i organizaciju se pokušalo na različite načine, ali najviše kroz (ne)financiranje ugasiti. Slična se situacija dogodila i prošle godine kada su nam se proračunska sredstva toliko smanjila da smo mogli samo staviti ključ u bravu.

HR: Rođeni ste u Travniku, mjestu iz kojeg potječu veliki poput kandidata za sveca Petra Barbarića, preko nobelovca Ive Andrića, do nogometnog trenera Miroslava Čire Blaževića. Kakve su vaše veze s tim gradom danas i koliki je stupanj tamošnjeg suživota među različitim etničkim skupinama?

Otkako mi je preminula baka, više nemam previše veza s Travnikom. Volim taj grad, on me je u bitnom formirao, ali su se moja rodbina i obitelj tijekom rata rasuli po različitim kontinentima, tako da sad rijetko odlazim tamo. Ipak, tamo su još uvijek moja kuća i neki prijatelji iz djetinjstva i škole. Uskoro ću raditi u Zenici, pa se nadam da će biti prilike za posjet Travniku. U Travnik sam dosta dolazio nakon rata. Suživot je bio prisutan ne zato što su pripadnici tamošnjih nacionalnih zajednica mislili da je on potreban ili nužan, nego zato što je bio nametnut izvana. Bilo mi je nevjerovatno vidjeti kako pripadnici hrvatskog naroda u Travniku Bosnu ne doživljavaju kao svoju zemlju, kako nasilno mijenjaju svoje jezične i kulturne navike i sve to u ime jedne politike koja je izvršila agresiju na teritorij njihove domovine.

Oliver Frlić je rođen 1976. godine u Travniku. Diplomirao je filozofiju i religijsku kulturu na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu, te kazališnu režiju i radiofoniju na Akademiji dramske umjetnosti. Tijekom studija režira u Istarskom narodnom kazalištu (INK), Teatru &TD i trupi Kufer, surađuje s gotovo svim grupama na zagrebačkoj nezavisnoj sceni. Voditelj je edukacijskog programa »Autoceste znanja«. Godine 1995. osniva Teatar Le cheval s kojim realizira oko 40 projekata (performansi, predstave, društvene akcije). Režirao je predstave: »Gđice Rice, puno prije geopolitike bila je glazba«, »Didona i Enej/Smrt u Veneciji«, »Blizanke«, »Turbo folk«, »Bakhe«...

godina je održavalo na vlasti, onda je logičan zaključak da je veliki broj tih ljudi i danas tu, da njihovi glasovi i danas nešto odlučuju, da bi i oni trebali snositi odgovornost za političku opciju koja ih je predstavljala i ono što je ta ista politička opcija radila. Ljudi ne vole kad se na ovaj način govori, jer misle kako time što su delegirali političare njihova odgovornost prestaje. Ali ne prestaje.

HR: Bavite se angažiranim teatrom, što rezultira beskompromisnim i politiziranim predstavama. Takav vaš pristup imao je i konkretne posljedice: vaša je postavka

netko teško odlučiti zabranjivati bilo koji oblik umjetničkog, ali i političkog iskaza.

HR: Koliki je utjecaj političkih elita na kulturnu produkciju u Hrvatskoj – postoji li strah vlasti od umjetnika, što bi značilo da umjetnost, pa i teatar, imaju određeni društveni utjecaj?

Utjecaj političkih elita je veliki. Ali se on ne manifestira kroz direktne zabrane, nego kroz sustav državnog i gradskog financiranja. Dovoljno je da određeni umjetnik, koji nije vezan za institucije, ne dobije sredstva za svoju produkciju i on je već i umjetnički i

ŽIVJETI IZVAN GRADA: MIŠIĆEVO

Mještani zaslužuju Mjesnu zajednicu

REALIZACIJU SERIJE REPORTAŽA
POD ZAJEDNIČKIM NAZIVOM
»ŽIVJETI IZVAN GRADA«
SUFINANCIRAO JE GRAD SUBOTICA.

*Inicijativa je pokrenuta, proveden je postupak koji zakon nalaže, a odluka je na vijećnicima
Skupštine grada, budući da je decentralizacija uvjet za opstanak ovog naselja*

Piše: Mirko Kopunović i Zvonko Sarić

Fotografije: Nada Sudarević

JENÖ MAGLAI, PREDSEDNIK SKUPŠTINE MZ BAJMOK, GDJE MIŠIĆEVO ADMINISTRATIVNO PRIPADA

Opustošena naselja nemaju perspektivu

Naselje Mišićevo, nastalo između dvaju svjetskih ratova, pripada Mjesnoj zajednici Bajmok. Nalazi se uz cestu Subotica-Sombor, a udaljeno je 6 kilometara od naselja Bajmok. Prema popisu pučanstva iz 2002. godine u Mišićevu je bilo 446 stanovnika. Predsjednik Skupštine MZ Bajmok *Jenö Maglai* kao nespornu činjenicu navodi kako je kvaliteta življenja u Mišićevu niža nego u Subotici, što je, prema njegovoj tvrdnji, inače slučaj i u drugim prigradskim naseljima.

»Što je naselje manje, to je kvaliteta življenja niža, s tim da Mišićevo ima tu prednost da se nalazi pokraj ceste koja povezuje Suboticu i Sombor, a blizu je i naselje Bajmok i to na neki način daje bolje pretpostavke za život mještana«, kaže Maglai. »S druge strane, činjenica je da ako se nešto ne poduzme vezano za poboljšavanje gospodarskog razvoja na teritoriju Mišićeva i Mjesne zajednice Bajmok – onda ta kvaliteta života neće biti poboljšana. Vidite, svugdje je trend u prigradskim naseljima da mladi odlaze, pogotovo oni koji su završili visoke škole. Oni uglavnom napuštaju ta naselja zato što za njih tamo nema materijalne perspektive u smislu

zapošljavanja, što znači da nema ni perspektive u smislu zasnivanja obitelji i time ni ozbiljnije perspektive za stanovanje u tim naseljima. Takvo je stanje i u naselju Mišićevo.«

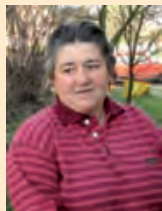
Kao jednu od mogućnosti perspektive ovog naselja, Jenö Maglai navodi kako je potrebno da Mišićevo dobije veću samostalnost, kroz oblik formiranja ovog naselja kao zasebne mjesne zajednice.

»Stanovnici su izrazili želju da imaju posebnu mjesnu zajednicu, inicijativa je pokrenuta, proveden je postupak koji zakon nalaže i nadam se da će na jednoj od sjednica Skupštine grada biti prihvaćena ta inicijativa. Većina stanovnika naselja je podržala inicijativu, a formiranje Mjesne zajednice Mišićevo donijelo bi mogućnost da se samostalno može aplicirati za sredstva iz gradskog i pokrajinskog proračuna, ali i za sredstva iz fondova prekogranične suradnje. Formiranjem mjesne zajednice stanovnici bi imali mehanizme raditi na poboljšanju kvalitete života u naselju. Morat će se krenuti u neku vrstu decentralizacije, jer nije perspektiva da naselja u okolici Subotice ostanu opustošena. Činjenica je da manja naselja propadaju iz godine u godinu, a mladi odlaze. Mora se nešto sustavno uraditi u budućem razdoblju, jer se naselja ne mogu oslanjati isključivo na primarnu poljoprivrednu proizvodnju, moraju se dovesti određeni industrijski kapaciteti, prerađivački kapaciteti. Stanovništvu se moraju osigurati radna mjesta i materijalna perspektiva. Tada će ljudi ostajati živjeti u naseljima. Ako i dalje budemo vodili politiku za dominaciju Subotice kao centra, pri čemu je sve ostalo zanemarivo, mislim da će u sljedećih 10-15 godina naša naselja polako prestati egzistirati.«

Jenö Maglai kaže kako je izgradnjom pogona tvrtke Patent Co, koja se bavi proizvodnjom hrane za domaće životinje, napravljen pozitivan pomak u Mišićevu.

»Zaposlila se nekolicina radnika, za malo naselje i to mnogo znači, a zapošljavane su mlađe osobe. Dobro je i što se gradi mlinski otkupni kompleks na Kaponji, nedaleko od Mišićeva, gdje će se opet moći zaposliti nekoliko radnika. U Mišićevu je Dom kulture u zapuštenom stanju, a trebao bi biti središte društvenog života u naselju. Ne postoji ni ured, gdje bi stanovnici Mišićeva mogli tražiti pomoć za svoje svakodnevne probleme, nego moraju odlaziti u Bajmok, jer tamo funkcionira ured Mjesne zajednice. Otvaranje ureda Mjesne zajednice Mišićevo bilo bi pragmatičnije, a to bi značilo i još jedno novo radno mjesto. U naselju radi poštanski ured, izražen problem u Mišićevu je divlji deponij s kojim se borimo iz godine u godinu. Taj problem grad mora institucionalno riješiti. Djeca u naselju pohađaju nastavu do četvrtog razreda, ali je evidentan manjak učenika u razredima. Broj školske djece se smanjuje iz godine u godinu.«

Anketa: Zašto volim Mišićevo?

Stanka Jurić: Poslije dugogodišnjeg rada i svakodnevnog putovanja u Suboticu do tvornice elektromotora »Sever«, dobila sam otkaz i sad ne radim nigdje. Već 28 godina živim u Mišićevu i voljela bih kad bi u selu postojale ambulanta i ljekarna, da ne moramo odlaziti do liječnika u Bajmok. U selu su dvije prodavaonice mješovite robe i one nisu dovoljne za opskrbu mještana, pa po potreštine odlazimo u Suboticu. Što da vam

kažem – volim svoje selo, al' zabačeni smo.

Stevan Matić: Rodom sam iz Gornjeg Tavankuta. Bačo i nana su se doselili ovdje, kupili kućicu, a ja otišao na školovanje u Apatin. Tamo sam završio zanat i šegrtovao. Tamo sam se i oženio. Radio sam kao zavarivač u brodogradilištu, pa se poslije prebacio u subotičko Bratstvo. Bio sam dobar majstor, grupovođa. Bio sam i u upravnom odboru tvornice. Nakon što sam se rastao od supruge, došao sam kod nane u selo i polagano sredio kućicu.

Dobro je živjeti ovdje. Imam mirovinu, zadovoljan sam njome. Mir je i tišina, što je najglavnije. Još samo da nema ovih kamiona i auta koji po cijeli dan bruje kroz selo. Ranije sam othranjivao svinje, imao peradi, a danas samo nekoliko kokošaka i golubova, onih veliki gaćana, i zamislite – grlica domaćih u koteru. Da čovjek ne povjeruje kako su domaće. Sad se jedna mala izlijegla i ne vjerujem da će odletjeti. Čuvam je.

Nekad smo se i kartali u mijani, igrali domino i šah. Sad ni toga nema. Tko hoće popiti pivo kupi ga u prodavaonici, popije ga pred njom i gotovo – kući. Televizor i to vam je to. Svatko u svojoj kući. A kuće jeftine. Ne mogu se ni prodati, jedino ako ćeš ih dati zabadava.

Mladi se nemaju gdje razonoditi pa odlaze u Pačir, Bajmok, Suboticu. Sjednu u kola troje, četvero pa zbogom.

Sedamdesetosma mi je godina. Živim momački. Što ću kad onemoćam, ne znam. Ići ću u stacionar. Gledao sam jedan u Subotici, tamo kod Jasibare. I to je za ljude.

Drago Horvat: Rođen sam na salašu tu u Mišićevu, navikao sam ovdje, zavezao se, da tako kažem, i ne bih mogao ni u jednom drugom mjestu živjeti. Na salašu živimo nas šestero – tri generacije, bavimo se poljoprivredom – stočarstvom i ratarstvom. Nile lako, radimo puno. Borimo se koliko možemo.

Selo nam je ostarjelo. U školi jedva da ima đaka, njih devet u četiri razreda. Mladi odlaze. Ne vide tu neku perspektivu. Trebalo bi ih nekako zadržati, tu država mora pomoći.

VOJISLAV KAPOR, MEDAR

Selo je složno

»Radio sam u Severu u ono vrijeme kad se u njegove pogone slijevalo nekoliko tisuća ljudi i meni je i danas ta tvornica u srcu. Žao mi je kad čujem što se tamo dešava – otpuštaju se ljudi, zatvaraju pogoni. Putovao sam svaki dan iz sela i u selo, radio u servisu kao serviser. Obišao sam, radeći, cijelu bivšu Jugoslaviju – bile su lijepe plaće, lijepe dnevnice«, kaže Kapor o svom nekadašnjem zaposlenju.

Usporedio s poslom u tvornici započeo se baviti pčelarstvom – krenuo s 15 košnica da bi za kratko vrijeme dostigao 200 košnica. Bilo mu je teško izdržati dva posla. Morao se odlučiti. I pokraj dobrih primanja i sigurnog posla odlučio je napustiti to poduzeće, dati otkaz i krenuti u privatnike, kojih je tada malo bilo.

»Krenulo je. Išlo je. Od prodanog sam meda odvajao novac, ulagao, da bih danas dostigao 400-450 košnica, nekoliko kamiona, opremu za utovar kamiona, suvremene prostorije za vrcanje, pretakanje i pakiranje meda. U tome mi je pomagala i pomaže sva moja obitelj, supruga *Mira*, sinovi *Borko* i *Branislav*, i snahe *Željka* i *Vanja*. Svi su uz mene, svi pomažu i ja sam zadovoljan. Moram istaknuti snahu Željku, koja se ovoga posla prihvatila s voljom i ravnopravno radi s nama.«

Pčele sele od Bačkog Monoštora, gdje prezime i čekaju proljetnu pašu – vrbu, ivu, uljanu repicu, do bijelog bagrema u Šumadiji kod Gornjeg Milanovca, pa onda na Frušku goru na lipu, potom kući na suncokret, pa na bijeli bosiljak, čistac.

»Svu proizvedenu količinu meda prodamo – što na veliko, što na Mliječnoj tržnici u Subotici, gdje med prodajemo svakim tržišnim danom«, naglašava Kapor.

Vojislav je rođen u Mišićevu, putovao je do škole, pa poslije na posao, i tvrdi kako su autobusne veze dobre, a danas putuje gotovo svakodnevno automobilom. I ne pada mu na pamet mijenjati mjesto boravka. Navikao je. I voli tu gdje je. Misli kako na selu ima i bit će života, samo se svojski treba prihvatiti posla koji se odabere i raditi ga profesionalno.

Ističe kako bi žitelji sela voljeli konačno oformiti mjesnu zajednicu, tako da sami mogu gospodariti sredstvima koja im se dodijele, jer oni najbolje znaju koje rupe u selu prvo trebaju začepiti. Mišićani trebaju odlučivati sami o sebi.

Mlade bi u selu trebalo zadržati poticajima, kreditima s niskim kamatama, ulaganjima u poljoprivredu. Mladima i mladim bračnim parovima treba dodjeljivati, iako je teška situacija, bespovratna sredstva za razvoj.

»U našoj višenacionalnoj sredini od svoje mladosti ne pamtim da je bilo nekakvih incidenata. Zdrava je ovo sredina. Selo je složno. I groblje nam je zajedničko«, zaključuje Vojislav Kapor.

JULIJE STIPIĆ, POLJOPRIVREDNIK

Proizvodnja mlijeka zamalo da nas uništi

»Rođen sam na salašu u Đurđinu, a moja je supruga *Marija* rodnom iz Lemeša. U početku smo živjeli na salašu pokraj Đurđina, a preselili smo se u Mišićeva radi boljih prometnih veza, kako bi djeca *Marko* i *Marinko* lakše putovali do škole. Iz Mišićeva su bolje prometne veze nego u Đurđinu. Ovdje smo kupili kuću 1987. godine«, kaže *Julije Stipić* i objašnjava kako se bavi isključivo poljoprivrednom proizvodnjom. »Bavim se ratarstvom i stočarstvom. Ranije smo se bavili i proizvodnjom mlijeka, ali nas je ta proizvodnja skoro uništila. Imali smo krave, a na sreću velike kredite nismo uzimali. Uzeli smo dva manja kredita kada je 'zaškripilo', to su bili kratkoročni i nepovoljni krediti i nastojali smo ih što prije otplatiti. Muzli smo 17 krava, to je posao od jutra do mraka.«

Stipić dodaje kako je stočarstvo zahtjevan posao, iziskuje puno vremena i uloženog rada.

»S mlijekom više nije vrijedilo raditi, bili smo na gubitku, dakle na proizvodnji mlijeka nismo imali profita, a bilo je godina kada je i ratarstvo donosilo jako malo ili ništa. Imali smo tu 'bazen' kod nas od subotičke Mlekare, s kojom smo radili, pa se tu kod nas obavljao i otkup mlijeka. Prije desetak godina našli smo malu mljekaru iz Sivca i počeli smo proizvoditi mlijeko za njih.

U početku je dobro išlo, ali ta mljekara iz Sivca nije mogla u dovoljnoj mjeri plasirati svoje proizvode, zbog konkurencije Mlekare iz Subotice. Ta je mljekara zatvorena. Jedno smo vrijeme proizvodili za jednu mljekaru na Kelebiju, a potom i za subotičku Mlekaru, ali se taj posao nije isplatio zbog niske otkupne cijene i više ne planiramo držati krave za mužu. Sada imamo tovnju junad, a mlijeko ćemo proizvoditi samo za naše potrebe.«

Pričajući o ratarskoj proizvodnji, *Julije Stipić* kaže kako je prosečan prinos kukuruza ove godine bio na razini višegodišnjih prinosa ili nešto veći od toga.

»Kukuruz je dobro rodio, a mi smo prinose brali s oko 25 jutara zemlje ove godine, dok smo prinos žita žnjeli s oko 17 jutara zemlje. Obradujemo oko 60 jutara zemlje, od čega je jedan dio u arendi. Otkupna cijena kukuruza je ove godine povoljna, mogao se prodati za 17 dinara na bazi 24 posto vlage, no kukuruz se ne mora odmah prodavati, nego se može skladištiti. Nije dobro što nema poljoprivredne strategije. Seljak bi onda znao planirati svoju proizvodnju i što će sijati. Problema u poljoprivredi ima puno, ovih dana seljaci blokiraju cestu za Sombor. Ne bi to činili da ih problemi nisu natjerali. Tajkuni kupuju zemlju, mehanizaciju, infrastrukturu i stoku po veoma povoljnim cijenama, dok manji poljoprivredni proizvođači propadaju«, kaže *Stipić*.

Govoreći o životu u selu, *Julije Stipić* ističe kako se većina stanovnika Mišićeva bavi poljoprivredom, te da mladi odlaze, jer se ne otvaraju nova radna mjesta.

»U naselju živi mnogo umirovljenika, dok se ostali većinom bave poljoprivrednom proizvodnjom. Moj stariji sin je zaposlen u Đurđinu, a mlađi sin radi sa mnom. Mladi odlaze, ovdje se nemaju gdje zaposliti, no bar je otvoren pogon tvrtke za proizvodnju hrane za domaće životinje, tamo se bar zaposlilo nekoliko osoba iz Mišićeva. Otvaranje nekog manjeg pogona neke tvrtke mnogo bi značilo. Inače, prodavaonice su ovdje dobro opskrbljene, ali neke potrepštine kupujemo u Subotici u veletrgovinama. Nakon završenih dnevnih poslova navečer uglavnom gledamo televiziju, a mladi vikendom odlaze u Suboticu.«

Proizvođač će znati što od koga može očekivati

Mjere predviđaju konkretne poticaje u sektorima proizvodnje mesa, mlijeka, voća i povrća i žitarica

Nacionalni program ruralnog razvoja putem ciljanih će ulaganja pridonijeti održivom unapređenju poljoprivrednog i prehtambenog sektora u zemlji, unapređenju standarda sigurnosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda, standarda zaštite životnog okoliša i drugih standarda u skladu s pravnim stečevinama EU, te održivom razvoju ruralne ekonomije i ruralnih područja općenito, poticanjem diversifikacije. Ovo se, među ostalim, čulo tijekom promidžbe Nacrta nacionalnog programa ruralnog razvoja, održane 25. studenoga u Srijemskim Karlovcima. O ciljevima i planovima govorio je pomoćnik ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, zadužen za ruralni razvoj, *Slobodan Teofanov*.

Kako saznajemo u Regionalnom centru za ruralni razvoj Subotica, nacrtom programa propisane su mjere koje se odnose na potporu prioritetnim poljoprivrednim sektorima, a pri njihovom kreiranju posebna je pozornost poklonjena ženskoj populaciji, proizvođačima u predjelima s otežanim uvjetima za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom, marginalnim područjima, te poljoprivrednicima mlađim od 40 godina, s ciljem da se mladi zadrže na selu.

BANKE, LOKALNE SAMOUPRAVE, DRŽAVA I FONDOVI

Svi programi polaze od održivosti, konkurentnosti i standardizacije. U četirima sektorima proizvodnje – meso, mlijeko, voće i povrće i žitarice – u ovom je dokumentu navedeno

što proizvođač i od koga može očekivati za svoj rad, i to od banke, preko lokalne samouprave, do državne administracije i fondova.

U sektoru proizvodnje mesa moguće investicije će biti za izgradnju i renoviranje objekata, nabavu kvalitetnih ovaca tovnih rasa, opremu i mehanizaciju za pripremu, rukovanje i distri-

buciju stočne hrane, električne ograde, termo-pojilice, rekonstrukciju i opremanje objekata za klanje, investicije u objekte i mehanizaciju za manipulaciju stajnjakom, rekonstrukciju i opremanje objekata za klanje, izgradnju objekata i nabavu opreme za preradu sporednih proizvoda i otpada koji se može preraditi, sustave za preradu otpadnih voda u klaonicama, nabavu laboratorijske opreme, investicije u uspostavljanje sustava za sigurnost prehrambenih proizvoda (HACCP, DMP i DHP). Korisnici poticaja će u proizvodnji biti fizičke i pravne osobe, a u području prerade poduzetnici i pravne osobe.

U sektoru proizvodnje mlijeka postoje tri kategorije gazdinstava koja će moći konkurirati: poljoprivredna gazdinstva koja imaju 5-20 mliječnih krava moći će kupiti junice i prijenosnu opremu za mužu; poljoprivredna gazdinstva koja imaju 20-100 grla imat će pravo na nabavu mehanizacije, opreme, vozila...; poljoprivredna gazdin-

sredstava mogu biti fizičke i pravne osobe.

U sektoru proizvodnje voća moguće investicije su adaptacija, obnova i rekonstrukcija postojećih objekata, nabava opreme, investicije u prikupljanje i hladno skladištenje pro-izvoda od voća i povrća, investicije u upravljanje otpadom i otpadnim vodama. Korisnici iz domene proizvodnje će biti fizičke i pravne osobe, a iz domene prerade poduzetnici i pravne osobe.

Nacionalnim programom ruralnog razvoja također će biti poduprte nepoljoprivredne aktivnosti – kroz izgradnju, rekonstrukciju i adaptaciju tradicionalnih objekata, razvoj rekreativnih prostora i opreme namijenjene očuvanju starih zanata. Korisnici poticaja za nepoljoprivredne aktivnosti su fizičke osobe, pravne osobe i poduzetnici.

Visine investicija se uglavnom kreću od 100.000 do 20 milijuna dinara, a subvencije su 50 posto vrijednosti investicije. Sastanku su prisustvovali predstavnici udruga poljoprivrednih proizvođača i udruga žena s regionalne razine, predstavnici malih i srednjih poduzeća iz područja proizvodnje i prerade mlijeka i mesa, predstavnici regionalnih centara za ruralni razvoj i drugi, koji sugestijama pridonose što boljem kreiranju mjera potpore ruralnom razvoju.

Nazočnost predstavnika proizvođača mlijeka i mesa omogućila je i organiziranje radne skupine koja je, nakon kratkog pregleda ovogodišnjih uredbi koje se odnose na proizvodnju mlijeka i mesa, dala sugestije koje mogu biti od velike koristi pri kreiranju uredbi za 2011. godinu.

H.R.

SUGESTIJE I NA SAMOM SASTANKU

Ratari koji proizvode žitarice će, pokraj nabave novih traktora, imati i ponudu uz subvencije za kupnju alata za obradu zemljišta, sijačica, prskalica, a tu je i potpora za izgradnju i opremanje skladišta. Korisnici

CARITAS SUBOTIČKE BISKUPIJE

Pomoć u skrbi za nemoćne

Na svoj dan, Nedjelju Caritasa, 5. prosinca, ova humanitarna organizacija priloge građana namjenjuje za svoja dva centra koja se bave osobama s posebnim potrebama, u Bečeju i Novom Sadu

Caritas Subotičke biskupije Nedjelju Caritasa obilježava 5. prosinca i na taj se dan obraća humanim ljudima da svojim priložima i aktivnostima pomognu djelatnost i rad centara u kojima se dnevno zbrinjavaju osobe s posebnim potrebama. U svom okrilju Caritas je prošle godine u Vojvodini osnovao dva centra za dnevni boravak osoba s invaliditetom, jedan u Bečeju, drugi u Novom Sadu.

»Caritas Italije se veoma zauzima za to da ljudi s posebnim potrebama ne budu obilježeni, nego da po mogućnosti ostanu u obiteljskom okruženju, a zajednica da im pomaže u dnevnom boravku, prateći ih stručno. I mi smatramo kako je dobro da Caritas naše biskupije bude prisutan na tom polju služenja potrebnima«, iznio je direktor Caritasa vlč. István Dobai, povodom Nedjelje Caritasa koja se tradicionalno obilježava.

HUMANA GESTA

Upravo uz pomoć Caritasa Italije osnovan je Dnevni centar za osobe s posebnim potrebama u Bečeju, pod imenom Kuća sv. Roke, prva institucija u ovom gradu u kojoj tijekom dana obitelji mogu zbrinuti svoje hendikepirane članove pod stručnim nadzorom. Dnevni centar otvoren je prošle godine

na Međunarodni dan mentalnog zdravlja, 10. listopada, u okrilju Caritasa Subotičke biskupije.

»Temelj« dnevnog centra izrastao je iz humane geste Bečejca, kantora Istvána Gertnera, preminulog 2003. godine, koji je oporučio svoju kuću Caritasu Subotičke biskupije, a zatim

rekonstrukciju objekta, a 12.000 eura namijenjeno funkcioniranju dnevnog centra. Darivan je i namještaj za dnevni centar, stigao je od njemačke zaklade Csilla von Boeselager, koja je preko Malteške organizacije (sjedište u Zrenjaninu) i do sada opremom pomagala brojne insti-

Korisnici prikazuju svoje aktivnosti u jednoj od manifestacija u listopadu

je sličnim djelima njegov čin nadograđen. Slijedeći volju darodavca da se objekt, istina trošan i vlažan, koristi u socijalne namjene, po želji pokojnog Gertnera, vlč. István Dobai je zainteresirao predstavnike Caritasa Aoste i posredstvom ove institucije stigla je značajna donacija Caritasa Italije i Aoste u iznosu od 50.000 eura, od čega je 38.000 eura uloženo u potpunu

tucije u Srbiji, najviše bolnice. S namještajem zaklada je uputila i glazbene instrumente, kao što su elektroničke orgulje, gitara, flauta, za terapijske aktivnosti glazbom i radionice u bečejском dnevnom centru.

OLAKŠATI OBITELJIMA

»Opredjeljujući se za namjenu kuće razgovarali smo sa župni-

cima u Bečeju o tome što bi bilo najpotrebnije, i nakon nekoliko varijanti prevagnuo je prijedlog da u kući bude dnevni boravak za ljude s posebnim potrebama, jer je u Bečeju već postojala zajednica 'Vjera i svjetlo', koja nastoji pomagati takvim obiteljima i duhovno ih ojačati«, kaže vlč. István Dobai o putu do opredjeljenja da se u kući koja je darovana oporukom otvori dnevni centar za osobe s posebnim potrebama.

Usluge dnevnog zbrinjavanja koristi 16 osoba u odrasloj dobi, a angažirani su stručnjaci za organizaciju dnevnog boravka, animaciju korisnika i sadržajno provođenje dana. »Cilj je olakšati obiteljima skrb za članove s posebnim potrebama i da se takve obitelji bar malo fizički i psihički rasterete, kao i da se oko osoba s posebnim potrebama više angažiraju stručnjaci različitih profila i nauče ih nekim vještinama koje će hendikepiranim osobama biti na radost, utjecati na veće vrednovanje samoga sebe i doprinijeti potpunijem životu«, naglašava vlč. Dobai. Funkcioniranje dnevnog centra podržava i Grad Bečej, i u 2010. i pokriva režijske troškove dnevnog centra, dok se ručak za korisnike osigurava uz pomoć Gerontološkog centra iz Bečaja. »Za godinu dana postojanja uspostavljena je vrlo dobra suradnja i s drugim institucijama u Bečeju, Centrom za socijalni rad, školama, Društvom za afirmaciju invalida 'Feniks plus'«, ističe regionalni koordinator u Caritasu Subotičke biskupije Gábor Ric.

K. Korponaić

GERONTOLOŠKI FORUM O POLOŽAJU NAJSTARIJIH SUBOTIČANA

Sve je teže starim osobama

»Grad Subotica, institucije i nevladine organizacije u službi starih« bila je tema okruglog stola Gerontološkog foruma održanog u ponedjeljak, 29. studenoga, pred kraj godine koju ocjenjujemo teškom, a u susret, kako u socijalnoj oblasti najavljuju, još težoj. Gerontološki forum Grada Subotice čine predstavnici Gerontološkog centra, Centra za socijalni rad, Opće bolnice, Doma zdravlja, Caritasa, Udruge umirovljenika i Crvenog križa.

»Sve veći broj naših sugrađana u dubokoj starosti nalazi se u stanju socijalne nezbrinutosti, odnosno približava se ekstremnoj razini socijalne bijede. U ovoj situaciji iskristalizirali smo prioritet pa ćemo sagledati na koji bismo način mogli riješiti problem prihvatne stanice za privremeni smještaj ostarijelih i odraslih osoba u stanju socijalne potrebe, na tri, četiri, pet dana – dok se za njih pripreme odgovarajuća dokumenta, obave zdravstvene pretrage i poduzmu

adekvatne mjere trajnijeg zbrinjavanja«, izjavila je predsjednica Gerontološkog foruma i članica Gradskog vijeća zadužena za socijalnu i zdravstvenu skrb Maria Biacsi na konferenciji za tisak nakon sjednice foruma.

Subotica ima 23.000 stanovnika starijih od 65 godina, što čini 16 posto ukupnog stanovništva, a prosječna starost stanovništva iznosi 40,1 godinu (prema posljednjem popisu).

Kao najveći problemi najstarije populacije stanovništva navode se sljedeći: veliko siromaštvo među starim stanovništvom; potrebe starih nisu uvijek vidljive, oni često skrivaju svoje potrebe kako ne bi opteretili obitelj, srodnike i zajednicu; izolacija ostarijelih osoba i neadekvatno provođenje slobodnog vremena; mala obuhvaćenost stanovnika ruralnog područja pravima iz područja socijalne zaštite.

K. K.

JKP »SUBOTIČKA TOPLANA«

Poskupjelo grijanje

Potrošači koji se griju putem »Subotičke toplane« od ovoga će mjeseca plaćati skuplje grijanje. Suglasnost na poskupljenje dalo je Gradsko vijeće, a za potrošače to znači da će od 1. prosinca fiksni dio cijene grijanja biti skuplji za šest posto, a varijabilni dio za 12 posto. U obrazloženju poskupljenja navodi se kako je povećanje fiksnog dijela cijene sukladno projektiranoj inflaciji, dok je poskupljenje varijabilnog dijela posljedica povećanja cijene prirodnog plina i mazuta, koji je u posljednjih godinu dana poskupio za 20, odnosno 30 posto.

»U proteklih nekoliko mjeseci i ostali veći gradovi u Srbiji su povećali cijene svojih usluga. Beograd i Novi Sad, koji još uvijek cijene utvrđuju po četvornom metru s plaćanjem tijekom cijele godine, povećali su cijene za 30 posto. Odobreno povećanje cijena u Subotici, uzimajući u obzir i fiksni i varijabilni dio, čini postotak povećanja od 9,9 posto, tako da su cijene u Beogradu i Novom Sadu veće i u nominalnom iznosu za 5-10 posto«, navodi se među ostalim u priopćenju Gradskog vijeća.

OTVOREN CENTAR ZA RAZVOJ KARIJERE

Nova znanja i vještine

Prošloga je tjedna na Otvorenom sveučilištu počeo s radom Centar za razvoj karijere.

Otvorenje ovog ureda realizirano je u okviru aktivnosti projekta LEARN koji Otvoreno sveučilište provodi u suradnji s partnerima iz Kecskeméta u okviru IPA programa prekogranične suradnje Mađarske i Srbije. »Centar će pružati besplatne usluge građanima koji su nezaposleni te im je potrebno savjetovanje i usmjeravanje kako bi stekli neke vještine koje će im pomoći da budu konkurentniji na tržištu rada. Usluge također mogu dobiti već zaposlene

osobe koje su nezadovoljne svojim trenutačnim statusom i žele možda preusmjeriti svoju karijeru, žele se usavršiti u nečemu što ih zanima, a ne znaju gdje mogu steći neohodna znanja«, kaže programski direktor Otvorenog sveučilišta *Pavle Budimčević*.

U suradnji s partnerom - Savezom zajednice za traženje posla mađarske županije Bácskiskun, bit će organizirana četiri programa koja su već realizirana u Kecskemétu i pokazala su se korisnim za polaznike, kao i online učenje mađarskog i srpskog jezika, a u centru će se pružati i informacije o sveopćoj obrazovnoj ponudi. Radno vrijeme je ponedjeljkom od 9 do 11 sati i četvrtkom od 17 do 19, a ured Centra za razvoj karijere nalazi se na prvom katu u sobi 215 na Otvorenom sveučilištu. Program će biti realiziran do 31. kolovoza sljedeće godine.

S. M.

MEĐUNARODNA IZLOŽBA I VOJVODANSKO PRVENSTVO SITNIH ŽIVOTINJA

Nagrade za autohtone rase

Oko 2500 golubova, papiga, ukrasne peradi i kunića bilo je izloženo prošloga tjedna u Dvorani sportova na 27. međunarodnoj izložbi sitnih životinja, koja je istodobno bila i vojvodansko prvenstvo na kojemu su najbolji uzgajivači odmjeravali snage pokazujući najljepše primjerke svojih ljubimaca. Izložbu je organiziralo Udruženje uzgajivača sitnih životinja Subotica, a od ove godine Savez za zaštitu i uzgoj sitnih životinja Vojvodine dodijelio je prvi put i posebnu nagradu – šampion rase za autohtone rase koje su nastale u Vojvodini.

»Željeli smo posebno nagraditi uzgajivače golubova onih rasa koje su nastale u Vojvodini i koje su dobile ime po gradu ili uzgajivaču koji je napravio tu novu rasu. Želimo posebno motivirati takve uzgajivače, a uvjet da bi se dobila nagrada jest da mora biti izloženo najmanje 60 eksponata u toj rasi. To je velika nagrada za jednog uzgajivača, a naravno i poticaj ostalima da ih gaje«, kaže predsjednik Saveza za zaštitu i uzgoj sitnih životinja Vojvodine *Adam Pletl*. »Imamo šest vrsta subotičkih golubova na koje smo jako ponosni, posebno na bjeloprugastog goluba koji je bio izložen po cijeloj Europi, zaista je jako cijenjen i malo je čudo od goluba. Njegova draž je u tomu što bude jednobojan kad se izleže iz jajeta i izađe iz gnijezda, a kada mu poslije deset dana iščupate pera iz krila izrastu mu bijela. To je neki fenomen za koji nema objašnjenja«, kaže *Adam Pletl*, i sam poznati golubar.

Subotičko Udruženje uzgajivača sljedeće godine slavi 50 godina postojanja, što je veliki jubilej za jednu civilnu organizaciju koja ni svoje sjedište ni svoj naziv nije mijenjala pola stoljeća. Posljednjih godina njihovo članstvo se uvećava, i danas u okviru osam sekcija broji oko 250 aktivnih članova. Ova je subotička udruga inače poznata po vrlo uspješnim i dobro organiziranim izložbama, pa je tako prvenstvo Vojvodine u Subotici bilo organizirano i prije tri godine, lani je ovdje bio priređen šampionat Srbije, za čiju će se organizaciju Subotičani natjecati i sljedeće godine.

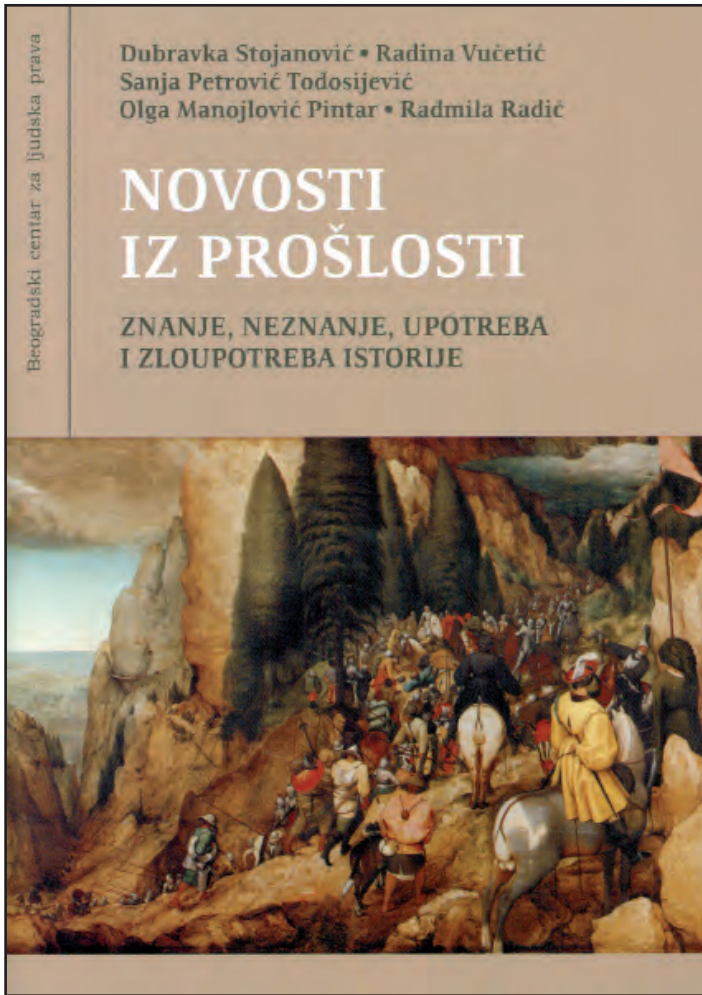
S. M.

DJEČJE KAZALIŠTE

Novogodišnji san – Újévi álom

Dječje kazalište i ove godine nudi novogodišnji program pod nazivom »Novogodišnji san – Újévi álom«. Riječ je o predstavi koja će se igrati »kući« i na terenu i koja je zabavnog, glazbenog karaktera, dvojezična i podjednako zanimljiva za djecu bilo kod uzrasta. Na kraju programa Djed Mraz uručuje darove (koje poduzeća ili pojedinci osiguravaju) uz mogućnost fotografiranja koje obavlja profesionalni fotograf. Budući da je Dječje kazalište u fazi adaptacije, predstave će se igrati u KUD-u »Bunjevačko kolo«. Cijena predstave je 15.000 dinara, a osim toga može se »iznajmiti« samo Djed Mraz bez predstave za 4000 dinara, ili pak samo kostim Djeda Mraza za koji se plaća 1500 dinara za 24 sata. Zainteresirani mogu dobiti više informacija na telefone 555-715 ili 063/10-777-34 kod organizatora *Andree Hušnjak*.

Mit o znanju

Najveći broj ispitanika je pokazao najmanje znanje o događajima koji su vezani za ratove 90-tih i za sve ono što je pratilo raspad Jugoslavije: trećina građana Srbije odgovara kako ne zna što se dogodilo u Srebrenici, 40 posto građana odgovara da ne zna tko je bombardirao Dubrovnik, a gotovo 80 posto ispitanika tvrdi da ne zna ni što se dogodilo u Medačkom džepu

Čak 70 posto građana Srbije smatra kako su Hrvati najodgovorniji za raspad Jugoslavije, 33 posto građana smatra da su odgovorni Slovenci, a svega 9 posto smatra da odgovornosti imaju i Srbi, dok je kod političara odgovornost podijeljena između Slobodana Miloševića (50 posto) i Franje Tuđmana (48 posto). Također, čak 63 posto građana vjeruje kako su Solun i Beograd bili u sastavu carstva cara Dušana, a 45 ispitanika vjeruje da je Dubrovnik tijekom povijesti bio u sastavu srpske države. Većina građana, 62 posto njih, vjeruje da Hrvatska nije imala svoju kraljevinu u srednjem vijeku, a 40 posto misli da je Crna Gora prvi put stekla državnu neovisnost tek 2006. godine.

Ovo su neki od rezultata istraživanja, predstavljenog prošlog tjedna u Subotici, a realiziranog u okviru projekta »Novosti iz prošlosti: poznavanje povijesti i stavovi građana prema događajima iz prošlosti«. Projekt su proveli Beogradski centar za ljudska prava u suradnji s agencijom za istraživanje javnog

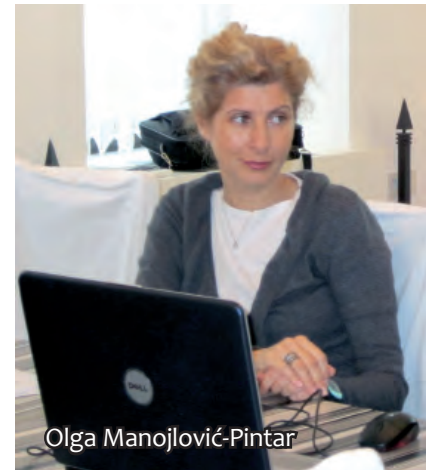
mnijenja Strategic Marketing, a istraživanje provedeno tijekom ožujka ove godine na reprezentativnom uzorku od 1083 ispitanika omogućava uvid u način na koji građani vide prošlost, nacionalnu i opću povijest, sebe i druge u njoj, te kako formirane predrasude i pogrešne informacije utječu danas na njihovo rasuđivanje i donošenje odluka.

DRUGI NARODI NAJVEĆA NEPOZNANICA

»Nije nam prvobitni cilj bio ljude propitivati i provjeravati koliko nešto znaju, već je naš cilj bio provjeriti kakav je njihov stav o događajima iz prošlosti. Točnije rečeno, koliko se njihova uvjerenja o određenim događajima iz prošlosti temelje na znanju, a koliko na onome što je zapravo mit i što u suštini nije istina«, kaže povjesničarka mr. Sanja Petrović-Todosijević iz Instituta za noviju historiju Srbije. Rezultati istraživanja i analize objavljeni su u knjizi »Novosti iz prošlosti – znanje, neznanje, upotreba i zloupotreba historije«.

»Moram reći kako smo došli do za nas doista iznenađujućih rezultata, jer, na žalost, većina građana Srbije nije znala odgovoriti točno na pitanja koja smo im postavili. Pitanja su obuhvaćala razdoblje od antičkih vremena preko srednjeg vijeka, osmanlijskog razdoblja do moderne srpske države i ovih posljednjih događaja na prostoru bivše Jugoslavije. Dakle, svega je 41 posto točnih odgovora na pitanja koja smo postavili, što će reći da na nekom testu znanja građani Srbije ne bi prošli s pozitivnom ocjenom. Nažalost, istraživanje je pokazalo kako je znanje o prošlosti više nego površno, točnije da je neznanje više nego angažirano. I to je zapravo osnovni problem i ono o čemu smo mi pokušale govoriti u ovoj knjizi. To je također preduvjet za zlouporabu i različita tumačenja povijesnih događaja, jer ovdje se ne radi o jednom povijesnom događaju već o potpuno pogrešnoj predstavi i potpuno pogrešnom

odnosu prema prošlosti nezvezano za povijesno razdoblje o kojemu govorimo. Osobito je zanimljivo kako građani Republike Srbije u 50 posto slučajeva smatraju da je sve što je bitno u našoj povijesti vezano uz osmanlijsko razdoblje i Turke. Što će reći da građane Srbije u velikom postotku u našoj prošlosti od 1804. godine pa do dana današnjeg ništa ne fascinira, što je vrlo zanimljivo bilo i za istraživanje«, kaže Sanja Petrović-Todosijević. Ona dodaje kako su najmanje znanje o prošlosti pokazali najmlađi punoljetni građani Srbije rođeni između 1981. i 1992. godine, kao i da je najlošije znanje pokazano kada su u pitanju

ratovi 90-ih godina i u odnosu prema drugim narodima.

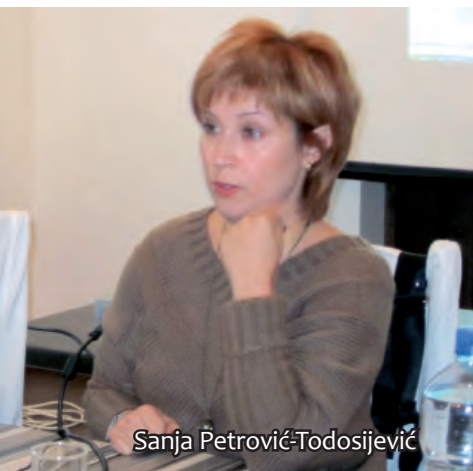
POLITIČKA ELITA I ŠKOLSKI SUSTAV

Znanstvena suradnica na Institutu za noviju historiju Srbije dr. Olga Manojlović-Pintar ističe kako su najveća neznanja i zablude izražena po pitanju raspada Jugoslavije i Drugog svjetskog rata. »Najveći broj ispitanika je pokazao najmanje znanje upravo o onim događajima koji su vezani za ratove 90-ih i za sve ono što je pratilo raspad Jugoslavije. Frapantni su podaci po kojima trećina građana Srbije odgovara kako ne zna što se dogodilo u Srebrenici, 40 posto građana odgovara da ne zna tko je bombardirao Dubrovnik. Zanimljivo je kako u velikom

GAĐAJIMA IZ PROŠLOSTI

postotku, gotovo 80 posto ispitanika, tvrdi da ne zna ni što se dogodilo u Medačkom džepu. Dakle, ne radi se o tomu da se ne pamti ono što je zlo učinjeno većinskom srpskom narodu, nego je jednostavno jasno uočljiv bijeg od toga da se iznese svoj stav po pitanju onoga što se dešavalo 90-ih i zapravo ne samo da se građani pretvaraju u nijeme promatrače, nego u one koji jasno ističu da ne žele znati ništa o onomu što se desilo. Vjerojatno su uzroci u činjenici da znati o zločinima znači snositi i dio određene odgovornosti i da sada ovdje trebamo uvesti čitav niz novih promišljanja problema i kolektivne odgovornosti i načina na koji se zajednica suočava sa svojom prošlošću i s onim njenim neželjenim i neugodnim epizodama«, kaže Olga Manojlović-Pintar. »Činjenica je kako je u društvu kao što je naše, u prvom

Sanja Petrović-Todosijević

redu politička elita ta koja kreira okvir koji omogućava upravo takav školski sustav, takve medije koji jednostavno neka neugodna pitanja još uvijek ne žele otvarati kako bi se o njima u javnom polju raspravljalo. Međutim, ja mislim da mi svi trebamo pogledati i u nas same i u činjenicu da neke istine koje bismo morali znati stavljamo po strani i odbijamo o njima razgovarati, razmišljati. Iako vjerujem da postoji objektivna odgovornost političke i intelektualne elite, koja je stvorila ovakvu atmosferu u kojoj je jednostavno sve što je neugodno stavljeno na marginu, možda bi trebalo krenuti od nas samih i prisjetiti se gdje smo bili u tom procesu raspada, gdje su bili i što su radili naši najbliži, kako su se određivali prema onima koji su provodili politiku 90-ih, i tako pokušamo naći neke odgovore«, kaže Manojlović-Pintar.

S. Mamužić

FUNDACIJA »MJESEČINA« DODIJELILA NOVU DONACIJU

Još jedan klub u Novom Bečeju

Udruga »Astrea« iz Novog Bečaja dobila je nepovratnu donaciju u iznosu od 300 tisuća dinara od Fundacije »Mjesečina«. Ovo je druga po redu donacija »Mjesečine« koja raspisuje natječaje u cilju poticanja lokalnih, nevladinih i neprofitnih organizacija da razviju u lokalnoj zajednici djelotvoran preventivno-razvojni program kroz koji organiziraju slobodno vrijeme za ranjivu djecu osnovnoškolskog uzrasta u kasno doba dana krajem tjedna.

Osim financijske donacije, suosnivač fundacije, subotička kompanija »Fornetti«, osigurala je nabavu profesionalnog uređaja za pikado, jedan stol za stolni nogomet i »Forneti« mini peciva za djecu i to ne samo za razdoblje aplikacije projekta, već i nakon toga, sve dok socijalni noćni sportski klub bude funkcionirao. Tako će ukupna vrijednost donacije na godišnjoj razini dostići 500 tisuća dinara. Svoj projekt udruga »Astrea« realizirat će u suradnji s mjesnom Osnovnom školom »Josif Marinković«, koja će besplatno osigurati prostor za funkcioniranje novoosnovanog Omladinskog kluba »Astrea«. Inače, subotička fundacija je prikupila novčana sredstva tijekom svoje ljetne kampanje individualne filantropije u megamarketu Mercator-S, a glavni nositelji ove plemenite kampanje, organizirane pod geslom »Ne sebi – djeci u Srbiji«, bili su mladi članovi klubova »Mjesečina« iz Subotice. Više informacija može se naći na internet prezentaciji Fundacije »Mesečina« (www.foundmoon.erdsoft.eu).

DRUŠTVO SRPSKO-RUSKOG PRIJATELJSTVA

Koncert za Filipa

Društvo srpsko-ruskog prijateljstva organizira humanitarni koncert pod nazivom »Za Filipa«, koji će biti održan u četvrtak, 9. prosinca, u svečanoj dvorani Gimnazije »Svetozar Marković«. Početak je u 19 sati i 30 minuta. Prihodom s koncerta, za koji ulaznice koštaju 200 dinara, želi se pomoći šestogodišnjem *Filipu Paunkoviću* u liječenju od cerebralne paralize. U koncertnom programu sudjelovat će subotički umjetnici: Ženski omladinski zbor, Crkveni zbor, *Tamara Babić* i tamburaši »Sljedbenici Pere Tumbas Hajek«, *Lidija* i *Boban*, *Bora Nikolić* i »Subotički solisti«, *Aleksandar Toković*, »Mon Mirage«, »Kreativ studio«, *Cvijetin Milaković*, *Nataša Kosanović*, *Mihajlo Kmezić*, te baletska grupa iz Bajmoka. Društvo srpsko-ruskog

prijateljstva poziva poduzetnike i pojedince da pomognu ovu akciju svojim uplatama na račun 170001016376400063 za pomoć *Filipu Paunkoviću*.

Najslušaniji gradski radio obilježio 42. rođendan

Radio Subotica obilježila je protekloga petka 42. obljetnicu rada. Cjelodnevni programom uživo, koji je trojezično emitiran iz knjižare »Platobooks«, slušatelji su imali prigodu, uz dobru glazbu, čuti razgovor s brojnim zanimljivim gostima. Svatko od njih imao je riječi hvala za ovaj najstariji elektronički medij u gradu, počevši od gradonačelnika i članka nacionalnih vijeća, preko predstavnika gradskih tijela i javnih poduzeća, do subotičkih kulturnjaka, sportaša, te naravno ostalih vjernih slušatelja Radio Subotice.

Osim toga, u prilog činjenici da Radio Subotica sve ove godine ispunjava svoju zadaću, a to je informiranje slušatelja o svim gradskim zbivanjima, govore i najnoviji statistički podaci, prema kojima je Radio Subotica najslušanija radijska postaja u našem gradu.

Ekipa Radio Subotice bila je u petak u Platonu smještena pokraj izloga, te su tako Subotičani, osim čuti, za promjenu mogli i vidjeti novinare sve tri redakcije, te kako izgleda realizacija programa koji slušaju iz one 'male kutije' u svom domu.

Radio Subotica je javno poduzeće koje je osnovala Skupština općine Subotica, a program je počela emitirati 29. studenoga 1968. godine. Među suosnivačima programa bili su i književnici *Lazar Merковиć*, *Milovan Miković* i *Tomislav Vojnić*. U početku je program trajao jedan sat dnevno, a danas se na valovima Radio Subotice program emitira 24 sata na dan, i to na četiri jezika: srpskom, mađarskom, hrvatskom i njemačkom.

Rad Uredništva na hrvatskom jeziku također je započeo jednosatnim dnevnim programom, 1998. godine, da bi se postupno povećavao, i od 2007. do danas emitira se u trajanju od tri sata, u vremenu od 18 do 21 sat.

Od 1999. godine Radio Subotica ima i svoju internetsku stranicu na hrvatskom, srpskom i mađarskom jeziku, na kojoj se mogu pronaći sve aktualne gradske vijesti i najave događanja, što upotpunjuje djelatnost Radio Subotice, kao izvora pravodobnih i pouzdanih informacija.

Marija Matković

SUSRET MLADIH VOJVOĐANSKIH HRVATA U ZAGREBU

Osmisliti buduća susretanja

Mladi su odlučili izabrati svoje predstavnike radi lakše komunikacije s ostalim udrugama te napraviti popis želja i aktivnosti za iduće razdoblje, prvenstveno sa željom kako bi ti redoviti susreti bili zanimljivi i privlačni, prije svega njima samima

Prošle nedjelje, 28. studenoga, u Zagrebu je u prostorijama Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata i Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, u Ulici grada Vukovara 235, održan treći susret mladih vojvođanskih Hrvata. Bila je to nova prigoda da se mladi podrijetlom iz Vojvodine, koji sada žive u Republici Hrvatskoj, i studenti hrvatskih sveučilišta iz Vojvodine bolje upoznaju i otvoreno progovore o konkretnim i praktičnim problemima s kojima se susreću u novoj sredini, ali i iskažu iskrenu namjeru razvijanja međusobnog prijateljstva i pomoći jedni drugima u novim životnim okolnostima.

Susret je inicirala dr. *Mirela Stantić*, a ideju su sa zadovoljstvom prihvatile sve tri udruge vojvođanskih Hrvata u Hrvatskoj: Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, Društvo vojvođanskih i podunavskih Hrvata i Udruga za potporu bačkim Hrvatima, koje su uz Klub studenata Hrvata iz Vojvodine bile i organizatori ovog hvalevrijednog druženja mladih.

»Poštovani prijatelji, u ime onih koji su organizirali i onih koji su potpomogli realizirati ovaj naš treći susret od srca se zahvaljujem što ste došli u ovako velikom broju družiti se sa svojim suzavičajnicima. Već sama činjenica da smo suzavičajnici dovoljan je razlog za jedno ovakvo radosno susretanje. Drugi, ne manje važan razlog, jest osmišljavanje naših budućih susretanja kako bi ona bila zanimljiva i privlačna, prije svega vama, a treći, i možda najvažniji razlog je taj da sve ono što niste imali prigode upoznati iz prošlosti, ali i sadašnjosti Hrvatske, sada to učinite na način za koji

se vi sami odlučite. Iskustvo nas je naučilo da što bolje upoznemo sebe, svoju domovinu, kako se to danas popularno kaže spoznamo svoj identitet, to postajemo zadovoljniji i više je cijenimo i volimo«, rekao je u pozdravnom govoru koordinator skupa dr. *Luka Štilinović*, pozdravivši i predstavnike udruge organizatora skupa *Matu Jurića* i *Petra Gašparovića*, predsjednika i dopredsjednika Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, te

Nacu Zelića, zamjenika predsjednika Udruge za potporu bačkim Hrvatima.

Zatim je slijedila projek-

cija dokumentarno-igranog filma »Đuga« redatelja *Rajka Ljubića*, a po scenariju dr. *Luke Štilinovića*, koji je vojvođanskim Hrvatima probudio uspomene na rodni kraj, na bogatstvo tradicije bremenito natočeno poviješću.

Nakon kratkog govora Nace Zelića koji je podsjetio na izuzetno uspješno predavanje održano 16. svibnja o jednom od najznačajnijih hrvatskih političara koncem XIX. i početkom XX. stoljeća, vodi Hrvatske seljačke stranke *Stjepanu Radiću*, mladi su odlučili izabrati svoje predstavnike radi lakše komunikacije s ostalim udrugama te napraviti popis želja i aktivnosti za naredni period, prvenstveno sa željom kako bi ti redoviti susreti bili zanimljivi i privlačni, prije svega njima samima.

Treći susret mladih Hrvata iz Vojvodine završen je prigodnim domjenkom i druženjem uz obostranu želju da se nastavi kontinuitet ovakvih okupljanja, a sljedeće druženje dogovoreno je za 10. siječnja sljedeće godine.

Zlatko Žužić

POČETAK AKTIVNOSTI HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA »ŠID«

Održana prva proba folklora

UŠidu je prošlog tjedna održana prva proba folklora Hrvatskog kulturnog društva »Šid«. Na probi se 24. studenoga okupilo 30-ak djece osnovnoškolskog uzrasta, a voditelji su bili bračni par *Zvezdana i Trpimir Žderić*, inače voditelji folklora dječje i mlade skupine KUD-a »DVD Nijemci« s teritorija Vukovarsko-srijemske županije. Voditelji su donijeli i prikazali narodne nošnje svoga kraja i prisutne upoznali s djelićem svoje tradicije, a djeca su prve plesne korake uz zvuke tamburice prihvatila s radošću.

Ovom probom započele su prve aktivnosti Hrvatskog kulturnog društva »Šid«. Predstavnici uprave društva, koji su prisustvovali prvoj probi dječjeg folklora, izrazili su zadovoljstvo i nadu da će u šidskom kulturnom društvu biti puno projekata i događanja.

Ana Hodak

Okupilo se 30-tak djece predškolskog uzrasta

3. prosinca 2010.

TRAKTORSKE BLOKADE I BORBA ZA 8 TISUĆA HEKTARA DRŽAVNE ZEMLJE

Sombor u obruč

Obje skupine poljoprivrednika utemeljenje za svoje zahtjeve nalaze u zakonima Republike Srbije, privatnici u zakonu o državnom poljoprivrednom zemljištu, a radnici poduzeća u zakonu o privatizaciji i restrukturiranju

Početak prošloga tjedna individualni su poljoprivredni proizvođači traktorima blokirali cestovni pravac Sombor-Subotica kod obilaznice na sjevernoj strani Sombora. Njihov je zahtjev da se na licitaciju pusti državna zemlja koju obrađuju poljoprivredna poduzeća »Aleksa Šantić« i »Graničar« iz Gakova.

Ova su poduzeća privatizacijom pripala Miletu Jerkoviću, koji je ostavio dugove za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta, ali su se poljoprivrednici iz Gakova izborili za poništenje privatizacije danima prosvjedujući i kampirajući u parku ispred zgrade Županije više od mjesec dana.

BLOKADE I KONTRABLOKADE

S druge strane, odgovor na blokadu privatnih poljoprivrednika je kontrablokada radnika iz navedenih poduzeća. Cestu Sombor-Bezdan, odnosno međunarodni put prema Hrvatskoj i Mađarskoj blokirali su radnici »Graničara« iz Gakova, tako da se do tih odredišta može doći uskom i dosta oštećenom cestom preko Bačkog Monoštora. Alternativni pravac za Suboticu bio je preko Čonoplje i Svetozara Miletića, ali su ga blokirali radnici »Aleksa Šantića«, mada je njihova namjera bila blokada magistralne ceste Sombor-Novi Sad kod Kljajićeva, ali ih je policija zaustavila između njihova sela i Svetozara Miletića. Iz Sombora se do Subotice u trenutku pisanja ovog teksta (utorak) može doći samo cestovnim pravcem preko Telečke i Bačke Topole. Tako je ovih dana zapo-

čela borba za oko 8 tisuća hektara državne zemlje.

Obje skupine poljoprivrednika utemeljenje za svoje zahtjeve nalaze u zakonima Republike Srbije: privatnici u zakonu o državnom poljoprivrednom zemljištu, a radnici poduzeća u zakonu o privatizaciji i restrukturiranju. U proteklom razdoblju bezuspješno su organizirani pregovori u Pokrajinskom tajništvu za poljoprivredu. Prošloga su petka sindikati »Graničara« i »Aleksa Šantića« objavili odvojena priopćenja. Samostalni sindikat »Graničara« navodi kako je cesta prema Bezdanu blokirana da bi se ukazalo na trenutačnu situaciju u svezi s korištenjem poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini, a čijim bi eventualnim oduzimanjem bila ugrožena egzistencija svih zaposlenih, ali i cijelog sela Gakova koje se u velikoj mjeri oslanja na ovo poljoprivredno poduzeće. Radnici žele javno iskazati nezadovoljstvo zbog pritiska koje rade određene interesne skupine kako bi bila oduzeta veća površina zemljišta i na taj način zaposleni dovedeni na rub preživljavanja gubljenjem radnih mjesta.

Samostalni sindikat u »Aleksi Šantiću« u svom priopćenju navodi kako je odlučan u nastojanju da sačuva svaki pedalj zemlje koju trenutno koristi.

»Bez obzira na sve pokušaje pritiska i ucjena, nećemo dopustiti šačici novokomponiranih tajkuna koji su iskoristili proteklo razdoblje za bogaćenje na grbačama velike većine osiromašenih radnika, da oduzmu i preko svojih ktitora u određenim strukturama vlasti legaliziraju neviđenu otimačinu osnovnog izvora prihoda za sve

nas – poljoprivrednog zemljišta«, navodi se između ostalog u priopćenju.

LOKALNA SAMOUPRAVA ZA PRIVREMENO ZAUSTAVLJANJE PRIVATIZACIJE

Oglasili su se i privatni poljoprivredni proizvođači, koji očekuju da pokrajinsko tajništvo raspiše licitaciju za spornu zemlju, te da se sankcioniraju oni koji nisu poštovali zakon, za što krive lokalnu samoupravu. Lokalna samouprava je mišljenja da bi davanjem na licitaciju državnog poljoprivrednog zemljišta ova poduzeća ostala bez imovine, bez čega bi bio nemoguć daljnji rad i postojanje ovih subjekata privatizacije u restrukturiranju. Stoga je Skupština grada Sombora jednoglasno usvojila inicijativu za osnivanje agrarnog poduzeća koje bi upravljalo ovim poljoprivrednim poduzećima u restrukturiranju i preostalom imovinom poslije stečaja PP »Stanišić«. Grad Sombor predlaže da se privremeno zaustavi privatizacijski proces.

»Uvidom u financijsko-poslovnu dokumentaciju poduzeća ustanovljeno je da su

nastala velika zaduživanja na ime trećih osoba, da su poljoprivredni potencijali razarani, da su dijelovi imovine rasprodavani i opterećivani. Angažiranjem Gradske uprave i samoinicijativom zaposlenih, normaliziran je proces rada i funkcioniranje poduzeća. Predlažemo da se privremeno zaustavi privatizacijski proces kako bi se državno poljoprivredno zemljište, imovina i zaposleni zaštitili od sivih ekonomskih sfera, a kako bi se kroz budući strateški plan razvoja poljoprivrede i raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem, strategijski razvijao nesumnjivo veliki gospodarski potencijal grada Sombora«, stoji u priopćenju lokalne samouprave.

Očekuje se sastanak u Vladi Vojvodine na kojem bi bili predstavnici obiju strana, kao i predstavnici lokalne samouprave i pokrajinske i republičke vlade. Netko će iz ovih traktorskih blokada možda izaći kao pobjednik, a možda se pronađe i neko kompromisno rješenje, ali želja je svih da se ovo što prije završi. To je velika želja i stanovnika »opkoljenog« Sombora.

Zlatko Gorjanac

Ideja okrunjena zlatom

Osječki telefonski turistički vodič posjetitelju

nudi 350 različitih sadržaja o povijesti, kulturi,

graditeljstvu, gospodarstvu, sportu i znamenitim ličnostima

Osijeka, u formi jednog minute govorne informacije

stvu, sportu i općenito, napravi-mo telefonski turistički vodič, pomoć putniku namjerniku, koji će uz plan grada i mobitel u svakom momentu, na svakom mjestu dobiti željenu informaciju», rekao nam je Davor Horvat. Evo kako. Dovoljno je da posjetitelj ili putnik namjernik nazove 060/337-337, gdje će ga dočekati srdačna dobrodošlica, a potom troznamenastim brojem, prema uputama na planu grada, bira neki od 350 sadržaja, ovisno hoće li jednog minute informaciju iz povijesti, gospodarstva, kulture, športa, o znamenitim ličnostima, glazbenicima, sportašima...

su gradovi prijatelji, mnogo Subotičana živi u Osijeku i svakako će im dobro doći», ponudio je Davor Horvat.

Što to materijalno znači za posjetitelja grada na Dravi? Davor je izračunao da je cijena poziva 1,71 kn s fiksne mreže i 2,92 kn s mobilne mreže, pa bi cijena jedne šetnje po povijesnoj jezgri Osijeka, Tvrdi i biranje 20-ak sadržaja iznosilo 50 do 60 kuna, dok angažiranje turističkog vodiča stoji 200 do 250 kuna. Također kaže kako već ima poziva iz Varaždina, Sombora i Novog Sada, a nakon ovoga, očekuje i iz Subotice. Poziva na suradnju, naravno.

Osim toga, Davor Horvat se bavi i kulturom i jedan je od osnivača udruge »Snaga kulture«, a sa Zlatom Živaković-Kerže uspješno je organizirao i prvi krug Essekerskih večeri, seriju fantastičnih susreta s prepoznatljivim građanskim štitom u restoranu Müller u Tvrdi, gdje se svakog drugog četvrtka okupljalo i po stotinjak Essekera, a svojim su se umijećem predstavljali: pjesnik Zvonko Penović, glumac Velimir Čokljat, novinarka Ljerka Antić, karikaturist Miroslav Gerenčer-Gero i mnogi drugi.

Na kraju recimo kako je zlatnu medalju osvojio u vrlo jakoj konkurenciji inovatora iz Hrvatske, Mađarske, Rumunjske, Ukrajine, Rusije, Slovenije i Srbije.

Slavko Žebić

Na nedavnom sajmu inovacija INOVA 2010. u Osijeku, rođeni Osječanin, direktor i vlasnik tvrtke KOTOS, Davor Horvat, nagrađen je zlatnom medaljom za Osječki telefonski turistički vodič, koji posjetitelju nudi 350 različitih sadržaja o povijesti, kulturi, graditeljstvu, gospodarstvu, sportu i znamenitim ličnostima Osijeka u formi jednog minute govorne informacije.

Davor Horvat ima vlastitu tvrtku od kako se moglo baviti poduzetništvom, a njegovo poslovanje vezano je za kožu i kožnu galanteriju, no u posljednje vrijeme razvija niz projekata vezanih za kontinentalni turizam. Kako se Hrvatska sprema ući u EU, Horvat već posljednje tri godine traga za partnerima

koji će ulagati u razvoj ove značajne grane gospodarstva, a kontinentalni turizam to jest, i to u neposrednom susjedstvu, u Mađarskoj i Vojvodini. Osnova za zajednički nastup je participiranje za sredstva iz pretpripravnih fondova EU, a polazište je upravo njegov patent, Osječki telefonski turistički vodič koji je već okrunjen zlatom za ideju.

POMOĆ PUTNIKU NAMJERNIKU

»U razgovoru s prijateljima, a oduvijek sam volio putovati i s osječkim izviđačima, čiji sam i danas član, puno sam proputovao, došao sam na ideju da u mojemu Osijeku, gradu bogate povijesne i kulturne baštine, poznatom po secesiji, gospodar-

PONUĐA ZA PRETPLATNIKE HRVATSKE RIJEČI

»Tri sam godine radio na ovom projektu i isplatilo se, ne samo zbog zlatne medalje već činjenice da je Osijek prvi grad koji ima ovakav vodič, a nemaju ga naši poznati turistički centri. Zahvalan sam na pomoći dr. Zlati Živaković-Kerže, našoj povjesničarki i autorici brojnih knjiga o Osijeku, a zahvalan sam i Igoru Milanoviću i njegovom PIM studiju, za snimanje i našu web-stranicu www.cotos-tours.com, ali i organizaciju Essekerskih večeri. Uskoro će i novo izdanje vodiča s 50-ak novih sadržaja, pa ako ima interesa, mogao bih uz vaš list, Hrvatsku riječ, svakome pretplatniku pokloniti po jedan takav vodič. Subotica i Osijek

25

URBANI ŠOKCI IZ SOMBORA SA SURADNICIMA OBILJEŽILI KRAJ RADNE GODINE

Stabilni i ozbiljni u radu

Do kraja ove godine udruga će u suradnji s NIU »Hrvatska riječ« organizirati promociju knjige Matije Evetovića »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, kao i božićni koncert na kojem će svirati orguljaš Miloš Lalošević, Zagrepčanin podrijetlom iz Sombora

Udruga građana »Urbani Šokci« organizirala je prošloga petka u Bačkom Monoštoru, gdje su se okupili prijatelji i suradnici iz – Vinkovaca, Osijeka, Sonte, Bačkog Brega i Bačkog Monoštora, obilježavanje kraja radne godine. Priređen je i mali kulturno-umjetnički program na kojem su pjesme na šokačkoj ikavici i standardnom hrvatskom jeziku govorili *Željko Šeremešić, Marija Šeremešić i Ljiljana Tadijan*, dok je *Vlasta Markasović*, predstavница udruge »Vinkovački šokački rodovi«, čitala svoje zapise na slavonskoj ikavici. Nazočni su se nasmijali anegdotama i šalama iz Bačkog Monoštora i Sonte koje su govorili Marija Turkalj, Zvonko Tadijan i Marija Šeremešić, kroz koje je predstavljen karakter Šokca, te se moglo vidjeti kakav je Šokac ne samo kad se radi, već i kad se šali na svoj i tuđ račun.

Ova će udruga, po riječima Marije Šeremešić, do kraja godine ostvariti još nekoliko projekata, a u sljedeću godinu ulaze s puno novih planova. Do kraja ove godine udruga će u suradnji s NIU »Hrvatska riječ« organizirati promociju knjige Matije Evetovića »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, a organizirat će i božićni koncert na kojem će svirati orguljaš Miloš Lalošević, Zagrepčanin podrijetlom iz Sombora. Dječji zbor »Šareni vokali« iz Sombora, kojeg vodi dirigentica Marija Hajnal, bit će gosti koncerta.

»Urbani Šokci će božićnim koncertom završiti ovu godinu s veoma bogatim programom, ali s doista malim sredstvima, te se nadamo materijalnoj potpori svih hrvatskih institucija, s

obzirom da smo ipak pokazali stabilnost i ozbiljnost u radu«, kaže Marija Šeremešić.

Još prigodom osnivanja udruge rečeno je kako će se ona, između ostalog, baviti i nakladničkom djelatnošću. Trenutačno je na lektoriranju knjiga *Dušanke Dubajić* iz Apatina, koja je pet godina istraživala starine Bačkog Monoštora. U pripremi je i zbirka pjesama šokačkog pjesnika *Stipana Bešina* iz Bačkog Monoštora, koju priređuju dvije autorice – dr. sc. *Sanja Vulić* i Marija Šeremešić.

Izložbu, koja je nedavno priređena u Gradskom muzeju u Somboru, sljedeće bi godine trebali vidjeti ljubitelji šokačkih starina i kulturne baštine u Mađarskoj – u Baji i Kečkemetu. Ona bi trebala biti dopunjena »korizmenim ruvima« i drugim

S izložbe »Šokci i baština« koju je organizovala udruga »Urbani Šokci«

ekspozitima, jer, kako kaže Marija Šeremešić, zainteresirani suradnici javljaju se stalno i nude još starije eksponate od onih izloženih u Somboru. U planu je i organiziranje izložbe umjetničkih fotografija, a inspiracija fotografima umjetnicima

biti će šokačke nošnje i stari predmeti. Udruga će i 2011. u suradnji sa »Šokačkom granom« iz Osijeka biti organizator šestog međunarodnog okruglog stola, koji će biti održan u Somboru i Osijeku.

Z. Gorjanac

TRADICIONALNA KULTURNO-SPORTSKA MANIFESTACIJA

Dan Srijemaca u Požegi

Dan Srijemaca je tradicionalna kulturno-sportska manifestacija koja kroz brojna događanja čuva duhovni, nacionalni i kulturološki identitet Srijema te kroz međusobne susrete iseljenih Srijemaca i onih koji su u njemu ostali živjeti iskazuje trajno zajedništvo Srijemaca ma gdje bili. To svoje bogato tradicijsko naslijeđe, kao jedan od brojnih kamenčića u bogatom mozaiku hrvatske kulture i tradicije, pokazali su Srijemci i ove godine u Požegi, u organizaciji Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata i pokroviteljstvom i suorganizacijom Grada Požege. Ovaj prekrasan barokni grad u samom srcu Zlatne doline treći je put za redom prošle nedjelje ugostio Srijemce iz cijele

le Hrvatske, kao i one s druge strane granice, ali i odzvanjao srijemskim pjesmama u izvedbi Tamburaške sekcije i Mješovitog pjevačkog zbora Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« iz Petrovaradina.

Ovogodišnji Dan Srijemaca u Požegi započeo je tradicionalnim turnirom u malom nogometu u Sportskoj dvorani Grabrik na kojem su sudjelovale ekipe zavičajnih klubova koji djeluju u okviru Zajednice i ekipe domaćina. Nakon završetka turnira plakete je najboljima uručio i zahvalio se na sudjelovanju dopredsjednik Zajednice *Petar Gašparović – Petojka*.

Tijekom poslijepodneva gradonačelnik Požege *Zdravko Ronko* primio je u svom uredu u

službeni posjet goste iz Srijema, a opširnije je tom prigodom razgovarao s *Matom Jurićem*, predsjednikom Zajednice i *Josipom Pokasom*, predsjed-

Pokazali znatan napredak

Odabrali smo pjesme za koje mislim da su zanimljive, a naravno, odlučili smo se i za nekoliko instrumentalna, jer orkestar mora pokazati što sve može izvesti, kaže doskorašnji voditelj orkestra Stipan Jaramazović

Godišnji koncert tamburaškog orkestra Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta okupio je u subotu, 27. listopada, ljubitelje tamburaške glazbe u sportskoj dvorani mjesne osnovne škole. Osmorica mladih tamburaša izveli su šarolik repertoar pjesama, među kojima su se našle ovdašnje, kao i tamburaške pjesme iz Republike Hrvatske, te nekoliko instrumentalnih skladbi.

Među brojnom publikom bio je i doskorašnji stručni voditelj orkestra Stipan Jaramazović, koji je došao pružiti potporu mladim tamburašima. On je izrazio zadovoljstvo što su njegovi učenici, s kojima je radio u proteklih deset godina, pokazali veliki napredak i sazreli u glazbenom smislu, što

je publika imala prigodu i čuti na ovom koncertu.

»Članovi ovoga orkestra počeli su svirati tamburu u vrijeme kada sam i ja započeo svoj rad u Tavankutu. S obzirom da sam sve do nedavno bio njihov voditelj, večerašnji repertoar pripremali smo zajedno, počevši još proljetos. Odabrali smo pjesme za koje mislim da su zanimljive i njima i publici, a naravno, odlučili smo se i za nekoliko instrumentalna, jer orkestar mora pokazati što sve može izvesti«, naglasio je Stipan Jaramazović, dodajući pritom da je došlo vrijeme da netko mlađi preuzme nove glazbene izazove u ovome orkestru.

Zadovoljstvo publike, ali i samih izvođača održanim koncertom svakako je rezultat marljivog rada, što zahtijeva i

Publika i izvođači zadovoljni koncertom

određena odricanja, ali je vrijeme truda, smatra privremeni voditelj, a ujedno i član Tamburaškog orkestra HKPD-a »Matija Gubec« *Zoran Galfi*.

Dobroj atmosferi na koncertu svakako su pridonijele i »vokalne snage« ovoga orkestra – *Boris Godar* i *Bernadica*

Vojnić Mijatov, kao i gosti koncerta – Tamburaški orkestar Glazbene škole »Požega«, čiji su članovi po prvi puta nastupili u Tavankutu, gdje im je, kažu, bilo vrlo lijepo.

»Požeški orkestar osnovan je 2004. godine i broji 25 članova osnovne i srednjoškolske dobi, od kojih se neki s tamburom druže više od deset godina«, kaže dirigent orkestra profesor tambure *Saša Botički* i dodaje:

»To su učenici Osnovne i Srednje glazbene škole, a mnogi od njih imaju i svoje tamburaške bendove. Na koncertima najčešće izvodimo skladbe koje su utemeljene na slavonskim motivima, ali su isto tako u našem repertoaru zastupljene i složenije tamburaške izvedbe, primjerice poput *Mozartovih* i *Bachovih* skladbi«, kaže prof. Saša Botički, navodeći da orkestar često nastupa na festivalima tamburaške glazbe u Hrvatskoj i inozemstvu, te sudjeluje na različitim natjecanjima, a protekloga vikenda bili su ujedno i gosti na koncertu Udruga »Festival bunjevački pisama«, održanom u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Marija Matković

nikom HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina.

Središnji događaj i ovaj put bio je svečani koncert u Gradskom kazalištu, gdje su nastupili mješoviti pjevački zbor i tamburaška sekcija Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« iz

Petrovaradina. U ime Zajednice njezin predsjednik Mato Jurić zahvalio je na gostoljubivosti Grada Požege, koji je, kako je rekao, sa širokim srcem primio prognane Hrvate iz Srijema, Bačke i Banata, posebno za vrijeme Domovinskog rata, a prijateljstvo se nastavlja svake godine posebnim programom.

»Dočekujemo vas s posebnim pozdravom, ne samo Požežana, nego svih onih udruga, od 'Vile Velebita', raseljenih iz Posavine, Ramljaka, pa svih onih članova udruga koji su našli utočište ovdje, što milom, što silom, a dakako da su najteže prošli oni koji su bili protjerani«, rekao je gradonačelnik Požege Zdravko Ronko, inače počasni član Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. Tom je prigodom i posebno izrazio spremnost da se iz Požege pruži potpora Zajednici u njenom zahtjevu

za postavljanje pitanja nestalih i ubijenih Hrvata iz Srijema tijekom Domovinskog rata. Naime, predsjednik Zajednice Mate Jurić zatražio je uoči službenog posjeta predsjednika Srbije *Borisa Tadića* Hrvatskoj da predsjednik Republike Hrvatske dr. sc. *Ivo Josipović* ovo pitanje stavi na dnevni red tijekom službenih razgovora dvaju predsjednika.

HKPD »Jelačić« predstavio se izvođenjem svoga bogatog repertoara na kojem su podjednako zastupljene duhovne, domoljubne i starogradske pjesme, kao i srijemska narodna glazba, te još jednom pokazao i dokazao različitosti u jedinstvu ili jedinstvo u različitosti Hrvata i činjenicu kako je tradicijska kultura glavni most i poveznica svih osobitosti koje su se stoljećima razvijale i pokazivale svu ljepotu i raskoš hrvatske kulture.

Zlatko Žužić

Pjevački zbor HKPD-a »Jelačić«

SUBOTIČANIN MATEJ SKENDEROVIĆ U HUMANOJ MISIJI U AFRICI

*Humanitarna udruga
»Kolajna ljubavi«,
koju je osnovala Imočanka
Ivana Parlov, uz pomoć
donacija podigla je
sirotište za djecu u gradu
Songea u Tanzaniji *
Volonter udruge Matej
Skenderović iz sela Bikovo
kod Subotice organizirao
je i nadzirao radove
na izgradnji i opremanju
objekta, sve dok prva
četiri djeteta nisu smještena
u svoj novi dom*

Izgradili sirotište za djecu bez roditelja

Putevi dobre volje, humanosti i skrbi za sudbinu djece ne poznaju granice. Jednim od tih puteva prema Africi išao je *Matej Skenderović* iz sela Bikovo u okolici Subotice, u humanoj misiji da se u Tanzaniji, u gradu Songea, podigne dom za djecu koja nemaju ni majku ni oca. Sirotište u Songei svečano je otvoreno 24. srpnja, a izgradila ga je, opremila i gotovo u cijelosti financirala Udruga za pomoć siromašnima u domovini i svijetu »Kolajna ljubavi«, osnovana 2008. godine u Hrvatskoj. Matej Skenderović je volonter te udruge i svojim je radom tijekom dva boravka u Africi znatno pridonio da se stigne do humanog cilja i osposobi objekt za život djece. Songea se nalazi na jugu Tanzanije, blizu granice s Mozambikom, po broju stanov-

nika slična je Subotici, ali pripada najnerazvijenijim regijama u toj zemlji, s visokim postotkom siročadi i djece »s ulice«.

DA IM BUDE BOLJE

Od 8. ožujka, kada je izgradnja sirotišta počela, do svečanog otvorenja objekta 24. srpnja, kojem su prisustvovali uzvanci sa svih strana svijeta, Matej je organizirao i nadzirao graditeljske radove i opremanje zgrade, ne za novac, već ulažući energiju, vrijeme i dobru volju u plemeniti cilj udruge, ali i svoj osobni, jer Matej je od onih mladih ljudi koji brinu da djeci bude bolje. A prizori bespomoćne djece u dalekoj, i po načinu života nama mističnoj Africi, potresali su ga dok je i sam još bio dijete. Kao da ga je sve kasnije u životu vodilo da jednoga dana i osobno pruži

doprinos kako bi bar nekolicini bespomoćnih bilo bolje. Sirotište u Songei sada pruža utočište za osmero djece, a kapaciteta je za 50. »No, to je kap u moru za tamošnje prilike, koliko je siročadi«, reći

PUT U NEPOZNATO

Udrugu »Kolajna ljubavi« osnovala je Imočanka *Ivana Parlov*, profesorica njemačkog i hrvatskog jezika (sada predaje njemački u osnovnoj školi

će Matej pričajući o kontrastu koji je uočio mjesecima boraveći u Africi. »Tanzanija je kao putovanje kroz vrijeme, zemlja krajnosti, s kolibama od pruća u nerazvijenim dijelovima i zgradama kakve još vidjeli nismo u bogatim krajevima.«

Matej Skenderović i Ivana Parlov

u Kutini), nakon godinu dana volonterskog misijskog iskustva među najsiromašnijima u afričkoj državi Tanzaniji, gdje je predavala u školama kao volonterka. Svakodnevno se susrećući s teškim životom i beznađem djece koja su ostajala bez roditelja (tom regijom haraju sida i malarija), Ivana je odlučila osnovati udrugu i pozvati rodbinu, prijatelje i druge plemenite ljude da doniraju za podizanje sirotišta. Njezin humani cilj ispunjen je potpuno minulog ljeta. Matej Skenderović upoznao je Ivanu još prije njezinog odlaska u Afriku, zahvaljujući zajedničkim interesima za volonterski rad, tijekom svojih studija u Zagrebu. Nakon završetka medicinske škole u Subotici Matej je u Zagrebu završio studij fizioterapije i 2007. godine stekao zvanje prvostupnik fizioterapije. I pripravnčki staž također je obavio u Zagrebu. »Ivana me pitala da li bih se pridružio njezinoj inicijativi da se napravi sirotište u Africi, prihvatio sam i polovicom kolovoza 2008. sjeo sam u avion i prvi put otišao u Tanzaniju. Proveo sam tamo nešto više od četiri mjeseca, kako bih prikupio dokumentaciju za izdavanje dozvole za gradnju. Zemljište na kojem će sirotište biti podignuto osigurala je tamošnja biskupija. Sve oko dokumentacije je bilo komplicirano i naporno, ali

Matej s prijateljima na gradilištu

uspjeli smo, administrativna procedura je završena, a udruga je za to vrijeme prikupljala novac za gradnju.«

Zatim je Matej civilno odslužio vojsku (opet među djecom, u Predškolskoj ustanovi »Naša radost« u Subotici, gdje je radi svoje struke bio angažiran na aktivnostima oko vježbica na prevenciji ravnih stopala i deformiteta kralježnice, a time se bavi i sada), a onda se u prvim mjesecima 2010. vratio u Afriku i realizirao projekt izgradnje sirotišta i osposobljavanja objekta za prijam djece.

SKRB SE NASTAVLJA

U Songei je veliko siromaštvo i jagma je za prilikom da se nešto zaradi. Matej je vodio gradilište, a na izgradnji je radilo lokalno stanovništvo. »Kada smo počeli izgradnju tjednima je po 60-80 ljudi dolazilo, sjedilo ispred kapije i čekalo na priliku za posao, a već je bilo zaposleno 20 ljudi.« Kako bi mogao komunicirati, Matej je morao svladati i osnovne tamošnjeg svahili jezika. Nakon što je objekt izidan odmah je i opremljen. »U završetku radova bilo nas je više iz udruge, bila je tu i Ivana, ona je najzaslužnija što je cijeli projekt i pokrenut i realiziran. Kada je osigurano osoblje za objekt i useljeno prvih četvero djece, vratio sam se kući. Osim angažiranog osoblja, u sirotištu je uvijek i jedna volonterka udruge koja brine o navikama djece, uči ih engleskom jeziku, pomaže oko školskih zadaća i u ukupnom napretku.« Djelatnost sirotišta i dalje će financirati udruga »Kolajna ljubavi«, uz pomoć donatora i sponzora. U tu je svrhu uspostavljeno i kumstvo kao specifičan oblik skrbi o djeci

bez roditelja, kojom se pojedine obitelji opredjeljuju da pomažu konkretno dijete plaćajući mu školarinu, a po želji mogu uspostaviti i bliži kontakt dopisivanjem. I ovaj oblik pomoći, odnosno brige o djeci bez roditelja u Africi, naišao je na široku podršku obitelji. Matej je i vrijeme i energiju uložio kako bi pomogao djeci iz jednog nerazvijenog kraja afričkog kontinenta, i o toj svojoj ulozi u realizaciji humanog projekta priča veoma skromno, ali iznosi ono što je osobno dobio mjesecima volontirajući u Tanzaniji, odvojen od obitelji, prijatelja i poznatog okruženja: »Želio sam i testirati sebe, tko sam i što umijem u nepoznatoj situaciji, tamo gdje sam sam sa sobom. Često kroz život idemo zatvorenih očiju, oslanjajući se na poznato, i na ljude i na okruženje. Mislim kako je ovo dobar test i način da se čovjek 'sretne' sa sobom i potpuno upozna sebe, svoj karakter, mogućnosti, reakcije, sposobnosti ... U svakom slučaju, drago mi je što sam tamo bio, zbog svega što sam doživio i prošao.«

Katarina Korponaić

Utočište za osmero djece

KRONOLOGIJA od 3. do 9. prosinca

3. PROSINCA 1980.

U 70. godini preminuo je sveučilišni profesor, znanstvenik i publicist dr. *Ante Šokčić*, utemeljitelj Otorinolaringološkog odjela Subotičke bolnice, potom u Novom Sadu i načelnik ORL klinike u Beogradu. Rođen je u Subotici 15. siječnja 1911. godine. Liječničku naobrazbu stekao je na Medicinskom fakultetu u Zagrebu.

3. PROSINCA 1998.

Svečanom sjednicom u Velikoj vijećnici Gradske kuće i izložbom fotografija »Građanstvo Subotice do I. svjetskog rata« obilježena je 50. obljetnica postojanja i rada Gradskog muzeja u Subotici.

4. PROSINCA 1993.

Usvojen je izmijenjeni Statut općine Subotice, kojim je određen naziv općine na hrvatskom, mađarskom i srpskom jeziku. Za novi Dan grada Subotice određen je 1. rujna, u znak sje-

ćanja na 1779. godinu kada je komorska varoš Sveta Marija (Szent Maria) stekla status slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis.

4. PROSINCA 1998.

Budući da su ispunjeni svi preduvjeti, otvoren je stečajni

postupak u AD »29. novembar«. Ujedno su zaposlenici ove nekada veoma moćne tvrtke, koja je bila veoma uspješna u izvozu mesnih prerađevina na zahtjevno zapadnoeuropsko i američko tržište, prepušteni burzi rada, tj. otpušteni su!

5. PROSINCA 1687.

U matičnu knjigu, ustrojen u 1. prosinca (iste godine) u Subotičkom vojnom šancu, ubilježeno je ime novorođene djevojčice *Marte*, koju je krstio svećenik *Bartul Benjović*. Roditelji su joj bili *Marko* i *Marta Sučić*, rođena *Sučić*. Kum djeteta bio je *Matija Kulić*.

5. PROSINCA 1882.

U Subotici je otvorena Direkcija budimpeštansko-zemunske željezničke pruge. Mnogi ovdašnji intelektualci imali su zapažen udio u ne malom personalu posloводства koje ima nekoliko tisuća zaposlenika.

6. PROSINCA 1848.

Na sjednici Gradskog vijeća predloženo je da bi o javnim poslovima trebalo raspravljati i zapisnike voditi na dalmatinskom (hrvatskom) jeziku. Članovi vijeća, međutim, kako je ostalo zabilježeno, nisu bili voljni o tome povesti raspravu, te je radi toga zapisnik i nadalje vođen na mađarskom jeziku.

6. PROSINCA 1919.

Unatoč protivljenju novosadskih izaslanika, na Velikoj konferenciji u Subotici donesena je odluka da se ovdje osnuje Pravni fakultet, koji je utemeljen sljedeće godine.

6. PROSINCA 1991.

Poznata kiparica *Ana Bešlić*, rodom iz Bajmoka, darovala je gradu Subotici poprsje mons. *Blaška Rajića*. Njezino je djelo, ne zadugo, postavljeno u parku ispred Gradske kuće.

7. PROSINCA 1925.

U povodu desete obljetnice od smrti svećenika *Paje Kujundžića*, Pučka kasina priredila je hommage ovom istaknutom javnom djelatniku i zastupniku u Zemaljskom saboru, koji se zalagao za uvođenje hrvatskog jezika u škole.

7. PROSINCA 1967.

U Zagrebu je umro svestrani umjetnik i kulturni djelatnik dr. *Josip Andrić*, pripovjedač, romanopisac, putopisac, jezikoslovac, prevoditelj sa češkog, njemačkog i francuskog jezika i glazbenik. Među osta-

lim, zabilježio je oko dvije tisuće pučkih skladbi u Bačkoj, Srijemu, Slavoniji i drugdje, a skladao je i prvu bunjevačku operu »Dužijanca«. Rođen je u Bukinu 14. ožujka 1894.

8. PROSINCA 1925.

Prikladnim svečanostima obilježena je 150. obljetnica od

osnutka Židovske crkvene općine u Subotici. Tom prigodom publicist dr. *Imre Vidor* napisao je povijest subotičkih Židova, koja je uz ostale prateće tekstove objavljena u časopisu »Szombat«.

8. PROSINCA 1930.

Svetom misom u crkvi svete Terezije Avilske, svečanom akademijom, prigodnim kulturno-umjetničkim programom i nastupom pjevačkog zbora »Neven«, u Subotici je otvoren Hrvatski prosvjetni dom u Harambašićevoj ulici.

9. PROSINCA 1918.

Svečanom predajom oružja predstavnicima Garnizona u Subotici, obilježeno je raspuštanje Bunjevačko-srpske narodne garde, koja je nakon raspada Austro-Ugarske osnovana 10. studenog 1918. odlukom Narodnog odbora Bunjevaca i Srba.

9. PROSINCA 1927.

Subotički odvjetnik i poznati javni djelatnik dr. *Dragutin Stipić* izabran je za gradonačelnika. Ovu dužnost obnaša do 1929. godine. *Stipić* je bio prvi načelnik grada koji je na tu funkciju javno izabran, za razliku od njegovih prethodnika, koji su bili – postavljeni.

9. PROSINCA 2000.

Vlč. mr. sc. *Andrija Kopilović*, vlč. *Andrija Anišić* i književnik *Milovan Miković* u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« predstavili su knjigu o mons. *Blašku Rajiću* pod naslovom »Mile uspomene«, koju je napisala *Blaženka Vojnić Mijatov*.

»Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata« u Somboru

SOMBOR – Večeras (petak, 3. prosinca) u čitaonici Gradske knjižnice »Karlo Bjelicki« u Somboru bit će predstavljena znanstvena monografija dr. Matije Evetovića »Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata«, objavljena ove godine u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Na promociji će biti riječi i o nakladničkoj djelatnosti naše kuće te o istoimenom tjedniku. Organizatori večeri su UG »Urbani Šokci« iz Sombora i NIU »Hrvatska riječ«.

Početak je u 19 sati.

Koncert »Impresije iz zavičaja – izbor iz glazbenog opusa Josipa Andrića«

SUBOTICA – Koncert pod nazivom »Impresije iz zavičaja – izbor iz glazbenog opusa Josipa Andrića« bit će održan večeras (petak, 3. prosinca) s početkom u 19 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. U programu sudjeluju: *Neda Marijanović* (klavir), *Martin Nimčević* (violina), *Maja Nimčević* (violina), zbor HKUPD-a »Matoš« iz Plavne, Festivalski tamburaški orkestar HGU Subotica, Dječji festivalski tamburaški orkestar HGU Subotica, Tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Organizator koncerta je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a pokrovitelji su Grad Subotica i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici.

65 godina od organiziranog doseljavanja Dalmatinaca u Vojvodinu

STANIŠIĆ/SUBOTICA – Danas i sutra (3. i 4. prosinca) bit će obilježeno 65 godina od organiziranog doseljavanja Dalmatinaca u Vojvodinu. U okviru obilježavanja obljetnice danas (petak, 3. prosinca, 14 sati) u U Domu kulture u Stanišiću bit će održan radni susret predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, političkog vodstva Hrvata u Vojvodini, doseljenih Dalmatinaca i njihovih potomaka i predstavnika Grada Sombora s izaslanstvom Splitsko-dalmatinske županije i gradova iz kojih su se Dalmatinci doselili.

Sutradan (subota, 4. studenoga) u sjedištu HNV-a u Subotici bit će održana svečana akademija, u okviru koje će povjesničar *Mario Bara* održati predavanje na temu »65 godina od organiziranog doseljavanja Dalmatinaca u Vojvodinu«.

U okviru posjeta će se izaslanstvo Splitsko-dalmatinske županije susresti i s predstavnicima Grada Subotice te s vodstvom Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Godišnji koncert »Nazorovaca«

SOMBOR – Dobar dio onoga što su članovi sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora uradili tijekom ove godine bit će prikazan na godišnjem koncertu ovog društva koji je zakazan za nedjelju, 5. prosinca. Predstavit će se dramska, recitatorska, folklorna i pjevačka sekcija. Ovaj kulturno-umjetnički program održat će se u Velikoj dvorani Hrvatskog doma, s početkom u 20 sati.

Z. G.

Godišnji koncert folklornog odjela HKPD-a »Matija Gubec« Tavankut

TAVANKUT – Godišnji koncert folklornog odjela HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta bit će održan u nedjelju, 5. prosinca, u dvorani Doma kulture u Tavankutu. Gosti na koncertu bit će članovi HKUD-a »Željezničar« iz Osijeka. Cijena ulaznice je 100 dinara. Početak je u 18 sati i 30 minuta.

»Zlatna tamburica 2010.« u Novom Sadu

NOVI SAD – Ovogodišnja »Zlatna tamburica«, na kojoj će biti izabrana najljepša nova vojvođanska pjesma, bit će održana u nedjelju, 5. prosinca, u Srpskom narodnom pozorištu u Novom Sadu. Osim poznatih vojvođanskih vokalnih solista, nastupit će *Antun Letić-Nune* i *Antonija Piuković*, oboje iz Subotice. Antun Letić-Nune predstaviti će se pjesmom »Ne svirajte bunjevačke pisme« za koju je tekst i glazbu napisao *Marijan Kiš*, dok je aranžman priredio *Zoran Mulić*. Antonija Piuković će ovoga puta nastupiti u duetu s *Aleksandrom Radiševićem*, s pjesmom »Pesma boje ljubavi«, a tekst i glazbu potpisuje *Nebojša Josifović*. Sve izvođače će pratiti Veliki festivalski tamburaški orkestar pod ravnanjem Zorana Mulića.

Izravni prijenos ovoga festivala možete pratiti u nedjelju, 5. prosinca, u 20:10 na prvom programu RTV-a.

Izložba »božićnjaka« u Maloj Bosni

MALA BOSNA – Sekcija »Vridne ruke« iz Male Bosne organizira izložbu kolača »božićnjaka«, koja će biti otvorena u nedjelju, 5. prosinca, u Domu kulture u Maloj Bosni s početkom u 9:30. Ujedno, tom će prigodom biti obilježen Dan invalida, bolesnih i starih.

Ministarstvo kulture objavilo natječaj za projekte

BEOGRAD – Ministarstvo kulture Republike Srbije objavilo je natječaj za prikupljanje prijedloga za financiranje ili sufinanciranje projekata u kulturi, kao i projekata umjetničkih, odnosno stručnih i znanstvenih istraživanja u kulturi za 2011. godinu.

Natječaj se odnosi na projekte iz područja: književne manifestacije i nagrade; nakladničke djelatnosti - periodičnih publikacija iz područja umjetnosti i kulture; glazbe; likovne i vizualne umjetnosti; primijenjene umjetnosti, arhitekture i multimedija; scenskog stvaralaštva i interpretacija; kinematografije i audiovizualnog stvaralaštva. Također, mogu konkurirati projekti u područjima: znanstveno-istraživačke i edukativne djelatnosti u kulturi; izvornog narodnog, amaterskog stvaralaštva i očuvanja nematerijalnog kulturnog naslijeđa; kulturne djelatnosti nacionalnih manjina u Srbiji; kulturne djelatnosti Srba u inozemstvu; kulturne djelatnosti osoba s invaliditetom; kulturne djelatnosti djece i za djecu i mlade.

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju ustanove, umjetničke i druge udruge, organizacije, pravne osobe, kao i pojedinci s teritorija Srbije. Uz sve formulare neophodne za podnošenje prijave, integralni tekst natječaja može se naći i na internetskoj stranici ministarstva - www.kultura.gov.rs. O izboru projekata odlučivat će povjerenstvo sastavljeno od priznatih umjetnika i stručnjaka, a rezultati će biti objavljeni na sajtu Ministarstva kulture.

Dodatne informacije mogu se dobiti svakog radnog dana od 8:30 do 16:30 u Ministarstvu kulture na telefon 011/33-98-911.

Natječaj je otvoren do 20. prosinca 2010. godine.

RADNI SUSRET PREDSTAVNIKA HRVATSKIH KULTURNIH UDRUGA U VOJVODINI

Preregistrirana tek trećina, svaki novac dobrodošao

Rok za preregistraciju istječe 22. travnja 2011. godine * Kalendar manifestacija će biti uskoro završen i prezentiran na internetskoj stranici ZKVH-a te poslan svim udrugama

Utvrdjivanje kalendara stalnih manifestacija, preregistracija udruga te predstavljanje novog vodstva Hrvatskog nacionalnog vijeća, bile su teme radnog susreta predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini, održanog u subotu, 27. studenoga, u sjedištu HNV-a u Subotici.

Član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu *Andrej Španović* najavio je kako HNV u 2011. planira raspisati dva natječaja za sufinanciranje projekata udruga, naglasivši da udruge koje ne obave preregistraciju neće moći sudjelovati na natječajima. »I Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je dalo neke kriterije glede financiranja. Naime, udruge će od sada moći aplicirati na natječaje HNV-a samo na temelju projekata, a ne i za režijske troškove

udruge. Jedan od ciljeva ovoga sastanka je bio i da se udruge bolje upoznaju, te se nadam da će srodne udruge surađivati te da će se skupa javljati na natječaje. Također, planiramo i održavanje većeg broja seminara u suradnji sa ZKVH-om kako bi se ispravno pisala projektna i natječajna dokumentacija«, kaže *Andrej Španović*.

KALENDAR MANIFESTACIJA ZA 2011.

Prema upitnicima koji su s pozivom poslani udrugama na sastanku je utvrđen kalendar stalnih manifestacija u okviru hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini u sljedećoj godini. Menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a *Katarina Čeliković* je istaknula kako sačinjavanje kalendara stalnih kulturnih

Susret je održan u sjedištu HNV-a

KRUNOSLAV ĐAKOVIĆ, PREDSEDNIK HKC-A »SRIJEM«, SRIJEMSKA MITROVICA

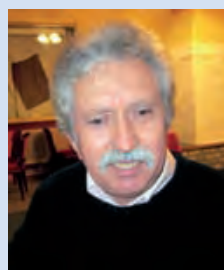
Dobar početak komunikacije

Naša je udruga obavila preregistraciju. Održali smo skupštinu, izradili statut, predali ga, dobili ga natrag da izmijenimo neke detalje, i kada smo to učinili vrlo brzo smo od Agencije za privredne registre dobili rješenje. Ovaj sastanak ocjenjujem pozitivnim jer je bio radni i jer smo uspjeli razgovarati, iako puno toga ostaje još da se dogovori između samih udruga, puno udruga nema fiksni plan. Smatram da je ovo dobar početak komunikacije,

koja treba biti nastavljena. Najveći problemi u radu naše udruge su materijalno-financijske prirode. Imali smo smjenu generacija u folklornom odjelu pa je utihnuo, a sad se obnavlja s mladima. Osim toga, imamo likovni i odjel za književnost i jezik. S novim vodstvom HNV-a situacija se poboljšala, predstavnici HNV-a sada češće dolaze na manifestacije u Srijem. Nadamo se da će ta komunikacija biti još bolja kad se otvori područni ured HNV-a u Srijemskoj Mitrovici. Ipak je Srijem daleko od Subotice, i mislim da je to dojam svih Hrvata u Srijemu, koji ipak imaju drukčije probleme nego oni u Subotici.

JOSIP HODAK, PREDSEDNIK HKD-A »ŠID«, ŠID
Program smo pripremili, očekujemo natječaje

S obzirom da smo osnovani sredinom godine, s preregistracijom nismo imali problema jer smo se registrirali po novom zakonu. Pošto smo mlada udruga, prvi smo put na ovakvoj vrsti sastanka. Imali smo prilike susresti se s predstavnicima drugih udruga, što nam pomaže u tehničkom i logističkom organiziranju. Mislim da nam neke udruge mogu pomoći u kontaktu oko pronalaženja instrumenata, u

nabavi notne literature, koreografija. Šid je jako blizu hrvatske granice i surađujemo s društvima iz Hrvatske, ponajviše s društvom iz Nijemaca, ali se moramo više vezati za ovdašnji prostor i institucije poput HNV-a. Trenutačno imamo 50 članova, imamo dječji folklor kojeg čini 31 član. Pravimo tamburaški orkestar, imamo desetak dječaka osnovnoškolskog uzrasta i naše su želje da nam to bude podloga za daljnji razvoj društva. U planu je pokretanje književne sekcije, a sa šidskom knjižnicom počeli smo raditi na pripremanju broja lista za književnost 'Šidina', koji bi bio posvećen poznatom šidaninu *Isi Velikanoviću*. Sve bi to trebalo biti dobro, ukoliko bude novca, budući da list financiraju entuzijasti koji vole književnost. Što se tiče financija, od novog vodstva HNV-a očekujemo natječaje, mi smo spremili program,

manifestacija pomaže ne samo oko usklađivanja manifestacija, već i u metodologiji raspoređivanja novca.

»Predstavnici udruga su došli pripremljeni i skupa s njima napravili smo kalendar manifestacija za 2011. godinu. Za

desetak dana on će biti izrađen i prezentiran na internetskoj stranici Zavoda te poslan svim udrugama«, kaže Katarina Čeliković.

Ona je istaknula i kako bi manifestacije šireg značaja i zajedničko okupljanje oko većih projekata (po principu zajedničkog područja kulture na kojem djeluju ili dobne skupine sudionika) omogućilo da se kulturni čimbenici bolje predstave svojoj vlastitoj zajednici, ali i široj kulturnoj javnosti. »To bi omogućilo makar donekle izlazak iz medijske izolacije kako u većinskim medijima u Republici Srbiji, tako i u Republici Hrvatskoj«, smatra Katarina Čeliković.

Također, na sastanku je udruga predloženo i da strateški planiraju obilježavanje obljetnica i jubileja velikana za razdoblje od 2011. do 2015. godine, kako bi i u toj domeni bio sačinjen petogodišnji plan.

PREREGISTRACIJA UDRUGA

Do sada je preregistrirana tek trećina udruga, a rok za

taj postupak istječe 22. travnja 2011. godine, iznijela je na sastanku poslovna tajnica ZKVH-a *Ljiljana Dulić-Mesaroš*. Ona je, među ostalim, predstavnicima udruga savjetovala da se ne čeka posljednji rok za preregistraciju, te napomenula kako statut udruge ne mora biti napisan ćirilnim pismom i može, kako joj je potvrđeno u Agenciji za privredne registre (www.apr.gov.rs), biti pisan na hrvatskom jeziku. Veoma je važno, dodala je, da se u statutu navede kome ostaje vlasništvo udruge ukoliko dođe do prekida njezina rada, jer u suprotnom imovina ostaje državi.

Trenutačno postoji 35 hrvatskih udruga, ali ako ih nakon istjeka naznačenog roka bude registrirano manje, kako je upozorio predsjednik HNV-a dr. *Slaven Bačić*, to će utjecati na planiranje sredstava u republičkom i pokrajinskom proračunu, tako da će cijela zajednica biti na šteti.

Ravnatelj ZKVH-a *Tomislav*

Žigmanov ukazao je na važnost stvaranja jedinstvene, unutar sebe čvršće izgrađene kulturne scene ovdašnje hrvatske zajednice. »Mora se nastojati izaći iz 'otočnog' djelovanja svake od udruga i ići u smjeru sinergijskog djelovanja svakog čimbenika koji postoji unutar hrvatske kulture u Vojvodini s ciljem da se pospješi razvoj kulturnih praksi, napose u dijelu odnosa prema kulturnoj baštini, i da se osnaži autoreprezentacija hrvatske kulture. To, pak, ne znači samo zajedničko planiranje najznačajnijih godišnjih manifestacija svake od udruga, nego podrazumijeva i planiranje zajedničkih manifestacija nekoliko, ako ne i svih, kulturnih udruga«, rekao je Žigmanov.

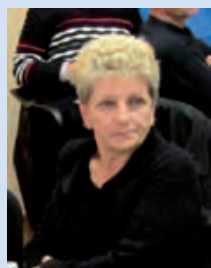
Radni susret predstavnika hrvatskih kulturnih udruga u Vojvodini organizirali su HNV i ZKVH. Sastanku su bili nazočni predstavnici 23 od ukupno 35 udruga.

D. B. P.

pa se nadamo da ćemo nešto dobiti. Za sada još ne planiramo organizirati neke manifestacije jer nemamo puno iskustva. Planiramo u budućnosti raditi 'Dane Ise Velikanovića', ali o tom potom. S druge strane, poznato nam je loše iskustvo udruga drugih nacionalnih manjina u šidskoj općini od prošle godine, koji s dobivenim sredstvima nisu uspjeli pokriti ni režijske troškove, a kamoli programe i projekte.

KATA PELAJIĆ, PREDSEDNICA HKUPD-A »MATOŠ«, PLAVNA Inicirali smo ujedinjenje pet udruga s teritorija Bača

Predali smo prijavu i sva potrebna dokumenta za preregistraciju, imali smo jednu primjedbu koju smo ispravili i sad čekamo rješenje. Drago mi je da se ovakvi sastanci organiziraju, tu uvijek upoznamo neke nove predstavnike udruga i aktivne članove naše zajednice. Uvijek se sazna nešto novo, ali se i dogovore gostovanja i druženja. A savjeti koje nam daje ZKVH korisni su nam u radu.

Poželjno je da ovakvih sastanaka bude i češće. Naša središnja manifestacija su »Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića«, a ako HNV bude raspisivao natječaje, to je dobro, jer nam je novac dobrodošao, kao i svim drugim udrugama. Mi imamo dobru suradnju s udrugama u Podunavlju, a kako trenutačno na terito-

riju općine Bač ima pet udruga s hrvatskim predznakom inicirali smo ujedinjenje, a taj sastanak je u planu. Dakle, nitko nema kompletne tamburaše, kompletnu folklornu skupinu, pa bi onda bilo dobro da se skupa ispomažemo i pripremamo program. Tako ujedinjeni možemo nastupati i prema drugima.

MATA MATARIĆ, PREDSEDNIK HKUD-A »VLADIMIR NAZOR«, SOMBOR

Žao mi je što nisu došli svi

U tijeku je preregistracija udruge uz stručnu pomoć ZKVH-a. Imamo puno članova i teško ih je skupiti u sezoni poljoprivrednih radova, tako da ćemo to učiniti tijekom siječnja. Što se tiče ovoga susreta, smatram da je on bio neophodan, i žao mi je što nisu došli svi, da se upoznaju s novim vodstvom HNV-a. Jer poznato je da se neke udruge međusobno ne poznaju, ne znaju što oni drugi mogu ponuditi. Nama su najznačajni-

je manifestacije Veliko prelo, Dužionica i Božićni koncert. Zbog toga bi se ovakvi susreti, po mom mišljenju, trebali održavati jedanput tromjesečno. Ohrabrenje mi je što su na čelo HNV-a došli mladi ljudi koji imaju kvalitetnije ideje, za razliku od nas starijih koji smo već malo 'ušančeni' u neke programe, pa možda 'od drveta ne vidimo šumu'.

GODIŠNJI KONCERT HRVATSKE GLAZBENE UDRUGE »FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA«

Presjek dosadašnjeg rada

Nastupili i gosti iz Požege (Hrvatska), s kojima se razvija sve čvršća i bolja suradnja

Godišnjim koncertom Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama«, održanim u nedjelju 28. studenoga, obilježena je prva godina postojanja i rada ove udruge. U Velikoj vijećnici Gradske kuće nastupili su: Dječji festivalski tamburaški orkestar, Veliki festivalski tamburaški orkestar, tamburaški komorni sastav Glazbene škole iz Požege, te tamburaški orkestar Glazbene škole Požege iz Hrvatske. Ovom su prigodom publici ujedno predstavljani CD i DVD s pjesmama izvedenim na ovogodišnjem X.

festivalu bunjevački pisama, kao i DVD s ovogodišnje VI. smotre dječjih pjevača i zborova.

Program koncerta se sastojao od pjesama koje su izvedene na X. festivalu bunjevački pisama, kao i pjesama koje su prvi puta otpjevane na ovogodišnjoj Smotri dječjih pjevača i zborova. Pokraj vokalnih solista, tamburaši gosti i domaćini predstavili su se i s nekoliko klasičnih skladbi, te s tamburaškim instrumentalima.

»Za ovaj koncert možemo reći kako je presjek našeg godišnjeg rada«, kaže pot-

Marija i Josip Jaramazović

predsjednik HGU *Vojislav Temunović*, te dodaje kako su se ovoga puta odlučili u goste pozvati tamburaše iz Glazbene škole u Požegi, koja također ima odsjek tambure u osnovnoj i srednjoj školi. »Svakako s našim gostima želimo razviti veću suradnju, kako prijateljsku koja je već započela, tako i onu profesionalnu, znanstvenu suradnju u razmjeni iskustava, kao i notnih zapisa.«

Suradnju želi nastaviti i *Saša Botički*, profesor tambure u Glazbenoj školi u Požegi i dirigent ovoga tamburaškog orkestra, koji kaže: »Naša škola

tambure je relativno mlada, no ona je jedina na području Slavonije i Baranje koja ima i osnovnu i srednju školu tambure. Trenutačno u našoj školi imamo 52 učenika, a daljnji nam je cilj sve to razvijati i naravno imati još više zainteresirane djece i mladih. Ovdje u Subotici razvila su se mnoga prijateljstva i među učenicima. Ljudi su ovdje prekrasni, kao i ovaj ambijent – vijećnica, gdje smo večeras nastupili«. Botički dodaje kako svakako želi nastaviti suradnju, te očekuje da će Subotičani i njima uzvratiti posjet na njihovom godišnjem koncertu.

Hrvatska glazbena udruga još uvijek nema vlastite prostorije, te se škola tambure održava u Muzičkoj školi Subotica. Svi zainteresirani se tamo mogu javiti profesorima *Miri Temunović* i *Vojislavu Temunoviću*. Također, kod njih možete nabaviti i novi CD s pjesmama s X. festivala bunjevački pisama, koji možete kupiti i u Suvenirnici (pokraj glavnog ulaza u Gradsku kuću u Subotici) po cijeni od 400 dinara.

Ž. V.

Festivalski orkestar HGU

Tamburaški orkestar Muzičke škole iz Požege

KNJIŽEVNA VEČER NEVENA UŠUMOVIĆA U SUBOTICI

Alternativni subotički svjetovi

Pišući »Makovo zrno« nastojao sam dovesti u dodir povijesne slojeve različitih kultura koji se u Subotici talože i zaboravljaju, i na taj način uzmutiti paličku vodu, koja je i ovako prljava, kaže autor

Hrvatski književnik Neven Ušumović, koji danas živi na relaciji Kopar-Umag, nakratko se prošloga tjedna vratio u Suboticu, grad u kojem je odrastao i u kojem je, kako kaže, dobio prve umjetničke poticaje.

Povod je bila njegova književna večer priređena u petak, 26. studenoga, u čitaonici Gradske knjižnice, a na kojoj je predstavljena njegova posljednja knjiga »Makovo zrno«. Riječ je o zbirci priča pisanih po motivima kratkih priča Subotičanina Géze Csátha (1887.-1919.), objavljenoj prošle godine u izdanju prestižnog zagrebačkog nakladnika »Profil«.

NAJSUBOTIČKIJI SUVREMENI PISAC

Govoreći o, kako ga je nazvao, paradoksu subotičke i književnosti o Subotici, književnik i publicist Tomislav Žigmanov je ocijenio kako je Neven Ušumović vjerojatno »najsbotičkiji suvremeni pisac« budući da tektonska pomicanja ispod onoga što se događa na površini i više nego književno kompetentno i aktualno uzima i ostvaruje.

»I tu dolazimo do sljedeće spoznaje – da Suboticu najbolje oslikava i književno tematizira osoba koja je iz Subotice, ali ne živi u njoj. Je li tomu uzrok neka vrsta spremnosti na kompromise, konformitet, poznavanje svega drugoga ali nepoznavanja onoga što se događa u našem vlastitom dvorištu, ili drugih manjkavosti našega kulturnog prostora, na tu vrstu pitanja neću dati jednoznačan odgovor. Ali ipak se treba zapitati, kada iščitamo dosadašnja djela Nevena Ušumovića, može li se Subotica književno tematizirati danas i ono što nas muči

Tomislav Žigmanov, Vladimir Arsenić, Neven Ušumović i Dragan Rokvić

O autoru

Neven Ušumović rođen je 1972. godine u Zagrebu, a odrastao u Subotici. Na filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je filozofiju, komparativnu književnost i hungarologiju. Objavio je zbirku priča »7 mladih«, »Roman kratkog daha«, »Ekskurzija«. S mađarskog je prevodio Bélu Hamvasa, Pétera Eszterházyja i Ádáma Bodora. Uvršten je u američku antologiju »Best European Fiction«. Ravnatelj je Gradske knjižnice u Umagu.

na način da se mora biti izvan nje. Neću dati odgovor, ali strahujem kako je to možda jedino legitimno i moguće«, rekao je Žigmanov.

KRONOTOPSKJE VEZE SA SUBOTICOM

Književni kritičar Vladimir Arsenić je ocijenio kako se pripovijetke iz zbirke »Makovo zrno« i u značenjskom i u strukturalnom smislu postavljaju u položaj grada za koji su kronotopski vezane. »Naime, bivajući u punom smislu riječi granični grad, u kome se susreti kultura odigravaju neusporedivo intenzivnije u odnosu na gradove iz unutrašnjosti, Subotica pruža Ušumoviću odličan okvir za prozne slike. Nepregledna ravnica, kompozicije vlakova sa stokom na ulazu u klaonicu, zamrznuto Paličko jezero, salaši

koji dominiraju i fizičkim i duhovnim pejzažom, gdje se ove krhotine stvarnosti ne pojavljuju kao uporišne točke nego kao lelujavi obilježivači sumagličastog (post)apokaliptičnog svijeta.

Pokraj toga, junaci pripovijesti iz »Makovog zrna« postavljeni su u granične, rubne situacije, odnosno oni su marginalci, oni su voljno ili nevoljno obilježeni građani društva, grada i države u kojoj žive«, rekao je on.

Čitane kao metaforički prikaz svijeta u kome živimo, pripovijetke, po riječima Vladimira Arsenića, ne nude nikakvu utjehu niti nadu. »Postoji u njima uporna opsjednutost odlaskom, bez obzira radi li se o fizičkom napuštanju grada (»Prayer for passive resistance«) ili o bijegu u carstvo opijata (naslovna pripovijetka) ili, konačno, o ideološkom progonu (»29. novembar«).

Međutim, čak i kada se ode, kada se napusti grad, stvari ne postaju bolje. Pripovijetka »Vereš«, koja zaključuje zbirku, svjedoči o ljudskoj nemogućnosti da se umakne od statusa nevoljne žrtve, odnosno od robovskog položaja u koji smo gurnuti«, kazao je Arsenić.

STVARNOST I FIKCIJA

Autor knjige Neven Ušumović je istaknuo kako je pišući »Makovo zrno« nastojao u dodir dovesti različite kulture koje su se javljale u povijesti Subotice. »Završavajući studij u Zagrebu, shvatio sam kako tijekom školovanja u Subotici nikada nisam ništa učio o samoj Subotici. Shvatio sam da mi ti orijentiri nedostaju. I onda sam potpuno politički nekorektno ušao u projekt pisanja »Makovog zrna«: spojio sam autobiografski element – vlastite frustracije iz tinejdžerskog razdoblja i varirao Csáthove motive, mijenjajući im značenja, i pokušao ih dovesti do onoga što je meni najbitnije u svom mojem djelovanju – dovesti u dodir te različite, ne samo aktualne nacionalne zajednice u Subotici, nego dodimuti te povijesne slojeve koji se talože i zaboravljaju, i na taj način uzmutiti paličku vodu, koja je i ovako prljava«, rekao je Ušumović.

Po njegovim riječima, Subotičanima će biti najteže čitati »Makovo zrno«, budući da u njoj kombinira elemente stvarnosti i fikcije. »Knjiga je pisana ne kao knjiga u kojoj želim reći neku istinu o subotičkoj realnosti, nego gradim nekakve alternativne subotičke svjetove, koji onda mogu iziritirati ovdašnje čitatelje. Treba premjestiti pozornost s činjenica i pronaći koje »mišinge« stvaram«, kazao je Ušumović te dodao kako je u pisanju knjige nastojao da elementi teksta Géze Csátha ne budu vidljivi, već da daju efekt realnosti.

Književnu večer Nevena Ušumovića u Subotici organizirali su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Gradska knjižnica Subotica i Fondacija »Fokus«.

D. B. P.

ZAVRŠENA OBNOVA ZGRADE »PAULINUMA«

Na prijemu
brojni uzvanici

Tko god prođe pokraj subotičkog sjemeništa i gimnazije »Paulinum«, ne može ne zamijetiti novi sjaj kojim je zablislala netom obnovljena zgrada. Osim što je

kompletno završena izolacija i uređena fasada, promijenjeni su i prozori. Radove je financirao Fond za kapitalna ulaganja AP Vojvodine, a izvelo ih je poduzeće »Yumol« iz Subotice.

U petak, 26. studenoga, u prostorijama škole održana je »primopredaja« zgrade.

Svečanom činom nazočili su subotički biskup mons. dr. Ivan Penzeš, predsjednik Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi*, pokrajinski tajnik za gospodarstvo *István Pásztor*, pokrajinski tajnik za obrazovanje *Zoltán Jeges*, zamjenik direktora Fonda za kapitalne investicije *Imre Kern*, povjerenik za društvene djelatnosti Grada Subotice *Franjo Horvat*, savjetnica za obrazovanje pri Nacionalnom vijeću Mađara *Livia Jó Horty*, te direktor poduzeća »Yumol« *István Nagy*. Ujedno su bili nazočni i predstavnici ostalih gradskih institucija, profesori, učenici te novinari.

Nakon prigodnog programa učenika klasične gimnazije i pozdravnih govora, Imre Kern i ravnatelj gimnazije mons. *Josip Mioč* na ulaz zgrade postavili su ploču na kojoj je ispisano čijim je sredstvima zgrada obnovljena.

Dragan Muharem

U ČAST PREČISTOM SRCU MARIJINOM

Devetnica u katedrali

Zavjetna pobožnost u čast Prečistom Srcu Marijinom u subotičkoj stolnoj bazilici svete Terezije Avilske obavlja se od 1851. godine. Te je godine u župi svete Terezije tadašnji župnik *Béla Czorda* osno-

vao Molitvenu bratovštinu Prečistog Srca Marijinog, kako bi njezini članovi molili za obraćenje grešnika. Bratovština danas ne postoji, ali se zadržala dobro uhodana pobožnost, koju subotički vjernici ove godine obavljaju po 159. put.

Devetnica je započela 29. studenoga i traje do 8. prosinca. Svake večeri u 17 sati je krunica, dok je u 17:30 sveta misa uvijek na hrvatskom jeziku, kao i propovijed i pobožnost u čast Prečistom Srcu Marijinom.

Teme i propovjednici:

3. prosinca - »Bog i čovjek se raduju slobodi od grijeha« - mons. *Stjepan Beretić*
4. prosinca - »Čovjek je kroz povijest odgovoran za svoju slobodu« - vlč. *Josip Pekačević*
5. prosinca - »Bog voli vesela darovatelja« - mons. dr. *Andrija Kopilović*
6. prosinca - »Čovjek pozvan na svetost u slobodi od ovisnosti...« - dr. *Marinko Stantić*
7. prosinca - »Bog i od Marije traži slobodan pristanak« - mons. *Zlatko Koren*, župnik iz Marije Bistrice
8. prosinca - Svetkovina bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije - u 17:30 biskupska sveta misa i posveta Prečistom Srcu Marijinom.

KONCERT VIS-A »PROROCI« U SUBOTICI

Zagrljeni u duši

»Zagrljeni u duši« naslov je, a ujedno i geslo koncerta Vokalno-instrumentalnog sastava »Proroci«, koji će biti održan sutra, 4. prosinca, u dvorani KTC-a u Subotici. Početak je u 20 sati, a ulaz je slobodan. Uz »Proroke« će na ovogodišnjem koncertu nastupiti *Marija Jaramazović* uz klavirsku pratnju *Filipa Čelikovića*, te gosti iz Hrvatske: VIS »Apostoli mira« iz Zagreba i VIS »Matheus« iz Bizovca pokraj Osijeka. Svoje oduševljenje slavljenja Gospodina, kroz četiri godine rada, žele podijeliti sa svima. Na koncertu će se predstaviti duhovnim pjesmama u novijoj obradi, kao i autorskim pjesmama svih izvođača. VIS »Proroci«, kao domaćini, sve s radošću očekuju i pozivaju: »Dođite i doživite iskustvo zagrljenih u duši.«

Vokalno Instrumentalni Sastav **PROROCI**

Prigoduje koncert

ZAGRLJENI U DUŠI

ULAZ SLOBODAN

04.12.2010. u 20h

Dvorana d.o.o. KTC-a, Pačirski put br. 61

specijalni gosti:
APOSTOLI MIRA (Zagreb, Hr)
MATHEUS (Bizovac, Hr)
MARIJA JARAMAZOVIĆ (Subotica)

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
 SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
 LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
 NOVI SAD
 Koste Abraševića 16
 Redakcija: 021/4790529
 Program: 021/4790464
 SMS: 063/598441
 radiomarija.srbija@gmail.com
 www.radiomarija.rs

Kontakt:
 SUBOTICA
 Starine Novaka 58
 Redakcija: 024/692255
 Program: 024/692259
 SMS: 063/445523
 mariaradio@tippnet.rs
 www.mariaradio.rs

POMOŽITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
 Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
 21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

ISKUSTVO DOŠAŠĆA

Rosite nebesa odozgor

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Omiljena adventska pjesma poziva nas: Glas više: Budni budite! Bdište! Probuditi se – to spada u došašće. Božji dolazak ćemo prepoznati jedino ako ustanemo oda sna, ako ostavimo iluzije koje smo stvorili o životu. Došašće nije pribjegavanje lijepim snovima po danu, nego buđenje u stvarnosti. Prava stvarnost jest Bog.

Ali budući da mi najviše spavamo i potucamo se po kojekakvim danjim snovima, mi ne zamjećujemo kako Bog iz dana u dan dolazi k nama, kako nas njegova spasonosna i draga nazočnost posvuda obavlja.

BDIJ!

Ali ne radi se samo o buđenju, nego i o bdiženju kao temeljnome stavu. Tko je budan, taj svjesno doživljava svaki trenutak, taj je sasvim nazočan, taj je životan. U budnost spada i trijeznost. Budan je netko tko se ne omamljuje ni drogom ni konzumiranjem ili rastresenošću. Mnogi se u došašću omamljuju grozničavošću koju šire, budući da misle kako moraju posvršavati sva pisma na koja duguju odgovor a koji su tijekom godine odgađali. U došašću uvijek iznova čitamo biblijske opomene da trebamo bdjeti kao one mudre djevice ili kao vjerni sluga kad Gospodin dođe. Gospodin može doći kao zaručnik u noći koji nas poziva na slavlje. Ako spavamo, propustit ćemo slavlje našega očovječenja, blagdan sjedinjenja s Bogom. I samo ako smo budni i ako svakoga časa računamo s njegovim dolaskom, možemo ga primiti u svoj dom. Bdjeti, to nije samo temeljni stav došašća. I na Božić slušamo o pastirima, koji su držali noćnu stražu. Jer bdiju, naviješta im se radosna vijest o rođenju Mesije. Dobra je i nepredviđena budnost: Kad se noću probudiš i više ne možeš spavati, nemoj se tomu opirati, nego prihvati ovu priliku da svjesno bdiš. Osluškuju u noć, u tišinu, u svoje srce! Što ti Bog hoće reći? Kojega anđela ti šalje da ti navijesti radosnu vijest? Možda tada naslutiš, zašto su redovnici tako rado držali noćnu stražu. Jer upravo kad noću bdijemo, mi smo osjetljivi za otajstvo Božje koje nas želi zahvatiti.

KAPI ROSE KAO DRAGOCJENI BISERI

Za mene pjesma Rosite, nebesa ... , oblaci dažдите pravednika od moga djetinjstva spada u iskustvo došašća. Dakako da kao dijete

U došašću čezneš za

tim da se Pravednik

spusti na usahnu-

lu njivu tvoje duše

i tebe opravda. Ti

čezneš za tim da

budeš pravedan, da

budeš ispravan, da

ideš uspravno kroz

ovaj život ne uprav-

ljajući se prema

drugima. Kad nebo

u rosi daždi na tebe

Pravednika, i ti ćeš

tada živjeti ispravno,

postat ćeš pravedan,

prav, iskren, uspra-

van.

uopće nisam razmišljao o slici rose. To bijaše nešto tajanstveno, slika koja je govorila srcu, ali čiji mi je smisao ostao stran. I kako nebo treba dažđiti pravednika, to mi je kao djetetu bilo sasvim strano. Ipak me očaralo: Očito je ova pjesma u meni dodirnula duboku čežnju i posredovala mi slutnju, da će sve biti bolje, da tu nešto drugo ulazi u moj život po čemu će on biti nov i ispravan. Za ljude u Palestini rosa bijaše važan simbol. Noću je rosa padala neopazice i nevidljivo na suho polje. Čak je i pustinja ujutro posuta rosom. Na ranom jutarnjem suncu rosa se ljeska. Njene kapi izgledaju kao dragocjeni biseri, u kojima se odražava blago jutarnje svjetlo. Rosa je u Grka simbol ljubavi, u Perzijanaca simbol djevičanstva. Rosa ljubavi oplođuje usahnulo i sasušeno srce i ono opet oživi. Rosa je simbol djevičanskog, nježnog, nedodirnutog, netaknutog, neokaljanog. Kao što se Krist rađa iz djevice, tako je rosa u Perzijanaca simbol obnoviteljske i otkupiteljske snage Božje. Bog u rosi opet uspostavlja ono izvorno ovoga svijeta. Kad žega dana sagori život, tada u noći Božja rosa koja sve obnavlja pada na nas i čini nas svježima. Ona daje da u nama nastane novi život. Za Izraelce rosa bijaše slika kako se sam Bog brine za ljude i ono usahnulo u nama oplođuje nježnom rosom svoje ljubavi, da ona u nama izmamљуje novi život.

U adventskoj pjesmi pjevamo da nebo dažđi pravednika. Kao što čeznemo za rosom koja daje da ono usahnulo u nama opet procvate, tako čeznemo i za Pravednikom, za čovjekom, koji je u sebi ispravan, skladan, bez zadnjih namjera, bez mana, bez smućenosti. Čeznemo za pravednikom koji ide ravno svojim putem, koji je u sebi ispravan, koji živi ispravno. Možda sebe doživljavaš kao nepravedna. Mnogo toga u tebi nije u redu. Čak se i u tvoju ljubav prema bližnjemu upleću sebični motivi. Činiš dobro da budeš viđen, da tu budeš dobar. Ali ono pravedno, čisto, plemenito, ono potpuno i sasvim ispravno daleko je od tebe. Tako u došašću čezneš za tim da se Pravednik spusti na usahnulu njivu tvoje duše i tebe opravda. Ti čezneš za tim da budeš pravedan, da budeš ispravan, da ideš uspravno kroz ovaj život ne upravljajući se prema drugima. Kad nebo u rosi dažđi na tebe Pravednika, i ti ćeš tada živjeti ispravno, postat ćeš pravedan, prav, iskren, uspravan. Srce će ti se osvježiti rosom božanske ljubavi.

PILEĆA JUHA S TJESTENINOM

Potrebno: 4 pileća zabatka, 2 rajčice krupno narezane, 1 mrkva narezana na kockice, 2 celer krupno narezana, 1 glavica luka krupno narezana, 2 režnja krupno narezanog češnjaka, 2 lovorova lista, 100 grama sitne tjestenine, 1 žlica suhog peršina, morska sol i papar.

Priprema: Skinite kožu s zabatka i odstranite masnoću. Stavite meso u veliki lonac zajedno s rajčicom, mrkvom, celerom, lukom, češnjakom i lovorom. Sve prelijte s oko 2 litre vode, pustite da zakipi i kuhajte na laganoj vatri jedan sat. Nakon kuhanja izvadite piletinu, a juhu procijedite u drugi lonac te kroz cjediljku potisnite što više kuhanog povrća. Meso odvojite od kosti, narežite na sitnije komadiće i dodajte juhi. Dodajte po okusu sol i papar te opet pustite da zakipi. Skinite s vatre i pustite da se malo ohladi. U međuvremenu skuhaite tjesteninu u slanoj vodi, ocijedite i razdijelite po tanjurima. Tjesteninu prelijte gustom juhom. Služite toplu juhu.

POHANA I ZAPEČENA PILETINA

Potrebno: 1 pileća prsa, jaje, krušne mrvice, malo brašna, parmezan, umak od rajčice, topljeni sir, sol, papar i češnjak u granulama.

Priprema: filete izrežite na šnicle, posolite, popaprite i pospite češnjakom. Kao i obično panirajte šnicle, s time da u krušne mrvice dodate parmezan, te ih stavite peći u zagrijano ulje. Pečene šnicle stavite na papirni ubrus kako bi se masnoća ocijedila. Šnicle zatim složite na pleh obložen papirom za pečenje, te na svaku šniclu stavite 2 žlice umaka od rajčice i topljeni sir. Sve stavite u ugrijanu pećnicu na par minuta da se sir otopi. Zatim poslužite toplo uz prilog i salatu.

MEKANE ROLNICE

Potrebno za tijesto: 1 kg glatkog brašna, 500 g margarina, 4 dl kiselog vrhnja, prstohvat soli.

Potrebno za nadjev: 250 g mljevenih oraha, 200 g šećera, 100 g groždica, 2 žlice ruma, 1 žlica meda, 1 limun - ribana korica, pola žličice cimeta, 2 dl vrelog mlijeka, 2 žlice krušnih mrvica.

Priprema tijesta: Omekšali margarin pomiješati s brašnom i soli tako da se margarin smrvi do kraja, pa tek tada dodati jedno vrhnje, miješati (može mikserom) i usput uzimati što više brašna kako bi se dobila kompaktna smjesa, zatim dodati drugo kiselo vrhnje i to u dio koji je ostao brašnast.

Mijesiti ili miksati nastavkom za tijesto dok ne postane kompaktno. Ostaviti ga u hladnjaku dva sata ili bolje preko noći.

Priprema nadjeva: Izmiješajte orahe, šećer, cimet, grozdice, med i ribanu koricu limuna te prelijte sve zajedno vrelin mlijekom. Dobro izmiješati, pa dodati 2 pune žlice krušnih mrvica. Kad se tijesto izvadi iz hladnjaka, ovu količinu podijeliti na dva dijela. Uzeti prvi dio i tanko razvaljati na veličinu 60 x 60 cm. Tijesto rezati na kaiševe širine 8-10 cm te s jedne strane staviti nadjev, na oko 2 cm unutar ruba, preklopiti i tijesto tanko premazati razmućenim jajetom. Zatim ponovno preklopiti, kako bi se dobila dugačka rolna. Ovu veliku rolnu rezati na male rolnice duljine oko 4 cm. Postupak ponoviti sve dok imate tijesta. Peći na 180 stupnjeva oko 20 minuta. Još tople rolnice posuti šećerom u prahu.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Radost

darivanja

Prosinac nam donosi radost, veselje i zajedništvo, blagdane koji se redaju sve do Nove godine, u kojima svi volimo uživati. No, osim uživanja prosinac mnogima donosi i minus na bankovnim računima. Ipak, pokušajmo uživati u dolazećim blagdanima.

Međusobno darivanje odavno je prisutno u razdoblju došašća, božićnih blagdana i proslave Nove godine. Razmjena darova simbolizira neprekidnu povezanost, raduje nas, ispunjava zadovoljstvom i još više zbližava. Koliko god svi volimo dobiti dar i darivati druge, često se nađemo u nezavidnoj situaciji – što darovati?

Vjerujem kako bismo svi

voljeli obradovati mnoge i kupiti im prekrasne darove, no to je u današnje vrijeme za mnoge samo dio mašte. Darivanje bi trebalo predstavljati užitak ne samo za onoga tko prima dar, nego i za onoga tko daruje, no bojim se da će mnogima to biti opterećenje, a ne užitak.

Sigurna sam kako ima onih koji će u tome uživati i s lakoćom riješiti nadolazeće blagdane, a isto tako sam sigurna da će mnogi ove godine biti skromniji nego li prijašnjih godina.

Darivanje počinje već ovih dana, za Svetog Nikolu, zatim su tu, u našim krajevima, Materice i Oce, pa onda Božić i Nova godina. Sve u svemu, dobar povod za podebeli minus.

Činjenica je da su ovo najljepši blagdani koje trebamo gledati prije svega s duhovne strane i da u svemu tome nisu najvažniji darovi, no opet, nekako svi volimo razveseliti druge, ako nikog drugog onda bar mališane.

Važno je napomenuti kako to ne moraju i ne trebaju biti skupocjeni darovi. Često je mala sitnica draža i ljepša nego skupocjeni dar koji će završiti na nekoj ladici ili ormaru. Danas nije lako snaći se u obilju svega i svačega te odabrati prikladan dar za nekoga tko već sve ima.

Evo nekoliko savjeta što ovih blagdana možete darovati, a ne košta puno. To je naš prijedlog, a vi slobodno pustite mašti na volju (ovisno o mogućnosti).

Za odrasle:

šal
rukavice
ukrasni tanjur (na koji možete naslagati kolačiće koje ste sami pripremili i upakirati ga u celofan)
ukrasnu – mirisnu svijeću
ukrasnog anđela
nadstolnjak
planer za sljedeću godinu
domaći liker
kutiju s čokoladicama – bombonjeru
stalak ili futrolu za mobitel
toplu vestu
okvir za slike

DJECI MOŽETE DAROVATI:

razne slagalice – puzzle s kojima će se još dugo zabavljati
flomastere, bojice ili tempere
bojanke, bilježnice
razne ukrasne sličice
male autiče, kamione ili traktore
alat za male majstore
male lutkice (koje su sada hit kod djevojčica)
remeni
kutiju s omiljenim slasticama
nešto od garderobe
boje za staklo
knjgu s najljepšim pričama
pernicu
neke ukrasne šuše ili sobne papuče
šnalice, trakice za kosu
razne ukrasne kutije za nakit ili sitnice
zidni poster omiljenog nogometnog kluba

POLIKLINIKA

Jeleni Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 064/222-14-20, 063/508-811
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućne posete, prevoz pacijenata

Badawi

Pedijatrija, Ginekologija, Urologija, Neurologija, Gastroenterologija
Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorija, Alergotest
Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna hirurgija
Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

Poliklinika za vašu porodicu

Sveti Nikola, dragi djedice...

Dragi moji mališani, a i oni malo veći, ovoga vam puta na stranicama Hrcka darujemo nekoliko zanimacija kako biste se dobro pripremili za dolazak Svetog Nikole. Pažljivo pročitajte njegov oglas i čitko napišite pismo, te onda dobro očistite čizmice i čekajte darove. Naravno, nemojte zaboraviti biti dobri!

Oglas Svetog Nikole

Svim djevojčicama i dječacima na znanje i ravnanje: Pripazite na pisanje! Slova ko jaja, kvake i kljuke zadaju mi nevolje i muke. Ne mogu vaša pisma pročitati pa anđele moram neprestano nešto pitati. Zato da bi se izbjegle kojekakve zbrke, zabune, zamjene i hrpe problema, upozoravam vas na vrijeme: Reklamiranje nema!

Svi dječaci i djevojčice pripremite čiste cipele. Do šestoga prosinca prozori neka blistaju poput sunca, a i sobe neka ne budu u neredu, molim. Po razbacanim igračkama hodati ne volim! Također, navečer pokušajte što prije zaspati da bih se mogao u kuće ušuljati i nesmetano darove podijeliti, kako biste se ujutro mogli veseliti.

Molim sve mame i tate, djedove i bake da uoči Nikolinja djeci ne kupuju žvake. Jer kada se na moje čizme, nove i lijepe, žvakaće zalijepe, hodati ne mogu. Svaki puta padam s nogu do kemijske čistionice. Ne pomažu ni saonice.

Sveti Nikola u HKC »Bunjevačko kolo«

Sveti Nikola će i ove godine posjetiti mališane u Hrvatskom kulturnom centru »Bunjevačko kolo« (Preradovićeva 4.). Svi koji ga žele susresti trebaju doći u veliku dvoranu HKC-a u nedjelju, 5. prosinca, u 17 sati, kada će biti održan prigodan program i podjela paketića. Ulaznica - odnosno bon za paketić je 250 dinara.

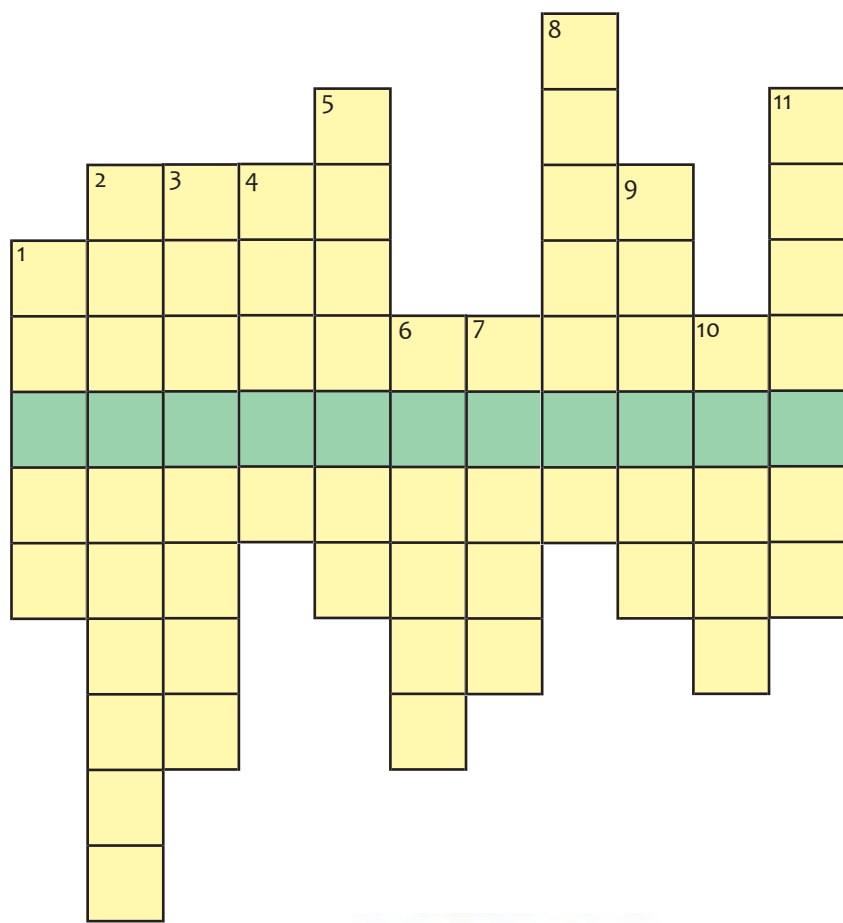
Kada ste pročitali oglas Svetog Nikole, oni malo stariji, koji već znaju pisati, mogu se još malo zabaviti. Dopuni rečenice ovim riječima:

DAROVI, SAONICE, ŠESTI, ČIZME, DJEVOJČICE, DJEČACI, IGRAČKE, PISMA, SLOVA, ANĐELI I CIPELICE

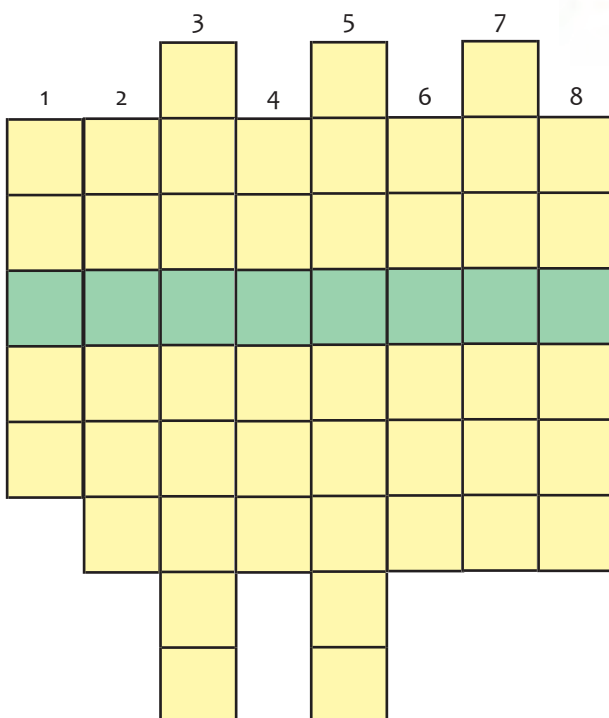
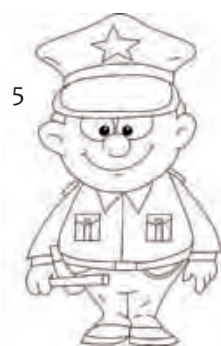
- Početkom prosinca djeca pišu _____ Svetom Nikoli.
- _____ žele od Svetoga Nikole lutke i ukosnice za kosu.
- Uoči dolaska Svetoga Nikole sva djeca čiste svoje _____.
- Jedva čekaju da stigne _____ dan mjeseca prosinca.
- Sveti Nikola za prijevoz svojih darova koristi brze _____.
- _____ pomažu Svetom Nikoli čitati dječja pisma.
- Sveti Nikola ima nove _____ na koje se zalijepe žvake.
- Sveti Nikola ne voli vidjeti po sobi razbacane _____.
- Djecu šestoga prosinca na prozoru čekaju _____.
- Sveti Nikola voli kada djeca u pismu pišu lijepa _____.
- _____ žele od Svetoga Nikole autiće i lopte.

Riječi kojima si dopunjavao rečenice upiši u križaljku. Riječ iz prve rečenice upiši u prvi stupac i tako redom do kraja. Označena slova čine ime sveca kojem se sva djeca vesele.

Prepoznavajući pojmove riješi križaljku.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Zvonimir Pelajić

Svilena buba

Pred nama je fotografija iz 1938. godine na kojoj su učenici škole u Vajskoj sa svojom učiteljicom. Na poledini fotografije netko je napisao: »Mi smo 1938. godine sa svojom učiteljicom gajili svilenu bubu. Vajska.«

Svilena buba (Bombyx mori), žučkastobijeli leptir iz reda lepidoptera, podrijetlom je iz Kine. U Europu je preni-

jeta u VI. stoljeću, pa je tako dospjela i u naše krajeve. U Vajskoj su već u prvoj polovici prošlog stoljeća kućanstva s manje zemlje u vlasništvu teško izdržavala obitelji, pa su se bavila i uzgajanjem svilene bube. Od zemljoradničke zadruge bi dobivali ličinke, gusjenice, te su bili obvezni gotove čahure prodavati zadrugi. Bio je to unosan posao, jer

je besplatnog lišća duda bilo svugdje po ulicama i putovima.

Andrija Zec sa svojom ženom Ruškom i kćerima Evicom, Marom i Ankicom godinama je gajio svilenu bubu. Ukućani su u početku jednu, a kasnije dvije sobe oslobodili za ovaj unosni posao. Stolovi, kreveti i dodatne daske služili su kao postolja na koja su stavljan grane drveća i krupna slama pšenice. U prostoriji se održavala uvijek ista temperatura, a na slamu su puštene gusjenice, koje su hranili dudovim lišćem. Lišće su brali ukućani – muškarci bi nosili ljestve, a ostali specijal-

ne kuke. Obrano lišće stavljal se u široke vreće pravljene od kudelinog platna. Gusjenice su, hraneći se u izobilju, brzo rasle, da bi se nakon mjesec dana počele skrivati u slamu i granje i polako pretvarati u velike bijelo-žute galete, čahure. Domaćin bi odredio dan kada će se čahure pokupiti i izložiti toploti, da bi leptiri uginuli i time se spriječilo oštećenje čahure. Zatim su predavane u otkupne postaje.

Uzgojem svilenih buba u to vrijeme nisu se bavila samo kućanstva. I neki učitelji u školi organizirali su s djecom hranjenje buba, pa su od zaradenog novca išli na ekskurzije. Roditelji učenika također su se uključivali u ovaj posao, a tijekom ferija školske učionice su dobro došle za uzgajanje. Među učiteljima je kao uzgajivač svilene bude ostao zapamćen Aleksandar Tanasijević.

Učitelj Momčilo Zorić je dodao: »Ovim su se bavili sve do pojave vrlo opasne štetočine – bijelog noćnog leptira podrijetlom iz Sjeverne Amerike, koji je k nama prešao iz Mađarske 1948. godine. Dudovac je napadao prvenstveno lišće duda, ali i drugo listopadno drveće. Obrana se vršila ručnim uklanjanjem gusjeničkog gnijezda, a kasnije i kemijskim preparatima.«

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKP Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

KONCERT TAMBURAŠKOG ORKESTRA HKPD-A »MATIJA GUBEC« U TAVANKUTU

3. prosinca 2010.

U NEKOLIKO REDAKA

Prosinac

Stigao je i posljednji mjesec ove godine, a kako to uvijek u životu biva – »šećer dolazi na kraju«. Stižu svi mogući praznici, fešte i proslave i sve tako do sredine siječnja, osobito u mješovitim sredinama gdje je u ovom razdoblju gotovo svaki dan povod za neku čast. Samo što će pokraj slatkog (kolači) biti dosta i slanog (hrana), a poslije slijedi gorko (pogled na vagu)...

FOTO KUTAK

Nije Palić...

KVIZ

Oton Gliha

Kada je i gdje rođen hrvatski akademski slikar Oton Gliha?
Gdje je diplomirao Likovnu akademiju?
U kojim državama se studijski usavršavao?
Koliko puta je samostalno izlagao na Venecijanskom bienalu?
Po kojim je motivima prepoznatljiv Oton Gliha?
Koje je godine i gdje umro?

21. svibnja 1914. godine u Črnomlju.
1937. godine u Zagrebu u klasi Omara Mujadžića i Ljube Babića.
U Francuskoj i Italiji.
Dva puta (1962. i 1964.).
Po svojim »Gromačama«.
19. lipnja 1999. godine u Zagrebu.

VICEVI

Dolazi otac doma i kaže sinu:

- Reci dragička!
- Dragička - kaže uzbuđeno sin.
- Zamalo da ti danas kupim tenisice!

- Imaš jednu cigaretu? - zatraži Ivica.
- Ne, odvikao sam se! - odgovori mu Perica.
- Od pušenja?
- Od davanja!

Učiteljica pita djecu:

- Tko zna što su to prilozi?
- Znam ja! - poviče Ivica.
- Vrhnje, kečap, krastavci, paprika...

NOGOMET

Nezasluženi poraz

SUBOTICA – Derbi susret 14. kola Super lige Srbije između Spartaka ZV i Crvene zvezde završio je pobjedom gostujuće momčadi (2-1), iako je sve vrijeme odnos snaga na terenu bio posve izjednačen. Golom Torbice iz opravdano dosuđenog penala u 74. minuti Spartak je poveo, no u samo par minuta golovima Koromana i Kaluđerovića, nakon velike pogreške domaćeg vratara Aleksića, iskusnija beogradska momčad zabilježila je veliku pobjedu na gostovanju u Subotici. Sljedeći prvenstveni susret Subotičani će igrati u subotu, 4. prosinca, u Jagodini protiv istoimene domaće momčadi, a trenutačno zauzimaju 7. mjesto s 18 osvojenih bodova.

Jesenski naslov

SUBOTICA – S maksimalna 33 boda, svih jedanaest pobjeda i bez primljenoga gola, nogometašice Spartaka osvojile su naslov jesenskih prvakinja Prve ženske lige. Nakon puno godina prekinuta je dominacija ekipe Mašinca iz Niša, a Subotičanke sada imaju težak zadatak obrane prve pozicije u proljetnom nastavku prvenstva.

Prijateljski susret

RUMA – U subotu, 4. prosinca, u Rumi će se odigrati prijateljski nogometni susret između reprezentacije Hrvata iz Srbije i reprezentacije Hrvata iz Srijema. Autobus iz Subotice polazi u 9 sati ispred doma DSHV-a u Subotici.

KOŠARKA

Gostovanje u Jagodini

JAGODINA – Košarkaši Spartaka gostovat će ovoga vikenda u Jagodini u 10. kolu Prve B lige Srbije i pokušati nastaviti pobjednički niz koji ih je doveo na drugo mjesto prvenstvene tablice.

Spartak – Čelarevo

SUBOTICA – Nakon slobodnog tjedna u kojemu po ligaškom rasporedu ekipa Spartaka nije igrala, slijedi nastavak prvenstvenih nadmetanja susretom 9. kola koji donosi ogled Subotičanki i gošći iz Čelareva. Susret je na programu u nedjelju, 5. prosinca, u gradskoj Dvorani sportova u Subotici.

ODBOJKA

Drugi poraz »golubica«

PANČEVO – Odbojkašice Spartak NIS-a poražene su na gostovanju kod Dinama u Pančevu (3-2) i vezale drugi uzastopni poraz u prvenstvu Superlige. Prilika za izlazak iz male rezultatske krize bit će već ovoga vikenda, kada u Subotici u 9. kolu gostuje ekipa Tenta. Unatoč porazima u posljednja dva kola ŽOK Spartak i dalje drži drugu poziciju s 18 bodova, pet manje od vodeće Crvene zvezde.

Novi ispit

VELIKO GRADIŠTE – Vodeća momčad Prve lige Srbije u odbojci – Spartak, igrat će u 9. kolu protiv momčadi VGSK na goso-

vanju u Velikom Gradištu. Poslije 8 odigranih kola Subotičani zauzimaju prvo mjesto na tablici s 20 osvojenih bodova.

RUKOMET

Neodlučeno u Novom Pazaru

NOVI PAZAR – Osvojenim bodovima na gostovanju u Novom Pazaru (21-21), rukometaši Spartak Vojputa popravili su plasman na tablici Prve lige Srbije za jedno mjesto i sada se s 12 osvojenih bodova nalaze na 6. mjestu. Sljedeći prvenstveni susret 11. ligaškog kola igrat će u nedjelju, 5. prosinca, na domaćem parketu protiv Rudara iz Kostolca.

HRVANJE

Pobjeda u derbiju

SENTA – Hrvaci Spartaka svladali su domaću momčad Sente (4-3) u derbi susretu 7. kola Prve lige i na kraju ligaškog dijela natjecanja zauzeli drugo mjesto s 19 osvojenih bodova. Prvo mjesto zauzeo je beogradski Partizan, koji će u budućem doigravanju startati s prve pozicije i prvi polufinalni susret imati protiv Proletera iz Zrenjanina. U drugom susretu slijedi repriza posljednjeg ligaškog kola i novi duel Spartaka i Sente. Doigravanje za momčadskog prvaka države na programu je ovoga vikenda.

PLIVANJE

Miting Vesnin in Špelin

KRANJ – Tradicionalni »Vesnin in Špelin«, međunarodni plivački miting, na kojem je sudjelovalo 38 klubova s oko 530 natjecatelja iz – Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Češke, Njemačke, Mađarske, Izraela, Rusije, Slovenije i Srbije održan je 27. studenoga u Kranju. Za ekipu Spartaka je nastupilo 6 plivača: Bojan Rašković, Milica Šoštarec, Momir Vujković Lamić, Silvester Lukač, Andrej Barna i Filip Hunjadi, a osvojeno je ukupno 5 medalja (1 zlatna, 2 srebrne i 2 brončane). Pojedinačni rezultati:

Kategorija 13 i 14 godina:

Bojan Rašković (1. mjesto 100 slobodno, 2. mjesto 100 leđno)

Andrej Barna (3. mjesto 100 slobodno)

Filip Hunjadi (3. mjesto 100 delfin).

Kategorija 18 godina i stariji:

Momir Vujković Lamić (2. mjesto 100 prsno).

Milica Šoštarec u reprezentaciji

SUBOTICA – Mlada plivačica Spartaka Milica Šoštarec uvrštena je u sastav reprezentacije Srbije koja će se natjecati na Prvenstvu

Centralne Europe za mlade nade, koje je na programu od 10.-12. prosinca u Beogradu. Osim selekcije domaćina, na ovom natjecanju mladih plivačkih talenata sudjelovat će i nacionalne selekcije – Mađarske, Slovenije, Češke, Slovačke, Makedonije, Poljske i Rumunjske.

TENIS

Finale Davisova kupa

BEOGRAD – Počevši od danas, petka 3. prosinca, prvim pojedinačnim susretima u Beogradu starta veliko finale Davisova kupa u kojemu se sastaju reprezentacije Srbije i Francuske. Za selekciju domaćina nastupit će: Novak Đoković, Viktor Troicki, Janko Tipsarević, Nenad Zimonjić i Ilija Bozoljac, dok će se s druge strane mreže naći Francuzi u sastavu: Gael Monfils, Giles Simon, Michael Llodra, Arnaud Clement i Richard Gasquet. Na putu do svog prvog finala u povijesti Srbija je svladala reprezentacije SAD, Hrvatske i Češke.

STOLNI TENIS

Maksimalna pobjeda

SUBOTICA – Prva momčad Spartaka zabilježila je rutiniranu pobjedu protiv gostujuće ekipe Vršca (3-0), nastavila s dobrim igrama u prvenstvu i zadržala šanse za dobar plasman u vrhu Prve lige, koji donosi i bolju poziciju u doigravanju za naslov prvaka države.

Pobjeda Spartaka II

BAČKI PETROVAC – Stolnotenisači druge momčadi Spartaka zabilježili su novu pobjedu u prvenstvu Druge lige sjever, ovoga puta na gostovanju u Bačkom Petrovcu (4-2). Bodove Subotičanima donijeli su Robert Takarics i Branko Brstina s po dvije pobjede u pojedinačnim susretima. Spartak II se trenutačno nalazi na 5. mjestu ligaške tablice, a sljedeći susret igrat će ovoga vikenda u Subotici protiv momčadi Gorice iz Bačke Topole.

Jugoton

Prodavnica BEOGRAD
Nušićev 27
011 322 53 62

Prodavnica SUBOTICA
Matka Vukovića 5
024 522 920

CROATIA RECORDS

JUGOTON - CROATIA RECORDS d.o.o.
Sremska Kamenica, Branka Ćopića 12
jugotoncrorec@gmail.com
www.crorec.hr

www.jugoton.rs office@jugoton.rs

POGLED S TRIBINA

Bogatstvo talenta

Protekli je tjedan ponovno dokazao dobro poznatu istinu o hrvatskom sportskom talentu. Uvijek ga ima i pokazuje se u izvrsnim rezultatima, bilo o kom sportu da je riječ. Je li to nogomet, skijanje ili plivanje, posve je svejedno.

Najbolja hrvatska skakačica u vis Blanka Vlašić u Monte Carlu je službeno proglašena najboljom atletičarkom svijeta za ovu godinu, što je za jednu malu državu kakva je Hrvatska gotovo nezamislivo. Opet, njezina kolegica iz reprezentacije, bacačica diska Sandra Perković, proglašena je u Beogradu najboljom mladom atletičarkom Europe, pa se sada već postavlja pitanje - postaje li Hrvatska i svojevrsnom mini silom u svijetu vrhunске atletike? Što se tiče rukometa, tu su dečki koje predvodi Ivano Balić, službeno najbolji rukometaš svijeta svih vremena, uvijek u glavnim rolama, a posljednja od njih bila je u nedjelju kada je Zagreb CO deklarirao Flensburg s pet golova razlike i osigurao drugo mjesto u kvalifikacijskoj skupini Lige prvaka, ukoliko bude bodovno izjednačen s Nijemcima. Da sve bude još ljepše u posljed-

njem tjednu studenoga pobrinula se i najbolja hrvatska, ali i dva puta uzastopno najbolja europska plivačica na 50 m leđnim stilom na netom završenom Europskom prvenstvu u plivanju u malim bazenima. Iako bez odličja, i četvrta mjesto Marina Draganje i štafetne momčadi vrijedna su pažnje u ogledu s daleko nadmoćnijim europskim plivačkim velesilima. Počela je i skijaška sezona u kojoj ponovno očekujemo od Ivice Kostelića vrijedne rezultate u natjecanju Svjetskog kupa, jer su nas on i njegova legendarna sestra Janica popriлично razmazili gomilom zlatnih i ostalih odličja s olimpijskih igara i svjetskih prvenstava.

Na koncu, kada budete čitali ovaj tekst znat ćemo rezultat koji su jučer napravili Dinamo i Hajduk u natjecanju nogometne Lige Europe i jesu li bliže ili dalje od europskog proljeća – sna koji bi potvrdio realnost i hrvatskog talenta, kada je u pitanju klupski nogomet. Reprezentativni je to već odavno potvrdio osvajanjem trećeg mjesta na SP-u u Francuskoj 1998. godine.

D. P.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Sve tri prvoplasirane momčadi 1. HNL zabilježile su pobjede u susretima 17. kola, pa je raspored na prvenstvenoj tablici ostao identičan. Lider Dinamo bio je bolji u derbiju protiv Rijeke na Kantridi (2-0), Hajduk je teškom mukom svladao gostujuć

Osijek (2-1), dok je Cibalia rutinirano svladala Šibenik (3-1) na svom terenu u Vinkovcima.

Ostali rezultati 17. kola: Varaždin – Split 0-0, Slaven – Inter 0-0, Karlovac – Zadar 1-0, Zagreb – Istra 1961 0-1, Lokomotiva – Hrv. dragovoljac 3-2.

Tablica: Dinamo 44, Hajduk 37, Cibalia 30, Split 27, Inter 25, Rijeka, Varaždin 24, Slaven, Karlovac 23, Zadar 22, Osijek, Lokomotiva 21, Zagreb 20, Šibenik 18, Istra 15, Hrv. dragovoljac 6.

RUKOMET

Velika partija Zagreba

Rukometaši hrvatskog prvaka Zagreb CO-a zabilježili su veliku pobjedu protiv njemačkog Flensburga (31-26) u susretu 6. kola skupine D europske Lige prvaka. Pobjeda od pet golova razlike anulirala je prošlotjedni poraz od tri gola, pa će se u slučaju istog broja bodova na koncu natjecanja u skupini Zagrebaši naći ispred Flensburga. U sljedećem kolu, koje je na programu već ove subote, hrvatski prvak dočekuje momčad Bosne na svom terenu.

KOŠARKA

Novi poraz Cibone

Nakon domaćeg poraza u Euroligi protiv Barcelone (66-80), košarkaši Cibone poraženi su protiv Igokee (76-62) u 9. kolu regionalne NLB lige. Zadar je neočekivano poražen na domaćem parketu od Krke (94-100), a jedinu hrvatsku pobjedu u ovom kolu zabilježio je Zagreb i to protiv hrvatskog predstavnika Cedevite. Na tablici vodi Krka s 15 osvojenih bodova, a hrvatski dvojac Cedevita i Zagreb nalaze se na 5. i 6. mjestu s 14 osvojenih bodova.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rsKod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtnе pomoći koju daje PIO.

JOSIP STIPIĆ, CROSS COUNTRY BIKIKLIST

Vrijeme za oproštaj

Zbog obveza na poslu i nemogućnosti adekvatnog treninga, više se neću aktivno natjecati

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nakon dugogodišnjeg aktivnog bavljenja cross country biciklizmom, tijekom kojeg je postao višestrukim državnim prvakom u svojoj starosnoj kategoriji, Josip Stipić, član Biciklističkog kluba »Coyotes« s Palića, sve ozbiljnije razmišlja o povlačenju s natjecanja u ovoj atraktivnoj biciklističkoj disciplini. U kraćem razgovoru koji smo vodili između njegova dva putovanja za Englesku (Josip je, naime, profesionalni vozač teretnih kamiona i vozi diljem Europe), nastojao je opravdati razloge zbog kojih će u budućnosti najvjerojatnije bicikl voziti isključivo »za svoju dušu«.

»Na posljednjem državnom prvenstvu u cross countryju, održanom na Fruškoj gori, po treći put uzastopno sam postao prvakom u svojoj starosnoj kategoriji biciklista mastera preko 50 godina starosti. Time sam potvrdio svoju dominaciju u posljednjih nekoliko godina na najvažnijim natjecanjima u našoj državi«, kaže Josip Stipić.

ZANIMLJIV I TEŽAK SPORT

Za one koji se slabije razumiju u biciklistički sport, naš sugovornik je pojasnio neke detalje u svezi s ovom disciplinom koja pokraj vještine u vožnji iziskuje i dobru tjelesnu kondiciju potreb-

nu za svladavanje prepreka koje se nalaze na stazi.

»Staze za natjecanje u cross country biciklizmu nalaze se gotovo uvijek u planinskim predjelima, njihova prosječna dužina varira od 4 do 6 km, a dopušteno je svega 10 posto asfaltne ceste. Na svakoj natjecateljskoj trasi postoji veliki broj ekstremnih uzbrdica i nizbrdica, s raznoraznim preprekama poput nekog potočića ili rječice, obojenog stabla, što u takovim prilikama iziskuje silazak s bicikla i trčanje s biciklom na leđima. Prosječna brzina koja se postiže tijekom vožnje je negdje između 13 i 17 km/sat, a otprilike je potrebno dva sata za svladavanje cijele utrke jer se vozi 5-7 krugova na kružnoj stazi, što u konačnom zbroju iznosi oko 30 km čiste vožnje. Na posljednjem državnom prvenstvu voženom na Stražilovu (Fruška gora) postigao sam vrijeme 1 sat i 57 minuta, a u ovom sportu se ne vodi evidencija najboljih rezultata jer je svaka staza drugačija zbog svoje prirodne konfiguracije terena na kojem je postavljena. Tako se ne mogu uspoređivati rezultati postignuti primjerice na Žablaku, Kopaoniku ili Crnoj travi, gdje se sve organiziraju i voze utrke u cross country biciklizmu. Ipak, neko prosječno kvalitetno vrijeme za prolazak cijele staze je tu oko dva sata vožnje.«

RAZLOZI ZA RASTANAK

»Posljednjih deset godina vozim međunarodnu špediciju i puno vremena provodim za upravljačem kamiona, pa mi je sve teže organizirati kvalitetan trening bez kojeg nema ni dobrih rezultata. Svih proteklih godina sam na sva svoja 'puto-

Bicikl

Josip Stipić danas vozi vrhunski švicarski BMC bicikl, koji je specijaliziran za vožnju na svim stazama, a kako sam kaže, ima želju otisnuti se skupa s društvom na neki duži biciklistički put prema moru ili nekoj planini.

vanja' nosio i bicikl, koristeći svaki slobodan trenutak i predah između vožnje trenirati i vježbati cross country. Tako sam trenirao na stazama Njemačke, Belgije, Francuske i ostalih europskih zemalja, vozeći bicikl po nepristupačnim terenima i kamion po državnim autocestama. Zbilja volim voziti bicikl i uvijek uživam kada imam priliku sjesti i voziti se bilo gdje za to postoji prilika. Bilo da je to na asfaltiranoj cesti ili na krševitom terenu neke planine. Jednostavno je u pitanju ljubav prema biciklizmu. Za posljednje državno natjecanje sam se uspio spremi i zahvaljujući razumijevanju Karolya Bate, vlasnika špedicije za koju vozim, i ako bih možda pronašao način za daljnje aktivno bavljenje ovom zahtjevnom biciklističkom disciplinom, možda bih odgodio ovaj najavljeni rastanak.«

Iako najavljuje povlačenje s biciklističkih natjecanja, Josip Stipić će ostati vjeran svojoj ljubavi prema ovom sportu i uvijek će, kada mu to vrijeme i obveze dozvole, voziti se kilometrima najraznovrsnijih staza.

»Vozit ću bicikl dokle god budem mogao sjesti na njega i okretati pedale«, zaključio je razgovor trostruki uzastopni državni prvak u cross country biciklizmu.

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

PETAK
3.12.2010.

05.55 - Najava programa
 06.00 - Trenutak spoznaje (R)
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.07 - Lugarnica 19, serija
 09.52 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Tajne velikog Mekonga, dokumentarna serija
 11.15 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.32 - More ljubavi, telenovela
 13.20 - Život u Africi, serija
 14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.20 - Drugo mišljenje
 15.05 - Jelovnici izgubljenog vremena
 15.30 - Dobra večer, lijepa Maro - emisija pučke i predajne kulture
 16.00 - Hrvatska uživo
 16.50 - Vijesti
 17.10 - Proces
 17.35 - Iza ekrana
 18.14 - Naši i Vaši, TV serija, pilot
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Misija: Zajedno
 21.45 - Dnevnik 3
 22.15 - Vijesti iz kulture
 22.25 - Peti dan, talk-show
 23.20 - Filmski maraton: Izlazeće sunce, američki film
 01.25 - Filmski maraton: Predvečerje, američko-njemački film
 03.20 - Pravi igrači, serija (R)
 04.05 - Peti dan, talk-show (R)

06.15 - Najava programa
 06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
 07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
 07.30 - Batman i hrabri superjunaci, serija
 07.55 - Mala TV:
 -- -- - TV vrtić: Afrika
 -- -- - Profesor Baltazar: Krojač Silvestar
 -- -- - Tajni dnevnik patke Matilde: Sportski život patke Matilde
 08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
 08.50 - Školski program: Kako gledati kazalište

-- -- - Puni krug
 -- -- - Glazbeceda: Duo
 09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Eureka 3, serija
 14.10 - Školski program: Kako gledati kazalište (R)
 -- -- - Puni krug (R)
 -- -- - Glazbeceda: Duo
 14.55 - Kojak 2, serija
 15.45 - Kojak 2, serija
 16.40 - Tree Hill 6, serija za mlade
 17.25 - U uredu 4, humoristična serija
 17.45 - Briljanteen
 18.30 - Županijska panorama
 18.50 - Beaver Creek: Svjetski skijaški kup (M) - spust, prijenos
 19.55 - Hit dana
 20.05 - Filmovi naših susjeda: Profesionalac, srpski film
 21.45 - Muškarci na stablima, serija
 22.35 - Umorstva u Midsomeru 12b, mini-serija
 00.10 - Pravi igrači, serija
 00.55 - Kraj programa

06.15 Naši najbolji dani, serija
 07.05 Gospodin Magoo, crtana serija
 07.30 Bumba, crtana serija
 07.45 Graditelj Bob, crtana serija
 07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, crtana serija
 08.20 Roary, crtana serija
 08.45 Zauvijek zaljubljeni, serija
 09.45 Slomljeno srce, serija
 10.50 Gumus, serija
 12.40 IN magazin R
 13.25 Provjereno, informativni magazin
 14.25 Zauvijek zaljubljeni
 15.20 Slomljeno srce, serija
 16.15 Gumus, serija
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Gumus, serija - nastavak
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Supertalent uživo
 22.30 Ljudi u crnom 2, film
 00.05 Lažljivac, igrani film
 01.45 Loganov rat: U ime časti, igrani film R
 03.20 Ezo TV, tarot show
 04.50 IN magazin R
 05.35 Kraj programa

06.00 Miffy, animirana serija
 06.20 RTL ritam zona - Urban, glazbena emisija
 08.20 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09.35 Večera za 5, lifestyle emisija
 10.45 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 11.15 1001 noć, dramska serija (R)
 12.05 Ezel, dramska serija (R)
 13.00 Klon, telenovela (dvije epizode)
 14.45 Andeo i vrag, telenovela (dvije epizode)
 15.40 Osveta ljubavi, telenovela
 17.20 Bibin svijet, humoristična serija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 20.00 1001 noć, dramska serija (dvije epizode)
 21.30 Specijalist, igrani film, akcijski triler
 23.30 U dobru i zlu, igrani film, (prvi dio)
 00.10 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.25 U dobru i zlu, igrani film, (drugi dio)
 01.55 Tajanstveni junaci, film
 03.55 Astro show, emisija uživo

SUBOTA
4.12.2010.

06.10 - Najava programa
 06.15 - Drugo mišljenje (R)
 07.10 - Iza ekrana (R)
 07.35 - Dobra večer, lijepa Maro - emisija pučke i predajne kulture
 08.00 - Hrvatska kronika BiH
 08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Dan odmetnika, film
 09.40 - Skica za portret
 09.55 - Vijesti iz kulture
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Kućni ljubimci
 10.45 - Normalan život, emisija o obitelji (R)
 11.25 - Opera box
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Veterani mira, emisija za branitelje
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi
 14.40 - Kulturna baština
 14.55 - Eko zona
 15.25 - Život: Biljke, dokumentarna serija
 16.20 - Euromagazin

16.55 - Vijesti
 17.05 - Reporter: Robinja - put prema slobodi
 18.10 - U istom loncu, kulinarski show
 18.45 - Potrošački kod
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Ples sa zvijezdama, 1. dio (6/8)
 21.35 - Ples sa zvijezdama, 2. dio (6/8)
 21.55 - Momci s Madisona 3, serija
 22.45 - Vijesti
 23.00 - Vijesti iz kulture
 23.10 - Pakleni udar, film
 00.45 - Filmski maraton: Poljubac smrti, film
 02.25 - Filmski maraton: Neznanka iz vlaka, američki film
 03.55 - Reprizni program
 05.10 - U istom loncu, kulinarski show (R)

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
 07.55 - Najava programa
 08.00 - crtana serija
 08.25 - Plesne note, serija za djecu
 08.50 - Vrijeme je za Disneyja: Little Einsteins
 -- -- - Vrijeme je za Disneyja: Moji prijatelji Tigar i Pooh
 09.40 - Pustolovine Sare Jane 2, serija za djecu
 10.05 - Ni da ni ne
 11.00 - Tjorven i dragi kamen, švedski film za djecu
 12.35 - M. Ravel: Moja majka guska, snimka
 13.25 - Briljanteen (R)
 14.10 - Filmska matineja: Lice s naslovnice, kanadski film
 15.40 - Koncert zabavne glazbe
 16.45 - Magazin LP
 17.15 - Rukomet, LP: CO Zagreb - Bosna Sarajevo, prijenos
 18.50 - Beaver Creek: Svjetski skijaški kup (M) - super G, prijenos
 19.15 - Košarka, NLB liga: Cibona - Zadar, prijenos
 22.05 - HNL - emisija
 22.55 - Warehouse 13, serija
 23.40 - Glazbeni specijal
 00.10 - Vrijeme je za jazz: Jazziana Croatica
 01.15 - Kraj programa

06.25 Zvuk srca, igrani film
 08.20 Bračne vode, serija

HRT1, SUBOTA,
4.12.2010., 14.40
KULturna BAŠTINA
BARANJSKE ŠETNJE -
BANSKA KOSA

08:50 Peppa, crtana serija
 09:05 Timmy Time, crtana serija (23/52)
 09:15 Winx, crtana serija (23/52)
 09:40 Chuggington, crtana serija (25/52)
 09:55 Ben 10: Alien Force, crtana serija (3/20)
 10:25 Dog stories memori kviz
 10:40 Televizijska posla, serija
 11:10 Frikovi, serija (14/16)
 12:10 Smallville, crtana serija
 13:10 Privatna praksa, serija
 14:10 Lažljivac, igrani film R
 15:55 Ljudi u crnom 2, igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Ljudi u crnom 2, igrani film R - nastavak
 17:45 Lud, zbunjen, normalan, serija (14/31) R
 18:25 Lud, zbunjen, normalan, serija (13/31) R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 7 sekundi, igrani film
 22:00 Grieh, igrani film
 23:50 U posljednjoj fazi, igrani film
 02:00 Akcijska zvijezda, igrani film
 03:25 Ezo TV, tarot show
 04:55 Grad kriminala, igrani film
 06:30 Kraj programa

06.00 Miffy, crtana serija
 06.40 YooHoo i prijatelji, crtana serija (R)
 07.15 Bakugan, crtana serija
 07.40 Crvene kapice, crtana serija
 08.10 Učilica, kviz za djecu (uživo)
 08.45 Ekkluziv tabloid, magazin (R)
 09.10 Sinovi i kćeri,

Baranju od Bačke i Slavonije dijele Dunav i Drava, a granica prema Mađarskoj teče kroz beskrajnu ravninu, prepoznatljivu konstantu ovog krajolika. Iz ravnice uzdiže se Bansko brdo ili kosa gdje su smještene naselja idilično sklopljena s okolišem. Beli Manastir, Batina, Kneževi Vinogradi, Karanac...

Scenaristica i urednica:
Edda Dubravec
Redatelj:
Luka Marotti

humoristična serija
09.55 Bibin svijet, humoristična serija (R)
10.30 Malcolm u sredini, humoristična serija
11.25 Najbolji tim, igrani film, drama (R)
13.25 U dobru i zlu, igrani film, komedija
15.35 Grozna cura, igrani film, komedija
17.25 Zvijezde Ekstra: Tiger Woods, zabavna emisija
18.30 RTL Danas
19.05 Heroji među nama, reality (R)
20.00 Nema predaje, igrani film, akcijski
22.05 Specijalist, igrani film
00.05 Pakleni hotel, igrani film, komedija (R)
01.45 Astro show, emisija uživo
02.45 Tajanstveni junaci, igrani film, komedija

**NEDJELJA
5.12.2010.**

05.40 - Najava programa
05.45 - Duhovni izazovi (R)
06.15 - Euromagazin (R)
07.00 - Mala TV:
-- -- - TV vrtić: Afrika (R)
-- -- - Ninin kutak: Lutke iznenađenja
-- -- - Danica: Danica i žirafa (R)
-- -- - Profesor Baltazar: Amadeusove uši
-- -- - Tajni dnevnik patke Matilde: Sportski život patke Matilde (R)
-- -- - Bembove priče: Mucka
-- -- - Čarobna ploča - 7 kontinenta: Južna Amerika (R)

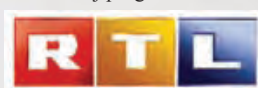
08.00 - Prijatelji, zabavni show za djecu
08.55 - Nora Fora, TV igra za djecu
09.50 - Vijesti iz kulture
09.55 - Vijesti
10.05 - Foyleov rat 7, mini-serija
11.40 - manjinski MOZAIK
12.00 - Dnevnik
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.35 - Vijesti
15.45 - Varaždin: U rukama anđela, humanitarna akcija
17.45 - Lijepom našom: Metković (2.)
18.45 - Globalno sijelo
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - 1 protiv 100, kviz
21.05 - Stipe u gostima 3, TV serija
21.45 - Snivaj, zlato moje - hrvatski film
23.20 - Vijesti
23.35 - Vijesti iz kulture
23.45 - Nevjerna žena, francuski film
01.20 - Reprizni program
04.50 - Plodovi zemlje

07.00 - Panorame turističkih središta Hrvatske
07.10 - Najava programa
07.15 - Hofkapelle München i Zbor Chorus Angelicus u Varaždinu
08.15 - Zlatna kinoteka: Gradić Peyton, američki film
10.50 - Portret crkve i mjesta
11.00 - Mursko Središće: Misa, prijenos
12.00 - Biblija
12.15 - Jednog Božića, američki film
13.50 - Dubravko Jelačić Bužimski: Ponoćna igra
14.55 - HNL: Dinamo - Varaždin, prijenos
16.50 - Olimp - sportska emisija
17.15 - Hokej na ledu, EBEL liga: Medveščak - Jesenice, prijenos
20.05 - Devil's Brigade, američki film
22.20 - Posebni dodaci, emisija o filmu
22.50 - Filmski butik: Sanjari, film
00.40 - Garaža
01.10 - Kraj programa

07.30 Brza blagajna, crtana serija (1/8)
08.00 Peppa, crtana serija
08.15 Timmy Time, crtana serija (24/52)
08.25 Winx, crtana serija
08.50 Chuggington, crtana serija (26/32)
09.05 Ben 10: Alien Force, crtana serija (4/20)
09.35 Dog stories memori kviz
09.50 Automotiv, auto-moto magazin
10.20 Magazin Lige prvaka
10.50 Novac, business magazin
11.20 Zbogom, bivši, serija
12.20 Privatna praksa, serija
13.15 Zvuk srca, igrani film R
15.20 Supertalent - polufinale, show R
17.00 Vijesti Nove TV
17.10 Supertalent - polufinale R, show - nastavak
17.45 Lud, zbunjen, normalan, serija (28/31) R
18.30 Lud, zbunjen, normalan, serija (16/31) R
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Periferija City, serija
21.05 Klik - za savršen život, igrani film
23.05 Red Carpet, showbiz magazin
00.30 7 sekundi, igrani film R
02.10 Grieh, igrani film R
03.45 Red Carpet, showbiz magazin R
05.00 Kraj programa

05.55 Miffy, animirana serija
06.40 Yoohoo i prijatelji, serija
07.15 Bakugan, crtana serija
07.40 Crvene kapice, serija
08.10 Malcolm u sredini
09.20 Jezikova juha, reality show (R)
10.20 Hrvatski top model by Vanja Rupena - Best of
11.25 Columbo: Točna težina, kriminalistička serija
13.10 Mandolina kapetana Corellija, igrani film
15.25 Nema predaje, igrani film, akcijski (R)
17.30 Discovery: Preživjeti divljinu - Bearov vodič za preživljavanje
18.30 RTL Danas, informativna emisija
19.05 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin
20.00 Step Up, igrani film, romantični/ glazbeni
22.10 CSI: Miami, kriminalistička serija
23.55 Sretni brojevi, film
01.25 Astro show, uživo
02.25 Rođen 4. srpnja, igrani film, drama (R)

**PONEDJELJAK
6.12.2010.**

05.45 - Split: More (R)
06.15 - Mir i dobro (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.07 - Lugarnica 19, serija
09.52 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Tajne velikog Mekonga, serija
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi, telenovela
13.20 - Život u Africi, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Normalan život, emisija o obitelji
15.00 - Luda kuća 3, humoristična serija
15.40 - Glas domovine
16.15 - Hrvatska uživo
17.00 - Vijesti
17.35 - 8. kat, talk-show
18.31 - Naši i Vaši, TV serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica: Zločin u privatizaciji nikad ne zastarijeva, 1. dio
21.20 - Latinica: Zločin u privatizaciji nikad ne zastarijeva, 2. dio
21.55 - Poslovni klub
22.30 - Dnevnik 3
23.10 - Nicolaus Harnoncourt - putovanje u vlastitu nutrinu, film
00.00 - 80 godina Simfonijskog orkestra HRT-a, snimka koncerta
01.00 - Život u Africi, serija
01.45 - Eureka 3, serija (R)
02.30 - Fringe - Na rubu 1, serija (R)
03.15 - Skica za portret
03.30 - Glas domovine (R)
04.00 - Poslovni klub (R)
04.30 - Latinica: Zločin u privatizaciji nikad ne zastarijeva

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi
07.05 - Johnny Bravo, serija
07.30 - Batman i hrabri super junaci, crtana serija
07.55 - Mala TV
-- -- - TV vrtić
-- -- - Brlog
-- -- - Profesor Baltazar

08.25 - Dvorac igračaka, serija za djecu (R)
08.50 - Školski program:
-- -- - Boli glava (2/6)
-- -- - Na glasu
09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
10.00 - Beverly Hills 4, serija
10.45 - More
11.15 - Lijepom našom: Metković (2.)
12.15 - Reporter: Robinja - put prema slobodi
13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program: (R)
-- -- - Boli glava (2/6) (R)
-- -- - Na glasu
15.00 - Kojak 2, serija
15.50 - Kojak 2, serija
16.45 - Tree Hill 6, serija za mlade
17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
17.55 - Ritam tjedna, glazbeni magazin
18.30 - Županjska panorama
19.00 - Tajne velikog Mekonga, serija (R)
19.50 - Hit dana
20.00 - TV Bingo Show
20.45 - Veliki hakleri, film
22.35 - Fringe - Na rubu 1, serija
23.30 - Kalifornikacija 2, serija
00.00 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
00.45 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 1, serija
01.30 - Ciklus ratnih filmova: Najduži dan, film
03.10 - Kraj programa

06.05 Naši najbolji dani, serija
06.55 Gospodin Magoo, crtana serija (20/65)
07.20 Bumba, crtana serija
07.35 Graditelj Bob
07.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (8/13)
07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, crtana serija (14/26)
08.20 Roary, crtana serija
08.45 Zauvijek zaljubljeni
09.45 Slomljeno srce, serija
10.50 Gumus, serija (15/100)
12.40 IN magazin R
13.25 Najbolje godine, serija
14.25 Zauvijek zaljubljeni
15.20 Slomljeno srce, serija
16.15 Gumus, serija (16/100)
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Gumus, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Najbolje godine, serija
21.05 Lud, zbunjen, normalan
21.45 Lud, zbunjen, normalan
22.30 Čistač, igrani film
23.45 Večernje vijesti

00:00 Čistač, igrani film
00:35 Klik - za savršen život, igrani film R
02:25 Seks i grad, serija
02:55 Bračne vode, serija
03:20 Highlander 2, film
05:05 Ezo TV, tarot show
06:05 Kraj programa

05.30 Miffy, animirana serija
05.45 RTL ritam zona - Pop hitovi, glazbena emisija
07.55 Zabranjena ljubav, sapunica
09.10 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
10.25 Ekkluziv s Tatjanom Jurić, magazin (R)
11.15 1001 noć, serija
12.50 Klon, telenovela
14.40 Andeo i vrag, telenovela
15.35 Osveta ljubavi
17.20 Bibin svijet, humoristična serija
18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 1001 noć
21.00 Ezel, dramska serija
22.05 Utjerivač pravde, film
23.50 RTL Vijesti
00.05 Konačna odluka, film
02.25 Astro show
03.25 CSI: Miami, kriminalistička serija

**UTORAK
7.12.2010.**

05.55 - Najava programa
06.00 - Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.07 - Lugarnica 19, serija
09.52 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - San Tunes - The Dance Festival in the Kalahari, dokumentarni film
11.15 - Debbie Travis preuređuje 1
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi, telenovela
13.20 - Život u Africi, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.20 - Među nama
15.00 - Luda kuća 3, humoristična serija
15.40 - Znanstvena petica
16.15 - Hrvatska uživo
17.00 - Vijesti

17.35 - 8. kat, talk-show
18.31 - Naši i Vaši, TV serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Hrvatsko proljeće: Čisti računi, serija
21.05 - Država, selo, grad
22.25 - Dnevnik 3
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Lica nacije
23.55 - CSI: Las Vegas 9, serija (R)
00.40 - Život u Africi, serija
01.25 - Eureka 3, serija (R)
02.10 - Fringe - Na rubu 1, serija (R)
02.55 - Završni udarac 2, serija (R)
03.40 - Skica za portret
04.00 - 8. kat, talk-show
04.40 - Znanstvena petica (R)
05.10 - Lica nacije (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
07.05 - Johnny Bravo, serija
07.30 - crtana serija
07.55 - Mala TV:
-- -- - TV vrtić
-- -- - Ninin kutak
-- -- - Crtani film
-- -- - Danica
08.25 - Dvorac igračka, serija za djecu (R)
08.50 - Školski program:
-- -- - Navrh jezika
-- -- - Kratki spoj
09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
10.00 - Beverly Hills 4, serija
10.45 - Globalno sijelo
11.15 - Prizma, magazin
12.00 - U istom loncu, kulinarski show
12.35 - Euromagazin
13.05 - Proces
13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program:
-- -- - Navrh jezika (R)
-- -- - Kratki spoj
15.00 - Kojak 2, serija
15.50 - Kojak 2, serija
16.45 - Tree Hill 6, serija za mlade
17.30 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
18.30 - Županijska panorama
19.00 - San Tunes - The Dance Festival in the Kalahari, dokumentarni film (R)
19.55 - Hit dana
20.10 - Rukomet, EP (Ž): Hrvatska - Island, prijenos
21.55 - CSI: Las Vegas 9, serija
22.40 - Fringe - Na rubu 1, serija
23.35 - Završni udarac 2, serija
00.20 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija

01.05 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 1, serija
01.50 - Ciklus ratnih filmova: Mladi lavovi, američki film
03.30 - Kraj programa

06.05 Naši najbolji dani, serija
06.55 Gospodin Magoo, serija
07.20 Bumba, crtana serija
07.35 Graditelj Bob, serija
07.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, serija
08.20 Roary, crtana serija
08.45 Zauvijek zaljubljeni, serija (48/140) R
9.45 Slomljeno srce, serija
10.50 Gumus, serija
12.40 IN magazin R
13.25 Najbolje godine, serija
14.25 Zauvijek zaljubljeni, serija (49/140)
15.20 Slomljeno srce, serija
16.15 Gumus, serija (17/100)
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Gumus, serija - nastavak
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Najbolje godine, serija
20.40 Liga prvaka: Manchester Utd. - Valencia, prijenos
22.45 Večernje vijesti
23.00 Mr. Bean, serija (14/14)
23.30 Sažeci Lige prvaka
00.00 Čistač, igrani film R
01.30 Seks i grad, serija
02.00 Bračne vode, serija
02.25 Šuma zla, igrani film
04.00 Ezo TV, tarot show
05.00 IN magazin R
05.45 Kraj programa

05.25 Miffy, animirana serija
05.45 RTL ritam zona - Priča o..., glazbena emisija
06.45 RTL ritam zona - Top 40 domaći, emisija
07.45 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
09.00 Večera za 5
10.15 Ekkluziv Tabloid
10.40 1001 noć
11.50 Ezel, dramska serija (R)
12.50 Klon, telenovela
14.35 Andeo i vrag, telenovela
15.35 Osveta ljubavi
17.15 Bibin svijet, serija
18.00 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.05 Večera za 5
20.00 1001 noć
20.45 Ezel, dramska serija
21.35 Jezikova juha, reality show
22.35 Dani slave, film
00.20 RTL Vijesti

00.35 Konačna odluka, film
02.50 Astro show, emisija uživo

**SRIJEDA
8.12.2010.**

06.00 - Najava programa
06.05 - Među nama (R)
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.07 - Lugarnica 19, serija
09.52 - Vijesti iz kulture
10.00 - Vijesti
10.10 - Im Reich des gelben Berges, film
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.32 - More ljubavi
13.20 - Život u Africi, serija
14.05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14.18 - Riječ i život: Što darovati za Božić?, religijski program
15.00 - Luda kuća 3, humoristična serija
15.40 - Alpe Dunav Jadran
16.15 - Hrvatska uživo
17.00 - Vijesti
17.31 - 8. kat, talk-show
18.25 - Naši i Vaši, TV serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - The Day John Lennon Died, dokumentarni film
21.05 - Novo doba, TV serija
22.10 - Mi Hrvati
22.50 - Dnevnik 3
23.20 - Vijesti iz kulture
23.30 - Drugi format
00.20 - Život u Africi, serija
01.05 - Eureka 3, serija (R)
01.50 - Fringe - Na rubu 1, serija (R)
02.35 - Nove avanture stare Christine 4, serija
02.55 - Prekid programa
05.00 - Mi Hrvati (R)
05.30 - Alpe Dunav Jadran (R)

06.15 - Najava programa
06.20 - More ljubavi, telenovela (R)
07.05 - Johnny Bravo, crtana serija
07.30 - crtana serija
07.55 - Mala TV:
-- -- - TV vrtić
-- -- - EBU drama
08.25 - Dvorac igračka, serija za djecu (R)
08.50 - Školski program:
-- -- - EBU dokumentarac za mlade

-- -- - Ta politika
09.35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
13.30 - Eureka 3, serija
14.15 - Školski program: (R)
-- -- - EBU dokumentarac za mlade (R)
-- -- - Ta politika
15.00 - Kojak 2, serija
15.55 - Košarka, EL (Ž): Gospić - Fenerbahce, prijenos
17.35 - Dva i pol muškarca 6, humoristična serija
17.55 - Dokumentarni program
18.30 - Županijska panorama
19.00 - Im Reich des gelben Berges, film
19.45 - Hit dana
19.56 - Putne bilježnice: Kuba, serija (R)
20.25 - Nogomet, LP - emisija
20.35 - Nogomet, LP: Šahtar - Braga, prijenos
22.35 - Nogomet, LP - emisija
23.30 - Fringe - Na rubu 1, serija
00.15 - Nove avanture stare Christine 4, serija
00.35 - Retrovizor: Blizu doma 2, serija
01.20 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 1, serija
02.05 - Ciklus ratnih filmova: Tora! Tora! Tora!, film
03.45 - Kraj programa

06.05 Naši najbolji dani, serija
06.55 Gospodin Magoo, serija
07.20 Bumba, crtana serija
07.35 Graditelj Bob, serija
07.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (10/13)
07.55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, serija (16/26)
08.20 Roary, crtana serija
08.45 Zauvijek zaljubljeni, serija (49/140) R
09.45 Slomljeno srce, serija
10.50 Gumus, serija (17/100)
12.40 IN magazin R
13.25 Najbolje godine, serija
14.25 Zauvijek zaljubljeni
15.20 Slomljeno srce, serija
16.15 Gumus, serija (18/100)
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Gumus, serija - nastavak
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Najbolje godine, serija
21.05 Lud, zbuđen, normalan, serija (30/31)
21.45 Lud, zbuđen, normalan, serija (31/31)
22.35 Periferija City, serija
23.35 Večernje vijesti
23.50 Kazna, igrani film

01:35 Seks i grad, serija
 02:05 Bračne vode, serija
 02:30 Zločin, igrani film
 04:00 Ezo TV, tarot show
 05:00 IN magazin R
 05:45 Kraj programa

05:55 Miffy, animirana serija
 06:10 RTL ritam zona - Retro,
 08:15 Zabranjena ljubav
 09:35 Večera za 5
 10:45 Ekkluziv Tabloid
 11:15 1001 noć, serija (R)
 12:00 Ezel, dramska serija (R)
 12:50 Klon, telenovela
 14:40 Andeo i vrag, telenovela
 15:35 Osveta ljubavi
 17:20 Bibin svijet, serija
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Večera za 5
 20:00 1001 noć
 21:00 Ezel, dramska serija
 21:55 Kost, serija
 22:50 Put osвете, serija
 23:45 Zaboravljeni slučaj, serija
 00:45 RTL Vijesti
 01:00 Tajna mog uspjeha, film
 02:50 Astro show
 03:50 Zaboravljeni slučaj

**ČETVRTAK
9.12.2010.**

06:00 - Najava programa
 06:05 - Riječ i život: Što darovati za Božić?, religijski program (R)

07:00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 - Vijesti
 07:10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 - Vijesti
 07:40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 - Lugarnica 19, serija
 09:52 - Vijesti iz kulture
 10:00 - Vijesti
 10:10 - Malawi and the Lake of Stars, film
 11:10 - Oprah show
 12:00 - Dnevnik
 12:30 - More ljubavi
 13:20 - Život u Africi, serija
 14:05 - Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 - Trenutak spoznaje
 15:00 - Luda kuća 4, serija
 15:40 - Domaći dokumentarni film
 16:15 - Hrvatska uživo
 17:00 - Vijesti
 17:35 - 8. kat, talk-show
 18:31 - Naši i Vaši, TV serija
 19:30 - Dnevnik
 20:10 - 1 protiv 100, kviz
 21:05 - Otvoreno
 21:55 - Pola ure kulture
 22:30 - Dnevnik 3
 23:00 - Vijesti iz kulture
 23:10 - Na rubu znanosti
 00:00 - Život u Africi, serija (R)
 00:45 - Eureka 3, serija (R)
 01:25 - Fringe - Na rubu 1, serija (12) (R)
 02:15 - Oprah show (R)
 03:00 - Fotografija u Hrvatskoj
 03:10 - Znanstvene vijesti (R)
 03:20 - Na rubu znanosti (R)
 04:10 - Dokumentarni film (R)
 04:40 - Pola ure kulture (R)
 05:10 - 8. kat, talk-show (R)

06:15 - Najava programa
 06:20 - More ljubavi
 07:00 - Johnny Bravo
 07:25 - crtana serija
 07:50 - Mala TV
 -- -- - TV vrtić
 -- -- - Crtani film
 -- -- - Čarobna ploča - 7 kontinenata
 08:25 - Dvorac igračka, serija
 08:50 - Školski program:
 -- -- - Kokice
 -- -- - Abeceda EU
 09:35 - Crno proročanstvo, serija za djecu
 10:00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 - Eureka 3, serija
 14:15 - Školski program: (R)
 -- -- - Kokice (R)
 -- -- - Abeceda EU
 15:00 - Charms for the Easy Life, američki TV film
 16:55 - Generacija Y
 17:20 - Znanstvene vijesti
 17:30 - Osijek: Tenis: Ivanišević - Ljubičić, prijenos
 19:00 - Malawi and the Lake of Stars, film (R)
 19:50 - Hit dana
 20:10 - Rukomet, EP (Ž): Hrvatska - Rusija, prijenos
 21:50 - Ljubavnici, film
 23:45 - Fringe - Na rubu 1, serija
 00:30 - Zovem se Earl 4, humoristična serija
 00:50 - Retrovizor: Blizu

doma 2, serija
 01:35 - Retrovizor: Ksenia - princeza ratnica 1, serija
 02:20 - Ciklus ratnih filmova: Ekspres pukovnika Ryana, film
 04:00 - Kraj programa

06:05 Naši najbolji dani, serija
 06:55 Gospodin Magoo, crtana serija (23/65)
 07:20 Bumba, crtana serija
 07:35 Graditelj Bob, serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (11/12)
 07:55 Jagodica Bobica - Jago sitne pustolovine, crtana serija
 08:20 Roary, crtana serija
 08:45 Zauvijek zaljubljeni, serija (50/140)R
 09:45 Slomljeno srce, serija
 10:50 Gumus, serija (18/100)
 12:40 IN magazin R
 13:25 Najbolje godine, serija
 14:25 Zauvijek zaljubljeni, serija (51/140)
 15:20 Slomljeno srce, serija
 16:15 Gumus, serija (19/100)
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Gumus, serija - nastavak
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Najbolje godine, serija
 21:05 Lud, zburjen, normalan, serija (1/24)
 21:35 Provjereno, informativni magazin
 22:40 Večernje vijesti
 22:55 Staklena kuća, film
 00:45 Seks i grad, serija

01:15 Vjerovali ili ne, serija
 01:40 Plavuše s faksa, film
 03:10 Na rubu zakona, serija (9-10/14)
 04:50 Ezo TV, tarot show
 05:50 Kraj programa

05:35 Miffy, animirana serija
 05:50 RTL ritam zona - Dalmatinski libar, glazbena emisija
 06:50 RTL ritam zona - Top 40 strani, glazbena emisija
 07:50 Zabranjena ljubav, sapunica (dvije epizode)
 09:10 Večera za 5
 10:20 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10:50 1001 noć, serija (R)
 11:50 Ezel, dramska serija (R)
 12:45 Klon, telenovela
 14:35 Andeo i vrag, telenovela
 15:30 Osveta ljubavi
 17:15 Bibin svijet, serija
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Večera za 5
 20:00 1001 noć
 21:00 Ezel, dramska serija
 21:45 Kućanice, serija
 23:35 RTL Vijesti
 23:50 Kost, kriminalistička serija
 00:40 Put osвете, kriminalistička serija (R)
 01:30 Astro show, emisija uživo
 02:30 Tajna mog uspjeha, igrani film, komedija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populame melodije' - zabavna glazba (ponedjeljom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • 'Kultuma povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljom) • 'Stazama agrara' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 'Omladinska emisija', narodna glazba
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

	POD TALI- JANSKI GLUMAC I REDATELJ VITTORIO	SAVEZNA AMERIČKA DRŽAVA S CHICAGOM	OSTRE OPOMENE	GOVORETI NEISTINE	TRER NASH KLADIVA- SICA	ZLATO	KONČASIA TVOREVINA	ORIS	NAS PJEVAČ DVE SMO BLUZE	PRVO SLOVO ABECEDJE	TV VOĐI TELJICA PIŠEK	HAJGEN	PRISILJE HASTELA IVO
SPRITSKI POP- PJEVAČ (GORI MORE)													
NASA KANTAU TORICA (LAZI ME)										RIJEKA NA PELOPO- NEZU SATNICA IGRANJE			
SLOŽNOST						RIJUK KRAVAP PRVO SLOVO ABECEDJE							
TVORNIČA BIRA							POKOJNI UREDNIK SIN, DANKO IZUMRLA PTICA						
MSLITI (ZASTI)						MESNA KOLICA CITANJE SLOVA "O"						KALU GLAVNI GLUMAC U PLESU S HOLANDESMANOM	
ANNA ONA			OBLIK IME- NA IMEN REALNOST					ORIS GAVRAS- TICARKE CHANDLER JOEY					
KRALJI U MEČARU NA SICILIJ UNOSIŠ NESUGO				MONGOLI DIRE JAZZIST SHAW						NASA NEGACIJA FRANSKI NOVAC			PJESMA "CRVENE JASUKE"
50 SLOVA	DOLANI KRITIČAR- SKI ZAPISI						HALIMA "EAST"						
ORUŽLO SLOVO		KITČAG KINESKA NUERA VITEŠ ITELI				GLUMAC MORALES JEDINIČA SNAGE					IVICA KOŠTILJIC HRABTOV PLOD		
STALAK							SAVO ZADARSKI SVETAC						
STARA NUERA ZA ŽITO								POZNATA ZOB - ULICA TVAR U ALUJI					
GLUMAC BITORAJAC					DOGYA- PAMET KRILATI MITSKI KOKLI					VREMENSKI TERMIN NAJBOLJA ŠKOLSKA OCJENA			
TEREŠ ZEMELJSTE					PORTUGAL AFRIČKA DRŽAVA KOL. GRAD LOWED		MAONA TEGLENIČA NAS RU- KOMETAS- IGOR				SLAVNO OSTERČ- ETIKA		
NAJSTARIJE SLOVO		SVIS BRITANSKI TRNAČ ILI MESTA											KRTICA
50 SLOVA	PLASTOVI KUKOČEVI (KOLJALI)								SHERMAN U DIEGMAN TINA KATANIC				
"ELEVI ZUK"			JAMAR ZISAM "RADILICE"							KROVNA LJEPIENKA "VOLT"			
ODRVO ZA MLAZ- NUKE								GRADSKA CETVRT					

KLEINSTEIN, KRIZALJE

3. prosinca 2010.

JÖVÖ
VODA POWER
 ENERGIA
WATER
 BUDUĆNOST
VÍZ FUTURE
 ENERGIA

 JKP Vodovod i Kanalizacija
 Subotica

52